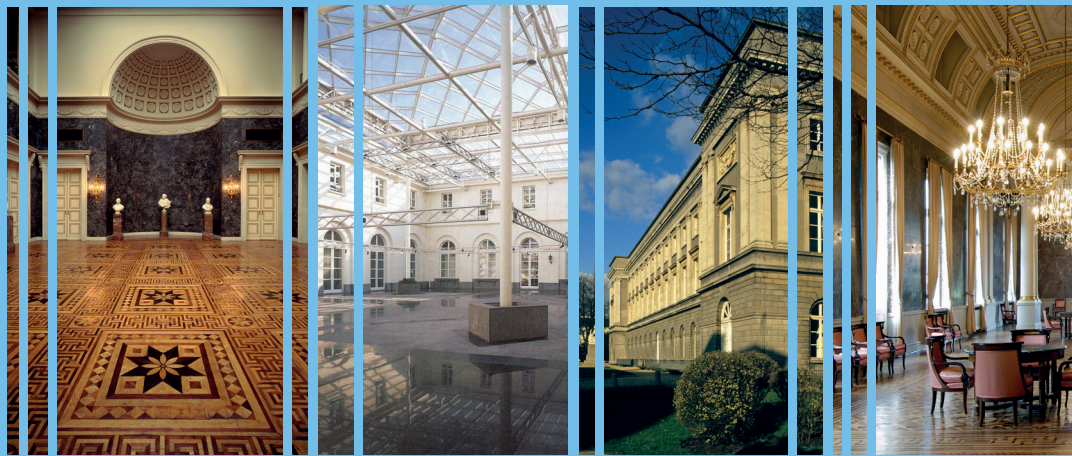
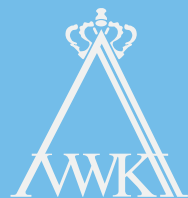

Jaarboek 2025

KONINKLIJKE VLAAMSE ACADEMIE VAN BELGIE

VOOR WETENSCHAPPEN EN KUNSTEN

Jaarboek 2025

KONINKLIJKE VLAAMSE ACADEMIE VAN BELGIË
VOOR WETENSCHAPPEN EN KUNSTEN

© Koninklijke Vlaamse Academie van België
voor Wetenschappen en Kunsten
Hertogsstraat 1
B-1000 Brussel / België
info@kvab.be
<http://www.kvab.be>
Depotnummer: D/2026/0455/01

© Foto's: Koninklijke Vlaamse Academie van
België voor Wetenschappen en Kunsten

Inhoudstafel

Woord vooraf.....	7
Bestuur van de Academie – 2025.....	9
Nieuwe leden.....	10
Openbare Algemene Vergadering – 20 december 2025	29
Programma.....	29
Genootschapswerking	
Beschouwingen van de Klassenbestuurders	30
Klasse van de Natuurwetenschappen	30
Klasse van de Menswetenschappen.....	32
Klasse van de Kunsten.....	34
Klasse van de Technische Wetenschappen	35
Mededelingen in de Klassen	37
Klasse van de Natuurwetenschappen	37
Klasse van de Menswetenschappen.....	37
Klasse van de Kunsten	38
Klasse van de Technische Wetenschappen	38
Klassenoverschrijdende vergaderingen	39
Huldiging jarige leden.....	41
In Memoriam.....	57
Jonge Academie	77
Academische Fondsen en Prijzen.....	80
Laureaten van de Academie 2025.....	80
Gouden Penning 2025.....	85
Onderscheiding Wetenschapscommunicatie	87
Henri Schoutedenprijs.....	91
Paul van Oyeprijs	92
Mgr. Charles de Clercprijs.....	93
Frans Van Cauwelaertprijs	95
Prijs van de Vlaamse Minister voor Wetenschapsbeleid.....	97
Denkersprogramma	
Cyclus Zorg voor talent	99
Standpunten	102
Reflectiegroepen	106

CoHiWet	108
Academisch Cultureel Forum	109
Publicaties	112
Verhandelingen van de KVAB, Nieuwe reeks	112
Iuris Scripta Historica	113
Nationaal Biografisch Woordenboek	115
VCWI	116
Internationale Samenwerking en Netwerking	117
Bilaterale Uitwisselingen	117
Coördinatie binnen RASAB	120
Deelname aan internationale samenwerking en/of netwerking: KVAB	122
BACAS	126
Samenstelling Academie – December 2025	128
Klasse van de Natuurwetenschappen	128
Klasse van de Menswetenschappen	130
Klasse van de Kunsten	132
Klasse van de Technische Wetenschappen	134
Jonge Academie	136
Commissies van de Academie	137
Kandidaturencommissie	137
Laureatencommissie	138
Werkgroepen Langlopende Projecten	139
Academisch Cultureel Forum	139
Adviesraad Jonge Academie	139
Commissie Historische Wetenschappen	139
Commissie Publicatiebeleid	139
Redactiecomité van het Nationaal Biografisch Woordenboek	140
Reflectiegroep Energie	140
Reflectiegroep Kunst, Wetenschap en Technologie	140
Reflectiegroep RRI	140
Stuurgroep Wetenschapscommunicatie van de KVAB en JA	141
Wetenschappelijk Comité Humanisme in de Nederlanden	141
Wetenschappelijk Comité Klassieke Studies	142
Wetenschappelijk Comité Rechtsgeschiedenis	142
Commissies voor de Academische Fondsen	144
O. Callebautfonds	144
Mgr. J. Coppensfonds	144
Mgr. C. de Clercqfonds	144

O. Dupontfonds.....	144
E. Duvergerfonds.....	145
J. Gillisfonds.....	145
Mgr. R. Lenaertsfonds	145
H. Schoutedenfonds	146
H. Vanderlindenfonds.....	146
F. Van der Muerenfonds.....	146
P. van Oyefonds.....	146
F. Van Cauwelaertfonds	147
Organisaties gerelateerd aan de KVAB	148
Koninklijke Commissie voor Geschiedenis	148
Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie.....	148
Union Académique Internationale	148

Woord vooraf

Het nieuwe Bestuur startte voortvarend in januari. De eerste Raad van Bestuur nam het Plan van Aanpak "Naar een balans tussen continuïteit en vernieuwing" aan, dat voortbouwde op de visienota van de voorzitter. Alle Klassen werden bij dit vernieuwingsproces betrokken. Begin februari kwam er een 'Afsprakennota' tot stand met de Jonge Academie die de basis zou vormen voor een versterkte samenwerking en een intergenerationele dialoog. Daarnaast spoorde de administratie WEWIS ons aan om zo snel mogelijk tot een nieuwe Beheers-

overeenkomst te komen. Iedereen vatte dan ook met goede moed en enthousiasme de reeds voorbereide en geplande activiteiten aan – denkerscycli, standpunten, publicaties, lezingencycli en concerten.

Ons bereikten echter eind februari de eerste berichten over moeilijkheden met het afsluiten van de Beheersovereenkomst, over moeizaam overleg binnen de Vlaamse regering, waarbij vraagtekens werden geplaatst bij de noodzaak van overheidsfinanciering van onze Academie. Op 3 april was er een formeel overleg met de minister-president, waarbij aan beide zijden van de onderhandelingstafel de gezichtspunten werden toegelicht in aanwezigheid van de betrokken ambtenaren van WEWIS. De financiering voor dit werkingsjaar werd echter eind april wel toegezegd, middels een Ministerieel Besluit dat ons midden juli werd betekend.

Inmiddels was het interne debat over de geplande vernieuwingen in een stroomversnelling gekomen: er werd een Task Force opgericht en in juni hielden de Task Force en de Raad van Bestuur, samen met de JA een strategische dag. Tijdens die bijeenkomst, in Technopolis in Mechelen, werd er flink ingezet op het uittekenen van een moderne en toekomstgerichte Academie. De vernieuwingsbereidheid groeide en er was een duidelijke wil om de werking van de Academie te actualiseren, onze zichtbaarheid en uitstraling te vergroten en onze maatschappelijke impact te versterken.

Deze vernieuwingsbereidheid werd gecommuniceerd richting Kabinet van de minister-president, onze bevoegde minister, en aan de leden van de Vlaamse regering. We kregen meteen ook veel morele steun van zusterorganisaties en stakeholders. De Vlaamse rectoren schreven in juni een sterke brief aan de minister-president waarin ze een duidelijk pleidooi hielden voor het behoud van de KVAB in Vlaanderen. Ze onderstreepten de noodzaak en de rol van een Academie als onafhankelijke, multidisciplinaire speler, waarin wetenschap en kunst elkaar ontmoeten en worden geconnecteerd. De hoop groeide dat alles ten goede zou keren en dat de fundamentele waarde en de KVAB en de evidente rol die zij vervult in het Vlaamse kennislandschap opnieuw zou worden erkend.

Eind september kwam echter het bericht vanwege de minister-president dat we geen subsidies zouden ontvangen voor 2026, met uitzondering evenwel van de subsidie voor de Jonge Academie.

Op initiatief van de vast secretaris werden meteen 4 werkgroepen opgericht om de governance, de werkingsmiddelen en externe financiering, de uitstraling en maatschappelijke impact en de ledenwerking van nabij te bekijken en met operationele voorstellen te komen. Al deze werkgroepen zijn bemand door bestuursleden én door gewone leden die hun deskundigheid belangeloos ten dienste stellen. We zijn hen allen veel dankbaarheid verschuldigd en ik ben trots op het vele werk dat al is verricht en de resultaten die we hebben bereikt. Daarom ben ik ook alle confraters en consoroeres dankbaar voor het grote vertrouwen dat is gebleken uit de recente stemmingsuitslag over de statutenwijzigingen. We moeten dit momentum vasthouden!

Het gebouw van de KVAB staat dus duidelijk in de steigers, niet het prachtige materiële Paleis, maar wel onze werking, onze kerntaken en onze ziel. Er is een enorme veerkracht onder de leden, we beschikken over een immens kennis-potentieel, we zijn een onafhankelijke instelling met een lange traditie, die teruggaat op de in 1772 door Maria Theresia opgerichte academie. We zijn actief, halen onze KPI's en genieten een grote waardering van onze binnenlandse en buitenlandse zusteracademies, niet in het minst van de Koninklijke Nederlandse Academie voor Wetenschappen (KNAW), van onze Franstalige evenknie de Académie Royale de Belgique (ARB), én van de Europese koepelorganisaties. Vlaanderen mag zich niet laten wegduwen in een geïsoleerde positie in Europa en in de wereld. Vlaanderen verdient zijn Academie voor wetenschappen en kunsten!

Godelieve Laureys
Voorzitter KVAB

Bestuur van de Academie – 2025

Beschermheer:

Zijne Majesteit Koning Filip

Bestuur van de Academie:

Voorzitter: Godelieve Laureys

Ondervoorzitter: Luc Van Hove

Vast secretaris tot 31/08: Karel Velle

Vast secretaris a.i. vanaf 01/09: Bruno Tindemans

Raad van Bestuur:

Bestuurder:

Klasse Natuurwetenschappen: Steven De Feyter

Klasse Menswetenschappen: Luc Duerloo

Klasse Kunsten: Maximiliaan Martens

Klasse Technische Wetenschappen: Christiane Malcorps

Onderbestuurder:

Klasse Natuurwetenschappen: Dominique Van Der Straeten

Klasse Menswetenschappen: Els Dumortier

Klasse Kunsten: Jan Van Landeghem

Klasse Technische Wetenschappen: Jan Delcour

Uittredend bestuurder:

Klasse Natuurwetenschappen: Luc Steels

Klasse Menswetenschappen: Lieven Verschaffel

Klasse Kunsten: Marc Ruyters

Klasse Technische Wetenschappen: Guido Beazar

Voorzitters Jonge Academie:

Zoë Ghyselincx en Sven Rogge

Nieuwe leden

Kristiaan BORRET

Kristiaan Borret studeerde burgerlijk ingenieur-architect (KU Leuven), met aanvullende diploma's baccalaureaat wijsbegeerte (KU Leuven), science politique et affaires publiques (UCL, Louvain-la-Neuve), en Master in Urbanism (UPC, Barcelona).

Van 2015 tot 2025 was Kristiaan Borret de bouwmeester – maître architecte (BMA) van Brussel Hoofdstedelijk Gewest. De bouwmeester wordt aangesteld door de regering om vanuit een onafhankelijke positie ruimtelijke kwaliteit in stadsontwikkeling in Brussel te bevorderen. In 2025 verscheen het boek *Soft Power - 10 years of Bouwmeester Maitre Architecte in Brussels* (Walther und Franz König, Köln) over zijn werk in Brussel. Eerder verrichtte hij onderzoek omtrent 20ste-eeuwse transformaties van stad, stedelijkheid en publieke ruimte en als ontwerper werkte hij aan stedenbouwkundige projecten in België, Nederland en Frankrijk. Van 2006 tot 2014 was hij stadsbouwmeester van Antwerpen en sinds 2017 werkt hij tevens in opdracht van de Gemeente Amsterdam als supervisor voor de stedelijke transformatiegebieden Oostenburg en Hamerkwartier.

Hij is gastprofessor stadsontwerp aan de Universiteit Gent sinds 2005.

Zijn loopbaan kenmerkt zich door een nauwe band tussen theorie en praktijk, tussen ontwerp en beleid, tussen publieke en private sector, en tussen architectuur en stedenbouw.

Kristiaan Borret werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Kunsten.

Ann CUYPERS

Ann Cuypers studeerde biologie aan de UHasselt en KU Leuven (1995) en behaalde haar doctoraat aan de UHasselt (2000) op onderzoek naar antioxidatieve verdedigingsmechanismen bij planten onder invloed van micronutriënten.

Tijdens een Marie Curie-postdoctoraal mandaat aan de onderzoeksinstituut, Institute of Arable Crops Research-Rothamsted (VK), verdiepte zij haar expertise in oxidatieve stress en moleculaire detoxificatieprocessen. Haar onderzoek richt zich sindsdien op

plantresponsen op abiotische milieustress, met bijzondere aandacht voor metaalstress en oxidatieve signaalroutes. Deze kennis vormt de basis voor een multidisciplinaire onderzoekslijn rond circulaire economie en duurzame landbouw, waarin thema's als bodemverontreiniging, droogte, hittestress en nutriëntentekorten centraal staan. Met innovatieve technieken zoals toepassing van biochar en priming beoogt haar team de kwaliteit en opbrengstzekerheid van gewassen te versterken en zo bij te dragen aan voedselzekerheid en duurzaam landgebruik.

Ann Cuypers werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Natuurwetenschappen.

Koen DE BOSSCHERE

Koen De Bosschere behaalde het diploma van burgerlijk elektrotechnisch ingenieur in 1986 en doctor in de toegepaste wetenschappen in 1992 aan de Universiteit Gent. In 1993 werd hij aangesteld als docent in het vakdomein van de computerarchitectuur en bouwde hij een onderzoeksgroep uit. Hij is promotor van 23 afgewerkte doctoraten, is auteur en coauteur van een 200-tal publicaties en heeft een google scholar h-index van 50. In 2003 bevorderde hij tot hoogleraar en werd hij de voorzitter van de opleiding burgerlijk ingenieur in de computerwetenschappen, die onder zijn leiding uitgroeide tot een belangrijke ingenieursopleiding.

In 2004 was hij medeoprichter van HiPEAC, een Europees netwerk van onderzoekers in de computerarchitectuur dat hij sinds 2008 coördineert, en dat op heden met 2500 leden het belangrijkste Europese netwerk voor computersystemen is. In 2010 startte hij Durf Ondernemen op, een initiatief dat Gentse studenten stimuleert en helpt om een eigen onderneming op te zetten – tegenwoordig een belangrijke pijler van het Gentse ondernemende ecosysteem.

Sinds 2017 is hij vakgroepvoorzitter van de vakgroep Elektronica en Informatiesystemen van de UGent en zet hij zich in voor de bouw van een innovatiecampus in de zuidrand van Gent.

Koen De Bosschere werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Technische Wetenschappen.

Rudi DE WINTER

Gedreven door een sterke interesse in wetenschap en technologie heeft Rudi De Winter in 1978 gekozen voor de studie burgerlijk ingenieur aan de Universiteit Gent, met als specialisatie meet- en regeltechniek. Voor zijn afstudeerproject ontwikkelde hij een 'direct memory access'-module met behulp van discrete componenten. Na zijn dienstplicht als reserveofficier is hij in 1984 gestart bij Mietec, het eerste micro-elektronicabedrijf in België. In deze functie maakte hij de overstap van elektronica naar micro-elektronica.

In 1985 stapte hij over naar een micro-elektronica startup in Dortmund, Elmos. In zijn functie als design-manager kreeg hij de gelegenheid om kennis te maken met uiteenlopende facetten van de halfgeleiderindustrie, waaronder design, technologie, waferproductie en assembly & test.

Aan het einde van 1989 werd met drie collega's besloten om een halfgeleiderbedrijf in Vlaanderen op te richten. Het bedrijf startte als een fabless halfgeleideronderneming, gespecialiseerd in maatwerkchips voor automobiel-toepassingen. Al snel ontstond de behoefte aan verbeterde productiefaciliteiten met geavanceerdere technologieën, waarop een fabriek in Erfurt, Oost-Duitsland werd overgenomen. Vanuit deze activiteiten zijn Melexis en X-FAB ontstaan. Van 1996 tot 2011 was hij CEO van Melexis, dat zich gedurende deze periode ontwikkelde tot een wereldwijde leverancier van chips voor de automobielindustrie.

In 2011 trad hij aan als CEO bij X-FAB. Sindsdien is de omzet van het bedrijf verdrievoudigd en werd X-FAB in 2017 succesvol naar de beurs gebracht. X-FAB was onderneming van het jaar in 2024.

Gedurende zijn carrière is hij gemotiveerd door innovatie en heeft hij veel voldoening gehaald uit het werken met teams om nieuwe producten en technologieën op de markt te introduceren.

Rudi De Winter werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Technische Wetenschappen.

Chantal PATTYN

Chantal Pattyn is netmanager van Klara. Zij studeerde kunstgeschiedenis en oudheidkunde aan de Universiteit Gent. Ze studeerde af met grote onderscheiding met een thesis over Messingobjecten van de Dogon in Mali en Burkina Faso.

Op haar negentiende maakte ze haar eerste reportages voor het jeugdmagazine Imago (Radio 1). Niet veel later ging ze als reporter aan de slag bij Kilimanjaro (TV1). Vanaf 1991 werd ze de stem van het alternatieve muziekprogramma UPdate op Studio Brussel. In 1996 nam ze de cultuur voor haar rekening in het baanbrekende programma Frituur Victoria. Na tien jaar Studio Brussel verliet ze de radio even voor televisie en presenteerde ze samen met Ivan De Vadder één seizoen lang De Zevende Dag.

Maar de liefde voor de microfoon was groter dan die voor de camera. In 2000 stapte ze over naar Klara, de cultuurradio. Daar presenteerde ze vijf jaar lang het cultuurprogramma Alinea. Na 1000 gesprekken van een uur stapte ze als producer en cultuurcoördinator over naar het beleid. Eerst als adjunct-manager en sinds 2007 als netmanager. Vanaf september 2013 combineert ze het management van Klara met de presentatie van het kunstprogramma Pompidou. Van 2016 tot eind 2018 was zij ook manager cultuur op VRT.

Ondertussen werkte ze mee aan tal van cultuurprogramma's op Canvas, zoals de serie Goudvis waar ze in gesprek ging met Luc Tuymans, Dirk Braeckman, Hans op de Beeck, Paul Robbrecht, ...

Zij is sinds 2014 als Solvay Fellow verbonden aan de V.U.B.

Zij zetelde in de Raad van bestuur van Blindman, was bestuurder bij CultuurInvest en voorzitter van de Raad van Bestuur van het Kaaitheater.

Als journalist leverde ze menige bijdragen aan VPRO, De Standaard, ... Zij schrijft tweewekelijks over beeldende kunst voor VRT NWS.

Chantal Pattyn is moeder van een zoon (°2008). Hun gesprekken bundelde ze in het boek 'Zegt Zoonlief' (Borgerhoff & Lambergits, 2016). Het artwork is van beeldend kunstenaar Anouk Declercq.

Chantal Pattyn werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Kunsten.

Maarten ROEFAERS

Maarten Roeffaers is gewoon hoogleraar aan de KU Leuven en een expert in microspectroscopische karakterisatietechnieken voor materialen, katalysatoren en milieuverontreinigende deeltjes. Na zijn opleiding tot bio-ingenieur en zijn doctoraat aan de KU Leuven (2008) verrichtte hij postdoctoraal onderzoek aan Harvard University, waar hij zijn expertise in geavanceerde Raman- en fluorescente beeldvorming verder uitbouwde. In 2011 startte hij zijn eigen onderzoeksgroep, die vandaag is uitgegroeid tot een brede en interdisciplinaire eenheid binnen cMACS, met een sterke reputatie in operando microscopie en optische methoden op de nanoschaal.

Zijn onderzoek combineert fundamentele inzichten met een uitgesproken maatschappelijke dimensie. Hij stond aan de basis van nieuwe methoden om katalytische reacties op het niveau van individuele actieve sites te visualiseren en leverde belangrijke bijdragen aan het begrijpen van opto-elektronische materialen zoals metaalhalide-perovskieten. Parallel ontwikkelde hij innovatieve detectiemethoden voor luchtverontreiniging en microplastics in biologische systemen, waarvan de impact reikt van fundamentele materialenchemie tot gezondheid en milieu. Zijn werk leidde tot meer dan 270 publicaties, meerdere hooggeciteerde studies en internationale erkenningen zoals de DSM Science & Technology Award, de ExxonMobil European Science & Engineering Award en het EFCATS Young Researcher Award. Sinds 2021 is hij Fellow van de Royal Society of Chemistry.

Naast zijn onderzoeksactiviteiten vervult hij leidinggevende rollen als hoofd van cMACS en vice-hoofd van het departement Microbial and Molecular Systems. Hij engageert zich actief voor wetenschapscommunicatie en valorisatie, onder meer rond microplastics en luchtkwaliteit, thema's die een breed maatschappelijk draagvlak hebben. Zijn loopbaan wordt gekenmerkt door een sterke interdisciplinariteit, een open samenwerking met binnen- en buitenlandse partners en een blijvende inzet voor excellentie in onderzoek en opleiding.

Maarten Roeffaers werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Natuurwetenschappen.

Koen SCHOORS

Koen Schoors studeerde aan de UGent en de KU Leuven. Hij behaalde zijn doctoraat aan de UGent en zijn postdoc aan de Oxford University. Hij is momenteel hoogleraar economie aan de UGent, maar doceerde ook aan de KU Leuven, de New Economic School in Moskou en de Higher School of Economics in Moskou. Aan de UGent doet hij onderzoek in het bank- en financiewezen, rechtseconomie, ontwikkelingseconomie, big data en complexiteit, energietransitie, institutionele economie en politieke economie. Daarnaast is hij ook een expert in de Russische economie en maatschappij, en in economische crisissen. Hij richtte aan de universiteit het Rusland Platform op, nu omgevormd tot het Eureast platform. Hij is ook de oprichter van Prometis Lab dat relevant maatschappelijk onderzoek doet op basis van betalingsdata.

Hij is voorzitter van Trividend (een investeringsfonds voor de sociale en circulaire economie <https://www.trividend.be/>) en Gigarant (leningsgaranties voor Vlaamse bedrijven <https://www.pmv.eu/en/product/gigarant/>) en vice-voorzitter van SFPIM (het 'Sovereign Wealth Fund of Belgium' dat de belangen van de federale overheid in bedrijven beheert <https://sfpim.be/en/>).

Hij zetelde in tijden van crisis in diverse speciale commissies onder auspiciën van respectievelijk de premier, het federaal parlement en het Vlaams Parlement. Hij verricht ook beleidsondersteunend onderzoek, wat al leidde tot wijzigingen in de faillissementswetgeving, de echtscheidingswetgeving en de fiscale wetgeving en recent leidde tot de hervorming van de index.

Verder levert hij een actieve bijdrage aan het publieke debat via columns, interviews in dag- en weekbladen en als gast in tv-programma's, waar hij duiding geeft bij de actualiteit. In 2012 publiceerde hij samen met Gert Peersman 'De perfecte storm' over de bank-, euro-, en vergrijzingscrisis. In zijn recentste werk 'Alles wordt anders... en beter' uit 2024 pakt hij uit met een positieve toekomstvisie, die hij nu ook uitdraagt in een theatertour. Dat sluit goed aan bij zijn hobby als amateuracteur op de planken bij Vooruit Deinze.

Koen Schoors werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Menswetenschappen.

Christel STALPAERT

Christel Stalpaert is gewoon hoogleraar in het domein van de theaterwetenschappen en is vakgroepvoorzitter van de vakgroep Kunst-, Muziek-, en Theaterwetenschappen van de Universiteit Gent.

Ze is directeur van het onderzoekscentrum S:PAM (Studies in Performing Arts and Media) en medeoprichter van het door het FWO gefinancierde onderzoeksnetwerk CoDa (Cultures of Dance). Ze was in 2023 een 'Distinguished Visitor' aan de University of Alberta (Edmonton, Canada) en publiceert veelvuldig over theatergeschiedenis (1870-heden), kunst en ecologie, en kunst op het snijvlak van wetenschap en activisme. Ze publiceerde in toonaangevende tijdschriften als Performance Research en The Drama Review. Onlangs publiceerde ze Performance and Posthumanism (met Van Baarle en Karreman, Palgrave 2021) en Violence and Trauma in Contemporary Performance (met Sofie de Smet, Marieke Breyne, en Pedzisi Maedza, LUPress 2025). Samen met Eylül Fidan Akinci was ze co-editor van het themanummer 'On Activation' voor Performance Research (2023). Haar handboek Theater: een geschiedenis van de podiumkunsten in West-Europa tussen 1870 en 1950 verscheen in 2022 bij Owl Press/Borgerhoff en Lambergts. Niet zelden vindt het onderzoek van Christel Stalpaert een weg naar maatschappelijk

ingebbede projecten. Deze zijn ontwikkeld in nauwe samenwerking met kunstenaars, kunstinstellingen en overheidsinstellingen.

Christel Stalpaert werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Kunsten.

Kathy STEPPE

Kathy Steppe is voltijds hoogleraar aan de Universiteit Gent, waar ze het Laboratorium voor Plantecologie leidt aan de Faculteit Bio-ingenieurswetenschappen. Haar onderzoek richt zich op het ontrafelen van de complexe en dynamische wisselwerking tussen planten en hun omgeving, via geavanceerde sensormetingen (zowel commercieel beschikbare als nieuw in het labo ontwikkelde) en mechanistische modellering van plantfysiologische processen. Als expert in de ecofysiologie van planten onderzoekt ze niet alleen hoe planten en bomen reageren op veranderende klimaatfactoren, maar ook hoe ze via hun fysiologische processen actief bijdragen aan de vorming van hun eigen (micro)klimaat. Deze voortdurende interactie, een vorm van 'cross-talk' tussen plant en omgeving, staat centraal in haar onderzoek.

Haar werk combineert fundamenteel en toegepast onderzoek met duidelijke maatschappelijke relevantie. Samen met haar team ontwikkelt en gebruikt ze innovatieve plantensensoren, geavanceerde beeldvormingstechnieken (zoals micro-CT, MRI en PET) en mechanistische 2D- en 3D-plantmodellen.

Steppe is uitvindster van de Sapflow+-sensor, een baanbrekende technologie voor het meten van sapstroom en watergehalte in de stam. Deze sensor speelt een cruciale rol in TreeWatch.net, het internationale netwerk voor real-time monitoring en modellering van bomen dat ze oprichtte en leidt. Het netwerk ondersteunt zowel fundamenteel onderzoek als publieksgerichte communicatie, onder andere via het initiatief 'Talking Trees', waarbij live boomdata vertaald worden in begrijpelijke boodschappen om een breed publiek te betrekken en het klimaatbewustzijn te verhogen.

Een recent hoogtepunt is de integratie van deze TreeWatch-technologie in 'Building Biospheres', een ambitieus project van de Vlaamse overheid, gecoördineerd door het Vlaams Architectuurinstituut (VAI) en geleid door de landschapsarchitect Bas Smets. In dit project, geopend door minister van Cultuur Caroline Gennez op 8 mei en van 10 mei tot 23 november 2025 tentoongesteld in het Belgisch Paviljoen op de 19de Biennale Architettura 2025 van Venetië, wordt live boomdata uit TreeWatch.net aangewend om het binnenklimaat van een gebouw te regelen, een primeur in plantgestuurde klimaatregeling binnen de architectuur.

Kathy Steppe is auteur van meer dan 300 wetenschappelijke publicaties. In 2024 werd ze bekroond met de prestigieuze Collen-Francqui Leerstoel aan de UCLouvain.

Kathy Steppe werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Technische Wetenschappen.

Frederik SWENNEN

Sinds 2002 is Frederik Swennen professor personen- en familierecht aan de Faculteit Rechten van UAntwerpen. Hij doceert er Nederlands- en Engelstalige opleidingsonderdelen in het personen- en familierecht, zowel in de bachelor als de master. Hij was als gastprofessor ook verbonden aan diverse binnen- en buitenlandse universiteiten.

Zijn onderzoek is zowel sociaal-theoretisch onderbouwd (voornamelijk door verwantschapsstudies en queer-juridische theorie) als empirisch gegrond (kwalitatieve methoden). Hij houdt zich voornamelijk bezig met internationaal en vergelijkend juridisch onderzoek, gericht op een internationaal publiek. Zijn onderzoek is meestal interdisciplinair, met sociologen en sociale theoretici, en bevat vaak een transdisciplinaire component. Het onderzoek naar familierecht en -beleid richt zich op queer gezinsconstellaties, zowel horizontaal (volwassenenrelaties), verticaal (ouders en kinderen) als transversaal (verwantschap). Het stelt de paradigma's ter discussie waarop het familierecht is gebaseerd, met name het model van het 'seksuele gezin'. Het stelt de conventionele fundamentelementen, zoals samenwonen, tweevoudigheid en seksualiteit in vraag, om de juridische erkenning te onderzoeken van nomadische, meervoudige en platonische familieconstellaties. Sinds hij in 2000 zijn doctoraat over het onderwerp heeft verdedigd, zijn autonomie en bescherming van volwassenen met een handicap een belangrijk onderzoeksgebied gebleven. Een recente lijn van intradisciplinair juridisch onderzoek die hij heeft geïnitieerd, betreft de positie van niet-menselijke entiteiten, met name niet-menselijke dieren en persoonlijke voorwerpen.

Hij zet zich in als voorzitter van Vertrouwenscentrum Kindermishandeling Antwerpen vzw en is daarnaast lid van (internationale) wetenschappelijke verenigingen en tijdschriftredacties. Binnen de universiteit was hij woordvoerder van zijn onderzoeksgroep en zes jaar decaan van zijn faculteit.

Voor hij zijn academische carrière aanving, was hij referendaris van de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie. In nevenactiviteit is hij sinds 2006 advocaat. Zowel academisch als in de praktijk is hij ook actief rond kunst en recht.

Frederik Swennen werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Menswetenschappen.

Nick VAN REMORTEL

Nick van Remortel is gewoon hoogleraar aan het departement Fysica van de Universiteit Antwerpen, waar hij leiding geeft aan de onderzoeksgroep gravitatiegolven binnen het laboratorium voor elementaire deeltjesfysica: EDF, Groep Deeltjesfysica, Universiteit Antwerpen.

Prof. van Remortel begon zijn carrière in de experimentele hoge-energiefysica en heeft vele jaren doorgebracht bij enkele van de grootste internationale versnellerlaboratoria. Hij promoveerde in 2003 op zijn experimentele werk aan het DELPHI-experiment van de Large Electron Positron-versneller bij CERN, waar hij de eigenschappen van de geladen W-bosonen, de dragers van de zwakke kernkracht, mat. Bij het H1-experiment bij de HERA-versneller in het DESY-laboratorium in Hamburg bestudeerde hij de structuur van het proton en de details van de sterke kernkracht. Bij het CDF-experiment van de Tevatron-versneller van Fermilab in de VS bestudeerde hij de details van de topquark, en bij het CMS-experiment bij de Large Hadron Collider bij CERN droeg hij bij aan de ontdekking van het Higgs-boson en mat hij de eigenschappen ervan. Voor deze inspanning ontving hij mede de Physics Breakthrough Prize. In 2013 was hij medeontwerper, bouwer en exploitant van het SoLid steriele neutrino-experiment in de BR2-reactor van het SCK-CEN in Mol, waar hij technisch coördinator van het experiment was. In 2018 heroriënteerde hij zijn onderzoek naar de detectie van gravitatiegolven met laserinterferometers en sloot hij zich aan bij de Virgo-samenwerking in Italië, waar hij nog steeds leiding geeft aan de natuurkundegroep die zoekt naar het equivalent van de kosmische microgolf-achtergrond in gravitatiegolven. Gedurende zijn carrière combineerde hij altijd R&D naar nieuwe instrumenten en detectoren met de bediening en het onderhoud van lopende experimenten, en met data-analyse en -interpretatie. In 2021 was hij medeoprichter van het ETpathfinder R&D-lab in Maastricht voor de ontwikkeling van essentiële technologieën voor de Einstein Telescope, een van de volgende generatie gravitatiegolfinterferometers die waarschijnlijk in België gebouwd zal worden. Ondertussen is hij hoofdwetenschapper in verschillende R&D-projecten die gericht zijn op het maximaliseren van het industriële rendement van het ET-project voor ons land. Hij is technisch verantwoordelijk voor het grote ultrahoge vacuümsysteem van het ET-project en is tevens lid van diverse bestuurs- en adviesraden van het Einstein Telescope-consortium, zowel op nationaal als internationaal niveau. Daarnaast is hij gecertificeerd vliegtuigpilot, een enthousiast schilder en muzikant.

Nick Van Remortel werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Natuurwetenschappen.

Jan VANDER STICHELE

Jan Vander Stichele heeft een Master als Burgerlijk Ingenieur Electro-mechanica, werktuigkunde en een Bachelor Toegepaste Economische Wetenschappen (KU Leuven).

Sinds 1996 is Jan Vander Stichele actief bij Lotus Bakeries en hij is er sinds mei 2016 voorzitter van de Raad van Bestuur.

Jan Vander Stichele is een topondernemer met een rijke ervaring als voorzitter van de Raad van Bestuur van Lotus Bakeries, Flanders' FOOD en lid van de Raad van Bestuur van Ardo Group, Beaulieu International Group, E.P.S., Frigilunch en AZorg (OLV Ziekenhuis Aalst). Tevens is hij Bestuurder bij het VBO en bij Voka. Daarnaast is hij ere-voorzitter van Fevia, de Federatie van de Belgische Voedingsindustrie. Hij wordt in april 2026 voorzitter van het VBO.

Jan Vander Stichele werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Technische Wetenschappen.

Jean-Christophe VERSTRAETE

Jean-Christophe Verstraete is taalkundige (KU Leuven & Australian National University), met specialisaties in de taaltypologie, de taaldocumentatie en de antropologische taalkunde. Hij heeft een bijzondere interesse voor de indigene talen van Australië, waar hij sinds 2003 veldwerk verricht. Publicaties omvatten aspecten van taalstructuur (fonetiek, historische fonologie, grammatica, lexicale semantiek, tekststructuur), en sociale factoren bij taalverandering (in het bijzonder taalcontact). Jean-Christophe is editor van de reeks Typological Studies in

Language en associate editor van de tijdschriften Linguistic Typology en Journal of Historical Linguistics. Hij was eerder ook hoofdredacteur van het algemeen wetenschapsblad Karakter, secretaris-penningmeester van de Association for Linguistic Typology en secretaris van de Academische Stichting Leuven. Hij is lid van de Academia Europaea en het Australian Institute of Aboriginal and Torres Strait Islander Studies (beide sinds 2015).

Jean-Christophe Verstraete werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Menswetenschappen.

BUITENLANDSE LEDEN

Elke Klasse van de Academie telt onder haar leden ook verschillende buitenlandse leden. Zij dragen bij tot de internationale uitstraling van de Academie. Wanneer zij in België zijn, komen deze buitenlandse leden ook naar de Klassenvergadering en geven er, indien mogelijk, een voordracht.

In de Klasse van de Natuurwetenschappen werden dit jaar vier nieuwe buitenlandse leden verkozen:

Ivo Hermans behaalde zijn doctoraat onder supervisie van prof. Pierre Jacobs en prof. Jozef Peeters (KU Leuven, 2006). Naast zijn wetenschappelijke opleiding behaalde Ivo Hermans ook een postgraduaat in de bedrijfskunde (KU Leuven, 2006). Na postdoctoraal onderzoek naar in-situ spectroscopie en reactie-techniek bij prof. Alfons Baiker werd hij in het voorjaar van 2008 assistent-professor aan het Institute for Chemical and Bioengineering van de ETH Zürich in Zwitserland. In januari 2014 trad prof. Hermans in dienst bij de University of Wisconsin-Madison, waar hij een dubbele aanstelling had bij het departement Chemie en het departement Chemische en Biologische Ingenieurstechnieken. Hij was medeoprichter en hoofdredacteur van ChemistryEurope (Wiley) en is momenteel adjunct-hoofdredacteur van ACS Sustainable Chemistry and Engineering.

Tot zijn prijzen behoren onder meer de eerste Robert Augustine-prijs van de Organic Reaction Catalysis Society in 2017 en de Ipatieff-prijs van de American Chemical Society in 2019. Hij werd in 2021 geselecteerd als Alexander von Humboldt Professor, maar sloeg het aanbod om in de VS te blijven af. Dr. Hermans is Fellow van de American Chemical Society, de Royal Society of Chemistry en de AAAS.

In 2025 aanvaardde hij een positie als Bloomberg Distinguished Professor voor Duurzame Chemische Transformaties aan de Johns Hopkins University. Zijn onderzoeksteam richt zich op de fundamentele studie en vertaling van duurzame katalytische technologieën voor de productie van energiedragers en chemische bouwstenen.

Luis M. Liz-Marzán behaalde zijn bachelordiploma (1988) en doctoraat (1992) in de scheikunde aan de Universiteit van Santiago de Compostela. Na een postdoctorale aanstelling aan het Van 't Hoff Laboratorium (Universiteit Utrecht) verhuisde hij in 1995 naar de recent opgerichte Universiteit van Vigo, waar hij medeoprichter was van de Colloid Chemistry Group en in 2006 werd gepromoveerd tot hoogleraar fysische chemie. In 2012 werd hij benoemd tot wetenschappelijk directeur van het Center for Cooperative Research in Biomaterials (CIC biomaGUNE), een functie die hij bekleedde tot eind 2021. Luis is momenteel Ikerbasque Research Professor aan het

CIC biomaGUNE en groepsleider van het Biomedical Networking Center for Bioengineering, Biomaterials and Nanomedicine (CIBER-BBN). Daarnaast bekleedt hij een parttime hoogleraarschap fysische chemie aan de Universiteit van Vigo en een erevoorzitterschap aan de Soochow Universiteit.

Zijn onderzoeksgebied is de colloïdale synthese, karakterisering, assemblage en biomedische toepassingen van plasmonische nanomaterialen. Zijn recente activiteit betreft de toepassing van oppervlakte versterkte Raman-spectroscopie voor biosensoren en de ontwikkeling van chirale plasmonische nanomaterialen. Hij heeft meer dan 600 invloedrijke artikelen gepubliceerd, is mede-uitvinder van 12 patenten en heeft meer dan 40 promovendi en 60 postdocs begeleid, van wie velen professoren zijn over de hele wereld (Japan, China, India, Nieuw-Zeeland, Argentinië, Brazilië, Spanje, Duitsland, Frankrijk, Portugal, Italië...).

Hij is lid van de Koninklijke Academie van Wetenschappen van Spanje, de Europese Academie van Wetenschappen en de Academia Europaea, evenals internationaal lid van de National Academy of Engineering (VS) en de Accademia Nazionale dei Lincei (Italië). In 2023 ontving hij een eredoctoraat van de Universiteit Antwerpen.

Bruno Nachtergaele is hoogleraar wiskunde aan de Universiteit van Californië in Davis. Voordat hij naar Davis verhuisde, was hij postdoc (1991-1993) en universitair docent (1993-1996) aan de faculteit Fysica van Princeton University. Hij was wetenschappelijk medewerker en docent aan de faculteit Fysica van de Universidad de Chile in Santiago de Chile en promoveerde in 1987 in de theoretische fysica aan de KU Leuven, onder begeleiding van André Verbeure.

Zijn onderzoeksgebied is wiskundige natuurkunde, met een nadruk op evenwichts- en niet-evenwichtsstatistische mechanica, kwantumspinsystemen, kwantum-informatietheorie en toepassingen van deze vakgebieden in de natuurkunde van de gecondenseerde materie.

Hij is lid van de American Physical Society en de International Association of Mathematical Physics, waarvan hij recentelijk ook voorzitter was (2021-2023). Hij is fellow van de American Mathematical Society en de American Association for the Advancement of Science en was een uitgenodigde spreker op het International Congress of Mathematicians in Peking in 2002. In 2021 ontving hij de Carl Friedrich von Siemens Research Award van de Humboldt Foundation en werd hij verkozen tot buitenlands lid van de Academia Chilena de Ciencias.

Hij is redacteur van de Springer Nature-boekenreeks Mathematical Physics Studies en Springer Briefs in Mathematical Physics en adjunct-hoofdredacteur van Reviews in Mathematical Physics (World Scientific) en het Forum of Mathematics Pi and Sigma (Cambridge University Press). Van 2006 tot 2018 was hij hoofdredacteur van Journal of Mathematical Physics (American Institute of Physics). Voor arXiv was hij van 1998 tot 2014 moderator voor de sectie wiskundige fysica en van 2005 tot 2024 lid van de Physics Advisory Board.

In Davis was hij voorzitter van de Academische Senaat (2012-2014) en twee keer afdelingshoofd van de faculteit Wiskunde (2007-2010 en 2023-2026).

Valerie Trouet is hoogleraar dendrochronologie aan het Laboratorium voor Jaarringonderzoek van de Universiteit van Arizona. Ze promoveerde in 2004 in de bio-ingenieurswetenschappen aan de KU Leuven en werkte als wetenschappelijk onderzoeker aan Penn State University en bij het Zwitserse Federale Onderzoeksinstituut WSL voordat ze in 2011 naar Arizona verhuisde. In 2023 en 2024 was ze wetenschappelijk directeur van het Belgisch Klimaatcentrum.

Als dendrochronoloog en paleoklimatoloog onderzoekt ze het klimaat van de afgelopen ongeveer 2000 jaar en hoe dit menselijke systemen en ecosystemen heeft beïnvloed. Haar onderzoeks-expertise richt zich op klimaatdynamiek en klimaat-extremen uit het verleden. Ze is auteur van meer dan 100 wetenschappelijke publicaties, waaronder in breed gelezen tijdschriften zoals Nature en Science. Haar onderzoek wordt regelmatig besproken in de internationale media, waaronder The New York Times, The Washington Post, NPR, The Guardian en Le Figaro, en ze heeft opiniestukken geschreven voor The Guardian en De Morgen. Ze schreef ook twee boeken over dendrochronologie voor een breed publiek. *Tree story* (2020, Johns Hopkins University Press) werd in zeven talen vertaald en won de Jan Wolkersprijs 2020. Haar tweede boek, *In the Circle of Ancient Trees*, verscheen in oktober 2025. In 2023 ontving ze een eredoctoraat van Wageningen University & Research en in 2024 de Gouden Penning van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Kunsten en Wetenschappen.

In de Klasse van de Menswetenschappen werden dit jaar vier nieuwe buitenlandse leden verkozen:

Guus Heerma van Voss rondde in 1982 zijn rechtenstudie aan de Universiteit Utrecht af. In 1983 werd hij universitair docent sociaal recht aan de Universiteit van Tilburg en in 1989 universitair hoofddocent op dat vakgebied aan de Universiteit Maastricht. In 1992 verdedigde hij zijn proefschrift 'Ontslagrecht in Japan en Nederland' aan de Universiteit Utrecht.

In de jaren 1996-1997 werkte hij parttime als 'raadsadviseur' voor de Directie Wetgeving van het Ministerie van Justitie van Nederland. In 1997 werd hij benoemd tot hoogleraar Sociaal Recht aan de Universiteit Leiden. In 1998 was hij tevens hoogleraar Europees Recht aan de Universiteit Maastricht. Hij specialiseerde zich in arbeidsovereenkomstenrecht, ontslagrecht, Europees arbeidsrecht en sociale grondrechten en schreef talrijke boeken en artikelen over deze onderwerpen.

Hij was medeoprichter (samen met prof. Bernd Waas van de Universiteit van Frankfurt) van het European Labour Law Network, dat het arbeidsrecht netwerk van de Europese Commissie vormde en een reeks vergelijkende studies over een Restatement of Labour Law produceerde.

In 2010 ontving hij een eredoctoraat van de Universiteit Miskolc in Hongarije. In 2012 werd hij (parttime) staatsraadslid bij de Afdeling Advisering van de Raad van State. In 2025 werd hij tevens lid van de Raad van State zelf.

Elodie Lecuppre-Desjardin doceert middeleeuwse geschiedenis aan de Universiteit van Lille. Ze is gespecialiseerd in stadsgeschiedenis en politieke culturen in de oude Nederlanden aan het einde van de middeleeuwen. Momenteel leidt ze een internationaal Sinergia-project gewijd aan een cultuurgeschiedenis van de tijd (Capturing the present in Northwest Europe between 1348 and 1648. Capt.hypotheses.org). Ze specialiseerde zich in de geschiedenis van politieke communicatie met een proefschrift dat in 2004 bij Brepols

werd gepubliceerd (*La ville des cérémonies. Essai sur la communication politique dans les anciens Pays-Bas bourguignons*) en bevroeg de aard van de staat aan het einde van de middeleeuwen in een boek dat in 2016 bij Belin werd uitgegeven (*Le royaume inachevé des ducs Bourgogne*), dat in 2022 in het Engels werd vertaald door Manchester University Press (*The Illusion of the Burgundian State*).

Ze heeft meer dan honderd artikelen gepubliceerd en was (mede)redacteur van een tiental collectieve werken. Onder de onderwerpen die ze behandelde, zijn haar interesse in de rol van emoties in politieke besluitvorming (*Emotions in the Heart of City (14e-16e eeuw)*, Brepols, 2005), het algemeen belang (*De Bono Communi. Het discours en de praktijk van het algemeen belang in de Europese stad (13e-16e eeuw)*, Brepols, 2010) en de uitdagingen van politieke hervorming en innovatie (*Innovation and Medieval Communities. The Circulation of ideas and practices in and out of the city*, Brepols, 2025) bijzonder vermeldenswaardig.

Ze heeft ook bijgedragen aan de kennismaking van Franse mediëvisten met het werk van Johan Huizinga in een veelgeprezen collectief werk (*L'odeur du sang et des roses: relire l'Automne du Moyen Âge de Johan Huizinga aujourd'hui*, Presses du Septentrion, 2019).

Isabelle Van Damme is hoogleraar internationaal economisch recht, adjunct-directeur en studiedirecteur aan het World Trade Institute en de Universiteit van Bern, en 'of counsel' bij Van Bael & Bellis. Ze is tevens uitvoerend vicevoorzitter van de Society of International Economic Law en doceert EU-handelsrecht en -beleid aan het Europacollege in Brugge. Voorheen was Isabelle partner bij Van Bael & Bellis, met een praktijk die WTO-recht, EU-recht en internationaal publiekrecht omvat. Ze heeft staten en particulieren vertegenwoordigd voor diverse rechtbanken en tribunalen, waaronder het HvJ-EU, FTA-panels, WTO-panels en de Beroepsinstantie. Isabelle was ook referendaris bij de kamer van advocaat-generaal Sharpston bij het HvJ-EU, werkte bij een Amerikaans advocatenkantoor in Genève, gespecialiseerd in WTO-rechtspraak, en doceerde aan de Universiteit van Cambridge.

Haar belangrijkste publicaties omvatten een monografie *Treaty Interpretation by the WTO Appellate Body* (OUP), *EU Foreign Subsidies Regulation (Concurrences)*, en *A Commentary on the WTO Anti-Dumping Agreement* (CUP). Ze is tevens mederedacteur van de eerste en tweede editie van *The Oxford Handbook of International Trade Law* (OUP). Ze behaalde diploma's aan de Universiteit Gent (Bachelor of Laws, Master of Laws), het Georgetown University Law Center (LL.M.) en de Universiteit van Cambridge (Ph.D. in Law). Ze is opgenomen in de "List of Candidates for Appointment as Arbitrators and TSD Experts" van de Europese Unie.

Robbert J.G.M. Widdershoven werd in 1997 benoemd tot hoogleraar Europees bestuursrecht aan de Faculteit Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Utrecht. In 1989 promoveerde hij op een onderzoek naar gespecialiseerde rechtspraak in het bestuursrecht. Zijn onderzoek en onderwijs richten zich op het Nederlandse bestuursrecht en de interactie tussen het recht van de Europese Unie en de bestuursrechtelijke stelsels van de EU-lidstaten. Sinds 1989 doceert hij over deze onderwerpen aan de Utrechtse bacheloropleiding rechtsgeleerdheid, in diverse masteropleidingen en in postdoctorale cursussen voor professionals (Grotius-opleiding, Academie voor Wetgeving & Overheidsjuristen, diverse bedrijfs cursussen).

In zijn onderzoek richt hij zich op rechtsbescherming en rechterlijke bestuurskunde, rechtshandhaving, algemene rechtsbeginselen en nationale en Europese

grondrechten. Over deze onderwerpen publiceerde hij ongeveer 33 boeken, 56 artikelen in wetenschappelijke tijdschriften, 111 bijdragen aan boeken en 150 casusanalyses. Hij is medeauteur van de belangrijke boeken *Inleiding tot het Europees bestuursrecht* en *Europeanisering van het publiekrecht*. Daarnaast is hij lid van de redactieraad van diverse tijdschriften, waaronder de *Herziening van het Europees bestuursrecht (REALaw)* en *Overheid & Aansprakelijkheid*. 23 PhD-projecten zijn succesvol begeleid, waarvan er drie de onderscheiding hebben gekregen cum laude.

Hij ontving diverse prijzen, waaronder de Publicatieprijs van de Nederlandse Vereniging voor Bestuursrecht in 1993 en 2023, en de Gouden Peer (de prijs voor de beste bestuursrechtjurist volgens zijn vakgenoten) in 2008 en 2025. In 2013 werd hij benoemd tot de eerste advocaat-generaal in het bestuursrecht in Nederland. In die hoedanigheid is hij erelid van de Raad van State, de Centrale Raad van Beroep en het College van Beroep voor de Industrie.

In de Klasse van de Kunsten werden dit jaar twee nieuwe buitenlandse leden verkozen:

Maryan Ainsworth, tot voor kort Alvaro Saieh conservator Europese schilderijen bij het Metropolitan Museum of Art, is nu conservator emeritus. Maryan behaalde haar bachelor- en masterdiploma kunstgeschiedenis aan Oberlin College en haar doctorstitel aan Yale University. Tijdens haar 43-jarige carrière bij The Met specialiseerde ze zich in het technisch onderzoek van schilderijen en leidde ze meer dan 25 Slifka Fellows op in de technische kunstgeschiedenis. Voor haar baanbrekende werk in de technische kunstgeschiedenis ontving ze de CAA/National

Institute for Conservation Joint Award for Distinction in Scholarship and Conservation (1994).

Maryan was universitair hoofddocent aan Barnard College en het Institute of Fine Arts van New York University, gasthoogleraar Robert Janson-La Palme aan Princeton en Kress-Beinecke Professor aan CASVA in de National Gallery in Washington. Voor haar bijdragen aan de cultuur en kunstgeschiedenis van België werd ze in 2001 benoemd tot Ridder in de Kroonorde en in 2011 tot Ridder in de Leopoldsorde, toegekend door Koning Albert II van België.

Onder de bekroonde boeken waarvan zij de enige of een belangrijke bijdragende auteur is, zijn: *Petrus Christus, Renaissance Master of Bruges* (Finalist Alfred Barr Award, 1994); *Van Van Eyck tot Bruegel, Early Netherlandish Painting in The Metropolitan Museum of Art* (1998); *Gerard David, Purity of Vision in an Age of Transition* (CINOA Prize, 1998); *Man, Myth, and Sensual Pleasures: Jan Gossarts Renaissance* (Alfred Barr Award, 2010); *German Paintings in The Metropolitan Museum of Art 1350—1600*

(AAMC Award, 2013); en Grand Design, Pieter Coecke van Aelst and Renaissance Tapestry (2014). Maryan heeft onlangs de online vermeldingen van de vroege Nederlandse schilderijen van The Met voltooid en een boek over Jan van Eycks Kruisiging en Laatste Oordeel.

Thomas P. Campbell is sinds november 2018 directeur en CEO van de Fine Arts Museums of San Francisco. Van 2009 tot 2017 was hij directeur en CEO van het Metropolitan Museum of Art (The Met), een van 's werelds grootste kunstgalerieën met een permanente collectie van meer dan twee miljoen werken. Voorheen was hij conservator gespecialiseerd in Europese wandtapijten en organiseerde hij baanbrekende wandtapijttentoonstellingen. Hij was tevens superviserend conservator van het Antonio Ratti Textile Center, dat de collectie van 36.000 textielstukken van het Met herbergt. Vóór zijn komst bij het Met richtte hij het Franses Tapestry Archive in Londen op, dat met meer dan 120.000 afbeeldingen de grootste informatiebron is over Europese wandtapijten en figuratief textiel ter wereld. Zijn vroege onderzoek resulteerde in verschillende onderzoeksartikelen en een doctoraat van het Courtauld Institute (1999) over de kunst en cultuur van het hof van koning Hendrik VIII. Hij heeft veelvuldig lezingen gegeven en lesgegeven over mecenaat aan het Europese hof en de relatie van wandtapijten tot andere kunstvormen. Hij heeft ook uitgebreid gepubliceerd over historisch Europees textiel en de relatie ervan tot andere kunstvormen uit die tijd.

In de Klasse van de Technische Wetenschappen werden dit jaar drie nieuwe buitenlandse leden verkozen:

Marc Pollefeys is sinds 2007 hoogleraar aan de faculteit Computerwetenschappen van de ETH Zürich, waar hij het laboratorium voor Computer Vision and Geometry leidt. Hij is tevens directeur Wetenschappen bij Microsoft, waar hij een team wetenschappers leidt dat zich bezighoudt met ruimtelijke AI. Bij Microsoft hielp hij ook bij de ontwikkeling van HoloLens2 en Azure Spatial Anchors. Voorheen was hij verbonden aan de faculteit Computerwetenschappen van de University of North Carolina in Chapel Hill en promoveerde in 1999 aan de KU Leuven in België.

Zijn belangrijkste onderzoeksgebied is computer vision, maar hij is ook actief in robotica, machine learning en computer graphics. Een van zijn belangrijkste onderzoeksdoelen is het ontwikkelen van flexibele benaderingen om visuele

representaties van objecten, scènes en gebeurtenissen uit de echte wereld vast te leggen.

Dr. Pollefeys heeft verschillende prijzen ontvangen voor zijn onderzoek, waaronder een Marr-prijs (ICCV beste paper), ICCV beste studentenpaper award, een NSF CAREER award, een Packard Fellowship, een European Research Council Starting Grant en een Swiss National Science Foundation Advanced Grant.

Hij is auteur of co-auteur van meer dan 200 CVPR/ICCV/ECCV-publicaties, maar publiceert ook regelmatig op andere toplocaties zoals NeurIPS, Siggraph en ICRA/IROS.

Hij was algemeen voorzitter van ICCV 2019 en ECCV 2014 en programmavoorzitter van CVPR 2009, algemeen/programma co-voorzitter van 3DPVT2006 en algemeen voorzitter van 3DIMPVT2012 en 3DV2024 in Davos. Prof. Pollefeys was lid van de redactieraad van IEEE Transactions on Pattern Analysis and Machine Intelligence, het International Journal of Computer Vision en Foundations and Trends in Computer Graphics and Computer Vision. Hij is fellow van de IEEE, ACM, ELLIS en AAIA en lid van de Academia Europaea.

Sabine Süsstrunk is decaan van de faculteit Computer- en Communicatiewetenschappen (IC) van de EPFL. Sinds 1999 leidt ze het Image and Visual Representation Lab (IVRL) binnen de IC. Haar belangrijkste onderzoeksgebieden zijn computationele fotografie, computationele beeldvorming, generatieve AI en computationele esthetiek. Sabine is auteur en co-auteur van meer dan 350 publicaties, waarvan er 8 een prijs voor beste paper/demo hebben gewonnen, en is houder van meer dan 10 patenten.

Sabine was voorzitter en/of commissielid van vele internationale conferenties over beeldverwerking, computer vision en beeldsteemtechniek, en was in 2024 algemeen voorzitter van de IEEE International Conference on Computational Photography (ICCP). Ze is voorzitter van de Swiss Science Council (SSC), oprichter en bestuurslid (voorzitter 2014-2018) van de EPFL-WISH (Women in Science and Humanities) Foundation, bestuurslid van de SRG SSR (Swiss Radio and Television Corporation) en medeoprichter en bestuurslid van Largo Films SA.

Ze ontving de IS&T/SPIE Electronic Imaging Scientist of the Year Award 2013 voor haar bijdragen aan kleurenbeeldvorming, computationele fotografie en beeldkwaliteit, en de IS&T Raymond C. Bowman Award 2018 en de EPFL AGEPoly IC Polysphere Award 2020 voor uitmuntendheid in het onderwijs. Sabine is Fellow van AAIA, ELLIS, IEEE en IS&T en volwaardig lid van SATW.

Greet Van Eetvelde behaalde een ingenieursdiploma in biowetenschappen en scheikunde, een masterdiploma in milieuwetenschappen en een doctoraat aan de Universiteit Gent. In 1994 ontving ze tijdens haar doctoraatsonderzoek een beurs van de British Council aan de Building Research Establishment in de buitenwijken van Londen.

In 2000 werd ze benoemd tot hoogleraar en nog steeds leidt ze de onderzoeksgroep Energie & Cluster-management aan de faculteit Ingenieurswetenschappen en Architectuur van de UGent. Tegelijkertijd leidt ze de afdeling Milieu van de universiteit (tot 2007) en is ze directeur van het UGent-energieplatform Power-Link en CEO van het wetenschapspark Greenbridge (tot 2011).

Van 2011 tot eind 2025 was ze werkzaam bij INEOS Group AG in Zwitserland. Sinds 2022 is ze Global Head of ESG, naast haar rol als Head of Climate, Energy & Innovation. Ze gaf leiding aan de groepsbrede ESG-agenda en klimaat- en energiestrategie. Ze was lid van de Cefic-programmaraden voor klimaatverandering en energie, en voor industriebeleid. Ze richtte SusChem Switzerland op en was daar meer dan tien jaar voorzitter.

Naast haar functie als hoogleraar aan de UGent, is ze sinds 2015 ook gasthoogleraar aan de EPFL in Zwitserland, in de groep Industrial Process and Energy Systems Engineering.

Programma

Hymne

Verwelkoming door mevrouw Godelieve Laureys, voorzitter

Verslag door de heer Bruno Tindemans, vast secretaris a.i.

Voorstelling van de nieuwe leden van de Academie

Muzikaal optreden

Proclamatie van de Laureaten van de Academie

Klasse Natuurwetenschappen: Gert Everaert

Klasse Menswetenschappen: Jeroen Puttevels

Klasse Kunsten: Annelies Van Assche

Klasse Technische Wetenschappen: Bart Kuyken

Proclamatie van de laureaten van de Fondsprijzen

Henri Schoutedenprijs: Ruben Schols

Paul Van Oyeprijs: Malaurie Hons

Mgr. Charles de Clercprijs: Roman Roobroeck

Erik Duvergerprijs: Timo Van Havere

Uitreiking van de Prijs van de Vlaamse minister voor Wetenschapsbeleid aan Nerdland

Muzikaal optreden

Uitreiking van de Gouden Penning aan Patrick Sorgeloos

Lezing door Patrick Sorgeloos

Receptie

De muzikale opluistering werd verzorgd door Pieter Theuns.

Beschouwingen van de Klassenbestuurders

Klasse van de Natuurwetenschappen

De leden van de Klasse Natuurwetenschappen hebben in 2025 zeven keer plenair vergaderd in een klassenvergadering, dit jaar onder leiding van bestuurder Steven De Feyter en onderbestuurder Dominique Van Der Straeten.

Als onderdeel van de klassenwerking werden een aantal lezingen gehouden, verspreid over het jaar. De lezingen waren een nadere kennismaking met het werk van de (nieuwe) leden of prijswinnaars en gaven aanleiding tot interessante gedachtewisselingen.

In 2025 werden volgende lezingen gehouden:

- Bart Preneel: 'Cryptografie: van wetenschap tot politiek'
- Annemieke Madder: 'Next generation drug design: van kleine moleculen naar reusachtige bioconjugaten'
- Tijdens een gezamenlijke vergadering met KTW op verplaatsing in het Waterbouwkundig Laboratorium (Berchem) op 13 maart: Presentatie van het Waterbouwkundig Laboratorium door Patrik Peeters.
- Op 22 april vond de jaarlijkse gezamenlijke vergadering van de vier Klassen plaats op uitnodiging van de Klasse van de Natuurwetenschappen. Er werd o.a. een Minisymposium georganiseerd: "Het verleden ontcijferen, de toekomst zien"
 - Introductie door Steven De Feyter
 - 'Beeldvorming in kunstwetenschappelijk onderzoek' door Maximiliaan Martens
 - 'Nanogestructureerde materialen als sleutel voor toekomstige technologieën' door Veronique Van Speybroeck
- Johan Hofkens: 'Labels en linkers voor microscopie: van verbeterde beeldvorming tot toepassingen'
- Wim Thiery (Laureaat KNW): 'Zal je een ongeëvenaard leven leiden?'

Onder leiding van Luc Steels werkte de KNW in 2022 een concept uit. In samenwerking met Theater Aan Zee in Oostende werd een lezingenreeks opgezet onder de overkoepelende titel 'Wetenschap Aan Zee'. Wegens het grote succes werd dit in 2025 al voor de vierde keer herhaald en de opkomst was opnieuw bijzonder goed. De driedaagse bestond uit drie themasessies: 'Voedselbossen: goed voor de gezondheid van de mens en planeet Aarde?' (Jolien Bracke en Sandrine Aspeslagh), 'Het onzichtbare zichtbaar maken' (Maarten Roeffaers en Susana Rocha) en 'Hoe omgaan met Sociale Media en AI' (Veronique Hoste en Luc Steels).

In 2025 keurde de Klasse het volgende nieuwe Standpunt goed:

Impact van sociale media en AI op welzijn en welvaart, Praktijkervaringen en aanbevelingen (Luc Steels e.a.)

Binnen de Klasse functioneren Permanente Studiegroepen die de ontwikkelingen in hun vakgebied volgen. De onderverdeling is:

- Chemie
- Wiskunde en Computerwetenschappen
- Natuurkunde en Sterrenkunde
- Aardwetenschappen, Ecologie, en Biologie (inclusief moleculaire)

In 2025 werden volgende nieuwe gewone leden verkozen: Nick van Remortel (Natuurkunde, UAntwerpen), Ann Cuypers (Biologie, UHasselt) en Maarten Roeffaers (Scheikunde, KU Leuven).

Er werden volgende nieuwe buitenlandse leden verkozen: Ive Hermans (Scheikunde, Johns Hopkins University), Luis M. Liz-Marzán (Scheikunde, Ikerbasque Research Professor aan het CIC biomaGUNE en groepsleider van het Biomedical Networking Center for Bioengineering) en Bruno Nachtergaele (Wiskunde, Universiteit van Californië in Davis).

Klasse van de Menswetenschappen

De Klasse Menswetenschappen stond in 2025 onder leiding van bestuurder Sabine Verhulst en onderbestuurder Koen Matthys. Ze vergaderde acht keer plenair. De septembervergadering was een gezamenlijke vergadering met de KANTL, dit jaar bij de KVAB in Brussel.

In 2025 werden volgende lezingen gehouden:

- Jan Wouters: 'Het internationaal oorlogsrecht in turbulente tijden'
- Anne-Laure Van Bruaene: 'De naakte man. Lucas d'Heeres kostuumboek en religieus vluchtelingschap in Elizabethaans Engeland.'
- Vanessa Joosen: 'Hoe oud is Sneeuwwitje? Sprookjes en de studie van leeftijd.'
- Stefaan Walgrave: 'Hoe lezen politici de publieke opinie?'
- Els Dumortier: 'Unlocking the black box of children's rights'
- (KMW-KANTL): Veronique Hoste: 'Het belang van taal ten tijde van grote taalmodellen' en Dirk Geeraerts (KANTL): 'Tijdgeest en taalgebruik. 75 jaar taalstandaardisering in Vlaanderen.'
- Christophe Vandeviver (Laureaat KMW 2024): 'Criminele locatiekeuze en ruimtelijke doelwitselectie'
- Sabine Verhulst: 'Giacomo Casanova. Ongeremd leven en schrijven in de 18de eeuw'

Het KVAB-debat van 22 april 2025 over omgang met politiek gevoelige onderwerpen werd in goede banen geleid door KMW-lid Dave Sinardet.

De Klasse droeg in 2025 bij tot de totstandkoming of presentatie van 4 Standpunten:

- Goedkeuring en Presentatie: 'ETS2 en het Europees Sociaal Klimaatfonds doelmatig inzetten voor een rechtvaardige transitie naar koolstofneutrale woningen' van Bea Cantillon, Ivo Van Vaerenbergh en Wim Van Lancker
- Goedkeuring: 'Het nieuw Strafwetboek. Enkele juridische reflecties' van Alain de Nauw
- Goedkeuring en Presentatie: 'Impact van sociale media en AI op welzijn en welvaart. Praktijkervaringen en aanbevelingen' van Luc Steels, Theo Compernelle en Veronique Hoste (eds.)
- Goedkeuring: 'Cognitief talent onder druk: uitdagingen en opportuniteiten voor het Vlaamse onderwijs' van Franzis Preckel, Lianne Hoogeveen, Joos Vandewalle en Lieven Verschaffel

De Klasse was mee drijvende kracht achter de volgende Denkerscyclus:

Zorg voor talent - Wetenschappelijke coördinatoren: Lieven Verschaffel (KMW, KU Leuven), Joos Vandewalle (KTW, KU Leuven) en Karine Verschueren (KU Leuven)

In 2025 berustte het initiatief van de Lentecyclus bij KMW-lid Johan Wagemans die onder de titel "More than meets the eye" drie veeleisende interdisciplinaire sessies

coördineerde over de visuele perceptie en visuele kunst met invalshoeken uit de geneeskunde, de neurowetenschappen, AI, kunst en media.

In juni 2025 verscheen de 26ste editie van het Nationaal Biografisch Woordenboek, tot nader order de laatste in een papieren versie. Het indrukwekkend boekdeel telt maar liefst 1214 pagina's dankzij het vele werk van de Commissie voor het Nationaal Biografisch Woordenboek, onder het voorzitterschap van Marc Boone.

De Klasse Menswetenschappen heeft in 2025 de volgende nieuwe gewone leden verkozen: Koen Schoors (Economie, UGent), Frederik Swennen (Rechten, UAntwerpen) en Jean-Christophe Verstraete (Taalkunde, KU Leuven). Er treden ook vier nieuwe buitenlandse leden aan: Guus Heerma van Voss (Rechten, Universiteit Leiden en Maastricht, Raad van State), Elodie Lecuppre-Desjardin (Geschiedenis, Universiteit Lille), Isabelle Vandamme (Rechten, Universiteit van Bern) en Robbert Widdershoven (Rechten, Universiteit Utrecht).

Klasse van de Kunsten

De Klasse van de Kunsten stond in 2025 onder leiding van bestuurder Maximiliaan Martens en onderbestuurder Jan Van Landeghem. Ze vergaderde zeven keer plenair.

In 2025 werd een lezingenreeks opgebouwd rond het thema 'Métier in de kunsten'. Volgende lezingen werden gehouden:

- Maximiliaan Martens, Inleiding op het jaarthema 'Métier in de kunsten'
- Nils Büttner, 'Jan Wildens in Rubens' Studio: Een meester en zijn metier'
- David Gullentops, 'Artistieke techniek en filmische intermedialiteit bij Jean Cocteau'
- Erin Manning (buitenlands lid), 'Faire Oeuvre'
- Jan Michiels, 'Waarom een pianist tien vingers heeft'
- Piet Swerts, 'Anthologie van de Muzikale Compositie als Ambacht: Een bloemlezing over muzikale architectuur en specifieke procédés.'
- Michel Buylen (interview door MM), 'Métier van de autodidact'

In samenwerking met de Jonge Academie startten in 2025 de voorbereidingen van een Denkerscyclus rond 'Artistic Research' waarbij de rol en de valorisatie van artistieke onderzoeksoutput centraal staan. Met dit programma, dat in 2026 zijn uitwerking zal kennen, wil men aanbevelingen formuleren die zowel institutioneel werkbaar zijn als gedragen worden door de Vlaamse onderzoeksgemeenschap.

De Klasse werkte in 2025 verder aan het Standpunt rond 'AI en Auteursrecht'. De thematiek behelst een zeer complexe materie en omvat regulering op vlak van beeld, tekst én geluid. Om de focus scherp te stellen werden enkele externe deskundigen uitgenodigd m.n. Ingrid Van der Veken (expert auteursrecht, Sabam) en Paulien Wymeersch (juridisch expert). De afronding wordt voorzien in 2026.

Op initiatief van de bestuurder werden contacten aangehaald met de Koninklijke Academie voor Overzeese Wetenschappen en wordt een jaarlijkse gemeenschappelijke zitting van de Klasse Kunsten (KVAB) met de Klasse voor Menswetenschappen (KAOW) vanaf 2026 in het vooruitzicht gesteld.

Naar aanleiding van de beslissing van de Vlaamse Regering inzake de stopzetting van de dotatie voor KVAB vanaf 1 januari 2026, werd in de klassenvergadering van oktober een discussie gehouden met de leden rond de toekomst van KVAB. Eerder dit jaar droeg de Klasse Kunsten tevens bij aan het debat rond 'Positionering KVAB - Stellingnames gevoelige thema's' (zie verder 1.3).

In 2025 werden drie nieuwe leden verkozen: Kristiaan Borret (Urbanistiek KU Leuven, UGent, Bouwmeester Stad Antwerpen), Chantal Pattyn (Nethoofd Klara) en Christel Stalpaert (Theaterwetenschappen, UGent). De Klasse Kunsten verkoos twee nieuwe buitenlandse leden: Maryan Ainsworth (Metropolitan Museum of Art, NY) en Thomas P. Campbell (Fine Arts Museums of San Francisco).

Klasse van de Technische Wetenschappen

De Klasse Technische Wetenschappen vergaderde in 2025 zesmaal plenair, dit jaar onder leiding van bestuurder Christiane Malcorps, daarin gesteund door het KTW bestuur met onderbestuurder Jan Delcour en uittreidend bestuurder Guido Beazar. Dit bestuur vergaderde meermaals in de loop van het jaar en zorgde voor de goede werking van de Klasse en de voorbereiding van de klassenvergaderingen.

Op elk van deze vergaderingen waren de KTW-leden talrijk aanwezig en waren er boeiende discussies over de vorderingen van actieve werk- en reflectiegroepen en over technologische ontwikkelingen en hun maatschappelijke impact. Er werd ook telkens verslag uitgebracht over internationale contacten, KVAB-aangelegenheden, etc.

Waar mogelijk bevatte elke vergadering minstens één lezing. In 2025 kwamen aan het woord:

- Tim Van Hauwermeiren: 'De neonatale Fc receptor: van Belgische Nobelprijs naar Belgische Galenus Prijs'
- Tijdens een gezamenlijke vergadering met KNW op verplaatsing in het Waterbouwkundig Laboratorium (Berchem) op 13 maart: Presentatie van het Waterbouwkundig Laboratorium door Patrik Peeters.
- Tinne Tuytelaars: 'Machines leren zien: een overzicht'
- Tim Berckmoes: 'Future proof combustion engines'
- Stéphane Bergmans: 'De Kunst van Wetenschapscommunicatie'
- Chris Peeters: 'Leiding geven aan organisaties met een sterke overheidsbetrokkenheid en een groot maatschappelijk belang'

In 2025 keurde de Klasse de volgende nieuwe Standpunten goed:

- Goedkeuring en Presentatie: 'ETS2 en het Europees Sociaal Klimaatfonds doelmatig inzetten voor een rechtvaardige transitie naar koolstofneutrale woningen' van Bea Cantillon, Ivo Van Vaerenbergh en Wim Van Lancker
- Goedkeuring: 'Cognitief talent onder druk: uitdagingen en opportuniteiten voor het Vlaamse onderwijs' van Franzis Preckel, Lianne Hoogeveen, Joos Vandewalle en Lieven Verschaffel

Traditiegetrouw droegen leden van de Klasse Technische Wetenschappen in 2025 ook heel actief bij tot het Denkersprogramma. In 2025 waren dat de volgende cycli:

- Zorg voor talent - Wetenschappelijke coördinatoren: Lieven Verschaffel (KMW, KU Leuven), Joos Vandewalle (KTW, KU Leuven) en Karine Verschueren (KU Leuven)
- Vergrijzing en technologie - Wetenschappelijke coördinatoren Jos Vander Sloten (KTW, KU Leuven), Greet Keppens (KTW) en Sabine Van Huffel (KNW, KU Leuven).

Er zijn in KVAB drie reflectiegroepen die geleid worden door KTW-leden: Reflectiegroep Energie, Reflectiegroep Kunst, Wetenschap en Technologie en Reflectiegroep Responsible Research and Innovation.

Op internationaal vlak was de KTW actief betrokken bij initiatieven van internationale koepels van (ingenieurs)academies (euro-CASE en EASAC).

Op Belgisch niveau zetelen vertegenwoordigers van de KTW (KVAB) en van de CTS (Classe Technologie et Société) van de ARB (Académie Royale de Belgique) in BACAS, de Belgian Academy Council of Applied Sciences.

In 2025 werden volgende nieuwe binnenlandse leden verkozen: Koen De Bosschere (Informatietechnologie, UGent), Rudi De Winter (x-fab), Kathy Steppe (Bio-ingenieurswetenschappen, UGent) en Jan Vander Stichele (Lotus Bakeries).

Als buitenlandse leden werden verkozen: Sabine Süsstrunk (Informatietechnologie, EPFL), Marc Pollefeys (Computerwetenschappen, ETH Zürich) en Greet Van Eetvelde (Energietechnologie, EPFL en UGent).

Mededelingen in de Klassen

Klasse van de Natuurwetenschappen

De volgende lezingen werden gehouden:

- 15 januari: Bart Preneel: 'Cryptografie: van wetenschap tot politiek'
- 11 februari: Annemieke Madder: 'Next generation drug design: van kleine moleculen naar reusachtige bioconjugaten'
- 13 maart: Tijdens een gezamenlijke vergadering met KTW op verplaatsing in het Waterbouwkundig Laboratorium (Berchem): Presentatie van het Waterbouwkundig Laboratorium door Patrik Peeters.
- 22 april: Op de jaarlijkse gezamenlijke vergadering van de vier Klassen, op uitnodiging van de Klasse van de Natuurwetenschappen, werd o.a. een Minisymposium georganiseerd: "Het verleden ontcijferen, de toekomst zien"
 - Introductie door Steven De Feyter
 - 'Beeldvorming in kunstwetenschappelijk onderzoek' door Maximiliaan Martens
 - 'Nanogestructureerde materialen als sleutel voor toekomstige technologieën' door Veronique Van Speybroeck
- 7 oktober: Johan Hofkens: 'Labels en linkers voor microscopie: van verbeterde beeldvorming tot toepassingen'
- 5 november: Wim Thiery (Laureaat KNW): 'Zal je een ongeëvenaard leven leiden?'

Klasse van de Menswetenschappen

De volgende lezingen werden gehouden:

- 18 januari: Jan Wouters: 'Het internationaal oorlogsrecht in turbulente tijden'
- 15 februari: Anne-Laure Van Bruaene: 'De naakte man. Lucas d'Heeres kostuumboek en religieus vluchtelingenchap in Elizabethaans Engeland.'
- 15 maart: Vanessa Joosen: 'Hoe oud is Sneeuwwitje? Sprookjes en de studie van leeftijd.'
- 17 mei: Stefaan Walgrave: 'Hoe lezen politici de publieke opinie?'
- 21 juni: Els Dumortier: 'Unlocking the black box of children's rights'
- 20 september: Veronique Hoste: 'Het belang van taal ten tijde van grote taalmodellen' en Dirk Geeraerts (KANTL): 'Tijdgeest en taalgebruik. 75 jaar taalstandaardisering in Vlaanderen.'
- 18 oktober: Christophe Vandeviver (Laureaat KMW 2024): 'Criminele locatiekeuze en ruimtelijke doelwitselectie'
- 22 november: Sabine Verhulst: 'Giacomo Casanova. Ongeremd leven en schrijven in de 18de eeuw'

Klasse van de Kunsten

De volgende lezingen werden gehouden:

- 22 januari: Maximiliaan Martens, Inleiding op het jaarthema 'Métier in de kunsten'
- 19 februari: Nils Büttner, 'Jan Wildens in Rubens' Studio: Een meester en zijn metier'
- 19 maart: David Gullentops, 'Artistieke techniek en filmische intermedialiteit bij Jean Cocteau'
- 18 juni: Erin Manning (buitenlands lid), 'Faire Oeuvre'
- 17 september: Jan Michiels, 'Waarom een pianist tien vingers heeft'
- 15 oktober: Piet Swerts, 'Anthologie van de Muzikale Compositie als Ambacht: Een bloemlezing over muzikale architectuur en specifieke procédés.'
- 19 november: Michel Buylen (interview door Maximiliaan Martens), 'Métier van de autodidact'

Klasse van de Technische Wetenschappen

De volgende lezingen werden gehouden:

- 23 januari: Tim Van Hauwermeiren: 'De neonatale Fc receptor: van Belgische Nobelprijs naar Belgische Galenus Prijs'
- 13 maart: Tijdens een gezamenlijke vergadering met KTW op verplaatsing in het Waterbouwkundig Laboratorium (Berchem): Presentatie van het Waterbouwkundig Laboratorium door Patrik Peeters.
- 6 mei: Tinne Tuytelaars: 'Machines leren zien: een overzicht'
- 9 september: Tim Berckmoes: 'Future proof combustion engines'
- 9 september: Stéphane Bergmans: 'De Kunst van Wetenschapscommunicatie'
- 13 november: Chris Peeters: 'Leiding geven aan organisaties met een sterke overheidsbetrokkenheid en een groot maatschappelijk belang'

Klassenoverschrijdende vergaderingen

In 2025 werden volgende Klassen- en/of academie-overschrijdende vergaderingen georganiseerd:

- Naar goede gewoonte vond de septembervergadering van de Klasse van de Menswetenschappen plaats in samenwerking met de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letterkunde (KANTL), op 20 september in Brussel bij de KVAB. Lezingen werden gehouden door Veronique Hoste: Het belang van taal ten tijde van grote taalmodellen en Dirk Geeraerts (KANTL): Tijdgeest en taalgebruik. 75 jaar taalstandaardisering in Vlaanderen.
- De gezamenlijke vergadering van KNW en KTW vond plaats in het Waterbouwkundig Laboratorium (Berchem) op 13 maart: Presentatie van het Waterbouwkundig Laboratorium door Patrik Peeters gevolgd door een rondleiding.
- Op 22 april vond de jaarlijkse gezamenlijke vergadering van de vier Klassen plaats op uitnodiging van de Klasse van de Natuurwetenschappen. Voorafgaand aan deze Algemene Vergadering werd om 11:00 uur een Bijzondere Algemene Vergadering georganiseerd rond de 'Positionering van KVAB / Stellingnames rond gevoelige thema's' met een debat gewijd aan de vraag in welke mate de Academie stellingnames moet of kan voorbereiden en publiek maken, en zo ja over welke onderwerpen wel en over welke aangelegenheden niet. Aan deze vergadering namen ook de Jonge Academie en de ARB deel, die beiden in het panel waren vertegenwoordigd. Het debat werd in goede banen geleid door KMW-lid Dave Sinardet. Na een lunchpauze gaf de vast secretaris een toelichting bij het financieel verslag 2024 en de begroting 2025 van de KVAB. Vervolgens was er een Minisymposium: "Het verleden ontcijferen, de toekomst zien"
 - Introductie door Steven De Feyter
 - Lezing: Beeldvorming in kunstwetenschappelijk onderzoek door Maximiliaan Martens
 - Lezing: Nanogestructureerde materialen als sleutel voor toekomstige technologieën door Veronique Van Speybroeck (UGent)
- Op 24 mei hielden de vier Klassen samen hun Lentevergadering in het stadhuis van Terneuzen met als thema "Van Grensoverschrijdend naar grenzeloos". Na een verwelkoming door de burgemeester Erik Van Merrienboer werden lezingen gehouden door Axel Buyse, De westerschelde, bindteken en twistappel tussen Noord en Zuid; Veronique De Tier, Dialecten en standaardtaal op de grens: liefdesverhaal of vechtscheiding?; Cathy Jacob: ArtBase Terneuzen. De voormiddag werd afgesloten met een presentatiefilm over de Nieuwe Sluis van Terneuzen. Het namiddag-programma bestond uit een bezoek aan de Nieuwe Sluis van Terneuzen met

het sluisencomplex, de brugkelder en het monument, gevolgd door een rondleiding in de Culturele Broedplaats Nesse.

Teneinde de samenwerking met de Jonge Academie te bevorderen en om contacten te stimuleren tussen de leden van zowel de KVAB als de Jonge Academie worden de leden van de Jonge Academie uitgenodigd op alle klassenvergaderingen, op de Openbare Vergadering van december en op de Lentevergadering van mei. Daarnaast vindt er samenwerking plaats bij tal van andere evenementen.

De Klassen- en/of academie-overschrijdende Standpunten zijn een goed instrument voor de leden om over hun eigen Klasse heen met andere leden en/of academies samen te werken.

Ook tal van stuurgroepen zijn Klassen- en/of academie-overschrijdend zoals bijvoorbeeld deze van het Denkersprogramma en de Reflectiegroepen.

Huldiging jarige leden

Bij beslissing van het Bureau op de vergadering van woensdag 6 februari 2002, worden de laudatio's van de 75-jarigen integraal opgenomen in het jaarboek, met een foto. De viering van de andere jubilarissen wordt gewoon vermeld.

Klasse van de Natuurwetenschappen

Het volgende lid wordt voor zijn verjaardag geëerd: Staf Van Tendeloo (75).

De huldiging vond plaats tijdens de novembervergadering van 2025.

Huldiging voor de heer **Staf Van Tendeloo**:

Het is met veel genoegen dat ik hier vandaag sta om de laudatio uit te spreken voor de 75ste verjaardag van Professor Gustaaf Van Tendeloo, of Staf, zoals wij hem kennen. Staf, de tijd gaat snel... Toen we tien jaar geleden je emeritaat vierden, was het motto van dat feest: Staf is straf.

En niets is minder waar. Staf, je behaalde je licentiaat aan de VUB in 1972 en reeds in 1974 verdedigde je aan de Universiteit Antwerpen je doctoraat, met Professor Severin Amelinckx als promotor. In 1981 behaalde je je aggregaat aan de VUB en naast je positie aan de Universiteit Antwerpen werd je ook parttime professor aan de VUB. Daarnaast trok je naar het National Center for Electron Microscopy in Berkeley en naar de University of Illinois Urbana-Champaign voor postdoctoraal onderzoek. Je verblijf in Berkeley was het begin van een bijzondere band tussen de EMAT-onderzoeksgroep in Antwerpen en NCEM, want ook Nick Schryvers en ikzelf trokken later voor langere tijd dezelfde richting uit.

Als we terugdenken aan de jaren 80, denken we uiteraard aan je werk rond hogetemperatuursupergeleiders. Maar wat jou echt uniek maakt in de wereld van de elektronenmicroscopie, is de enorme diversiteit aan materialen die je onderzocht hebt: legeringen, koolstofnanobuisjes, batterijmaterialen, zeolieten, MOFs, nanodeeltjes, quantum dots... het lijkt wel een opsomming van de Nobelprijzen van de laatste twintig jaar. Je publiceerde meerdere papers die niet alleen mijlpalen werden in het onderzoek naar die materialen, maar ook in de carrières van de onderzoekers die eraan meewerkten. Binnen al deze projecten bleef je trouw aan één leidraad: we lossen relevante problemen op voor relevante materialen. Deze filosofie leeft nog steeds voort binnen EMAT, de elektronenmicroscopiegroep aan de

Universiteit Antwerpen, die onder jouw wetenschappelijke en administratieve leiding uitgroeide tot de best geciteerde microscopiegroep ter wereld.

Je visie op wetenschappelijke excellentie en het uitbouwen (én onderhouden) van een zwaar experimentele groep was uitzonderlijk – ik durf zelfs zeggen visionair. Je zorgde ervoor dat de eerste dubbel aberratiegecorrigeerde elektronenmicroscopie in Europa in Antwerpen werd geïnstalleerd; je behaalde een ERC Advanced Grant nog voor de rest van Europa goed en wel wist wat dat precies was; en je richtte ESTEEM op, een netwerk dat de beste elektronenmicroscopiegroepen in Europa verenigde. Het is dan ook niet verwonderlijk dat je CV overladen is met prijzen en erkenningen. Recent kreeg je nog een eredoctoraat in Zaragoza, maar ook één aan een universiteit in Peru. Bovendien verdient de FWO Excellentieprijs die je in 2015 kreeg zeker vermelding.

Staf, ik noemde je al visionair, maar sta me toe je ook wat onconventioneel te noemen. Je begeleidde immers ook doctoraten in de kunst en schreef een boek over kunst en wetenschap. Je was ook nooit bezorgd over de mogelijke reactie van anderen bij een welgemikte opmerking in een vergadering; vaak tot groot jolijt van het publiek. Ook bij je studenten stond je bekend als een energieke en charismatische lesgever. Dertig jaar geleden zat ik zelf als student in je les Fenomenologische Fysica 1. Ik was fysica gaan studeren zonder echt te weten wat dat precies inhield, maar ik herinner me nog perfect de dag waarop je een slide toonde met alle mogelijke richtingen binnen de fysica. Door jouw enthousiasme wilden de studenten het goed doen op je examens, al kan ik me ook herinneren dat je ooit eens een student in de hoek hebt gezet.

Als studenten beweerden dat ze net dat stukje van de cursus niet hadden geleerd, stelde je met een uitgestreken gezicht voor dat ze dan zelf maar een goede examenvraag zouden bedenken.

Op het examen materiaalkunde vroeg je ons drie minuten te vertellen over het onderwerp van onze licentiaatsthesis, want je ging ervan uit dat we de cursus op zich wel gestudeerd hadden en je wou vooral zien hoe we zouden reageren onder onvoorziene omstandigheden. Ik zeg hier vaak “we”, want je licentiaatsstudenten werden meestal ook je doctoraatsstudenten – we vormden, om even een cliché te gebruiken, een hechte familie. Ik beschouw Staf niet alleen als mijn mentor maar ook als mijn wetenschappelijke vader.

Naast het uitlijnen van een microscoop, het schrijven van een paper en het geven van een presentatie, leerde je ons strategisch denken, van ons af te bijten, zo ver mogelijk weg te blijven van administratie, en dingen pragmatisch aan te pakken. Je hebt de jongere generatie altijd gesteund, opgeleid, op tijd en stond een schop onder hun achterste gegeven, maar ook vertrouwd en op het juiste moment losgelaten – iets wat maar weinig topwetenschappers kunnen. Maar ook daarin is Staf zeer straf.

Als ik Staf bel om raad te vragen, iets leuks te vertellen, of gewoon eens om te zagen, begin ik steevast met: "Staf, stoor ik?" En meestal ben je wel ergens mee bezig — Natuurpunt, een Onderzoeksraad in Gent, een commissie in Parijs, vakantie in Japan, of gewoon in de tuin. Op je 75ste, Staf, bruis je nog altijd van energie en ik hoop dat dat nog vele jaren zo mag blijven.

Sarah Bals

Klasse van de Menswetenschappen

Er werden geen huldigen uitgesproken.

Klasse van de Kunsten

De volgende leden worden voor hun verjaardag geëerd: Anna Bergmans (75), Willem Elias (75), Paul Robbrecht (75) en Marie-José Van Hee (75).

De huldigen vonden plaats tijdens de novembervergadering van 2025.

Huldiging voor mevrouw **Anna Bergmans**:

Beste aanwezigen, geachte confraters en consorores,
in het bijzonder consoror Bergmans, beste Anna,

Voor ik Anna Bergmans leerde kennen, kende ik haar man, Bert Cardon, als mijn professor middeleeuwse kunst aan de KU Leuven, maar zoals het stereotiepe gezegde luidt: "Achter elke sterke man staat een sterke vrouw." Ook in dit geval bleek dat te kloppen, maar dat ontdekte ik zelf pas later, want we zijn inderdaad niet van dezelfde generatie, zodat een deel van jouw carrière voor mij een wat blinde vlek is, Anna, die ik hier dan ook ongetwijfeld onrecht zal aandoen door er te weinig bij stil te staan.

Anna specialiseerde zich ook in de middeleeuwen, meer bepaald de middeleeuwse muurschilderkunst in het huidige België. Haar indrukwekkende reeks publicaties over het onderwerp, waarvan hier maar enkele voorbeelden, toont aan dat zij daarin dé specialist is. Ze zijn gebaseerd op zowel bronnenonderzoek als observatie in situ, om evidente redenen veelal, maar niet uitsluitend, in kerken zowat overal te lande. Anna is ook lid van het Henri Pirenne Institute for Medieval Studies in Gent.

Maar haar blik reikt ook verder dan de middeleeuwen. Zie bv. haar onderzoek naar 17de- en 18de-eeuws goudleder in Vlaanderen, naar de omgang met muurschilderkunst in de 19de eeuw, en naar neogotiek en neostijlen in de Belgische

sierkunsten. Die brachten haar expertise alvast dichterbij de mijne, wat leidde tot een aantal fijne samenwerkingen, zoals over Jean-François Portaels' vernieuwende experimenten met de Wasserglastechniek in Brussel in het midden van de 19de eeuw, of de begeleiding van Bart Nuytincks doctoraat over stijlgebruik in het 19de-eeuwse Belgische burgerlijke interieur.

Tijdens de voorbereiding van deze laudatio stootte ik trouwens op een artikel dat ik nog niet kende, Anna, over de atelierwoning van Oscar Algoet, decoratieschilder in Leuven, gebouwd in 1904, net als Jenny Montigny's atelierwoning waarover ik momenteel werk, dus een nuttige ontdekking. De titel van dat artikel bevat een mooi citaat: "Wilt gij wel zijn, wilt gij rusten, zoek het niet op vreemde kusten." Misschien een goed advies nu je 75 bent geworden, Anna, maar ik betwijfel sterk dat jij al wil rusten. Ik ken je tot op vandaag als iemand die weliswaar steeds rust uitstraalt, maar die toch altijd bezig is, is het niet met je werk, vaak tot 's avonds laat, dan met het werk in je tuin of met je kleinkinderen.

Je doctoraatsonderzoek, verdedigd in 1997 aan de KU Leuven, combineerde je met een voltijdse job als erfgoedconsulent bij het VIOE én een gezin met drie dochters: chapeau! Bij dat voormalige VIOE, het Vlaams Instituut voor Onroerend Erfgoed, later het Agentschap Onroerend Erfgoed, werd je vervolgens erfgoedonderzoeker en leidde je onder meer het grote onderzoeksproject over het 18de-eeuwse paviljoen De Notelaer in Hingene, met als resultaat een prachtig, dik boek, 'Een belvédère aan de Schelde'. Als ik me niet vergis, hebben we elkaar daar aan de Schelde, op die prachtige plek, in 2009 voor het eerst ontmoet, toen je me vroeg om een bijdrage te leveren over de reliëfs op de timpanen.

Je was toen, naast die job bij het VIOE, al 10 jaar aangesteld aan de UGent (1999), waar je o.a. twee vakken doceerde: Geschiedenis van het Interieur en de Kunstnijverheid in de bachelor en een capita selecta-mastervak over dit domein. Sinds 2000 organiseerde je in Gent daarnaast de jaarlijkse Studiedagen Historisch Interieur, die toen nog doorgingen in een grote zaal op het Zuid, en je was de drijvende kracht achter de Gentse Bijdragen tot de Interieurgeschiedenis, want zo doopte je de opvolger van de Gentse Bijdragen tot de Kunstgeschiedenis en Oudheidkunde. Daarmee heb je een onschatbare bijdrage geleverd aan de stimulering van het onderzoek in dit domein in België en Nederland, en aan de kennis van het interieur en de decoratieve kunsten in België en de Lage Landen – en dat alles met een aanstelling van slechts 30%, naast een andere job. *Faut le faire.*

Toen ik halftijds in Gent begon, bood je spontaan en genereus aan om je bureau in het HIKO met mij te delen. Daar ontdekten we al snel dat we niet alleen academische interesses deelden, maar ook een gelijkaardige kledingsmaak. Ik begeef me hiermee buiten de grenzen van dit academische genre, maar we kwamen elkaar zelfs eens tegen bij een pashokje in Leuven. Bleek dat dezelfde Belgische huizen ons kunnen bekoren – iets met straten, gember en rozen. We spraken trouwens ook wel eens over Engelse rozentuinen en prachtige historische huizen in binnen- en buitenland. Je eigen huis en tuin moeten daar trouwens niet voor

onderdoen. Jarenlang verzorgde je er Bert, en later ook je vader, met veel toewijding en geduld. Desondanks, en gelukkig maar, bleef je je professionele passies en carrière volhouden, zonder klagen, en altijd even betrokken en punctueel.

Op kantoor ontvingen we elk onze eigen studenten voor hun bachelor- en masterproeven. Je begeleidde liefst 51 masterscripties in het domein van de interieur- en toegepaste kunsten, voor zover ik kon terugvinden via onze bibliotheekcatalogus, met onderwerpen zo divers als middeleeuwse muur-schilderingen in de Sint-Baafskathedraal, een 16de-eeuwse gewelfschildering in de Antwerpse kathedraal, glasramen in een kerk in Lier, de empirestijl in het Gentse woonhuis, 'potterie Flamande', 19de-eeuwse kasteelkeukens in het Gentse, Oscar Van de Voorde, Paul Hankar, en Huib Hoste als interieur- en meubelontwerpers, het modehuis Wittamer-De Camps, Norine, de borduurkunst van Hélène en Isidore De Rudder, en de interieurkunsten in het tijdschrift De bouwgid (1909-1933), om er maar enkele te noemen. Ook mochten we de voorbije jaren nog beroep op jou doen als tweede lezer voor de evaluatie van masterproeven over glaskunst en capitonné bv.

Je bracht ook vier doctoraten tot een goed einde als promotor aan de UGent, deze van Edmond Roobaert, Ingrid De Mueter, Wim Nys en Mario Baeck, en je zetelde ook in jury's en doctoraatsbegeleidingscommissie in binnen- en buitenland – een indrukwekkend palmares.

Toen je in 2015 met pensioen ging, slaagden we erin – niet zonder weerstand – om jouw vakgebied aan de UGent te behouden en ook jouw twee vakken, waarvan de titels weliswaar een update kregen. Het blijft een belangrijk domein binnen de kunstwetenschappen, geliefd bij onze studenten, en relevant voor onze drie majores. Eén van mijn eerste studenten aan de UGent zei ooit: "Dankzij Anna Bergmans' lessen ken ik voor altijd het verschil tussen Louis XV en XVI en daar ben ik trots op."

Jij weet, Anna, dat als je het huis uitgaat, dat je dan niet weg bent, maar in de tuin terecht komt, waar weer ander werk op je wacht, maar waarvoor je wordt beloond met groenten, fruit, kruiden en bloemen. Nog steeds ben je zeer actief, in allerlei wetenschappelijke raden en commissies, zoals het Corpus Vitrearum, doctoraatscommissies en -verdedigingen, bijeenkomsten van onze onderzoeksgroep The Inside Story, en als lid van deze KVAB sinds 2007. Je was bestuurder van de Klasse Kunsten, ondervoorzitter van de KVAB en negen jaar lid van de Raad van Bestuur.

De door jou opgerichte Studiedag Historisch Interieur en (slide) het Tijdschrift voor Interieurgeschiedenis en Design – de update van de Gentse Bijdragen tot de Interieurgeschiedenis – bestaan nog steeds en floreren. Toen beide succesvolle en waardevolle initiatieven na jouw emeritaat dreigden verloren te gaan, en ik wel wat opzag tegen het vele werk dat erbij komt kijken, zei jij: "Ik kan jou toch nog helpen." En dat deed je, en niet een beetje. Zonder jouw hulp was het eenvoudigweg niet gelukt, Anna. Intussen zijn we samen bijna acht nummers verder, waarachter jij nog steeds de stille, maar drijvende kracht bent. Altijd waren we het snel eens over de keuze voor de omslagillustratie – het helpt natuurlijk als je van dezelfde kleding houdt.

Ik heb daarbij al veel geleerd van jouw fijne, professionele, constructieve, rustige en niettemin kordate manier van werken, met oog voor kwaliteit en precisie, tijdens onze regelmatige bijeenkomsten – bij jou, bij mij, of in Noordoever – om drukproeven te checken, de zetting van de afbeeldingen te bepalen, taken te verdelen in de contacten met de auteurs en peer reviewers. Dit vele onzichtbare werk verschijnt niet in de UGent-Biblio-statistieken en levert ons nul academische punten op, maar is essentieel voor het voortbestaan van een onderzoeksforum voor interieur- en designgeschiedenis in België. Collega's uit de sector bevestigen regelmatig dat de studiedag een hoogdag is voor de sector en het tijdschrift zo'n unieke positie inneemt – confrater Reinier Baarsen van het Rijksmuseum en de Universiteit Leiden herhaalt het telkens weer.

Anna, je mag bijzonder trots zijn op het werk dat je al hebt neergezet – individueel én structureel, voor een heel vakgebied. Ik hoop dat we nog lang mogen blijven samenwerken. Dank je wel.

Marjan Sterckx

Huldiging voor de heer **Willem Elias**:

Beste Willem, beste consoroeres en confraters, dag allen,

Misschien zal dit wat vrijpostig klinken, maar je moet moedig de leugen overwinnen en de waarheid zoeken, voor zover men die in deze wereld kan vinden.

Catherine: Nu ben je waarlijk een Dinosaurus, Willem, één van de enigen die nog overblijven, één die geen blad voor zijn mond neemt, één die nog zijn mening zegt, die niet aan zelfcensuur doet in de eeuw van woke, een ware Libertijn, geen wonder eigenlijk als je weet dat jouw dissertatie het werk behandelde van de eerste Libertijn: Hadriaan Beverland. Wie was Beverland?

Eliane: Hadriaan Beverland was een Zeelandse jurist/filoloog/filosoof/humanist; 17e - begin 18e eeuw, een voorloper van de Verlichting.

Die eerste zin is het motto, een adresse aan de lezers van zijn boek *De Peccato Originali... Over de Erfzonde*. Aan de hand van citaten uit de antieke literatuur en 600 quotes uit de bijbel argumenteert Beverland dat Adam en Eva rolleborden in het Aards Paradijs en zo de toorn Gods opwekten. De erfzonde gaat dus niet over de Appel en het Serpent maar over de appeltjes van Eva. En vermits mensen wellustige wezens waren/zijn, pleitte Beverland voor de legalisering van prostitutie. De goegemeente geschokt en Beverland belandt in de gevangenis en voor de Academische Vierschaar. Het boek werd gecensureerd. Ballingschap in Engeland. Willem zit al in Oostende. Intellectueel met wel 3000 boeken: Beverland. Een gravure toont Beverland in pront damesgezelschap, te midden van kunst en antiquiteiten, met een glas en een pijp: *Ceci est bien une pipe*.

Catherine: Beverland was het onderwerp van jeugdige Willem Elias' licentieverhandeling en enkele jaren later werd hij doctor in de Wijsbegeerte aan de Vrije Universiteit van Brussel. Hij studeerde Andragologie en Museologie aan de Rijksuniversiteit te Leiden en werd daarna gewoon hoogleraar aan de VUB in het vakgebied Culturele Agogiek en decaan van de faculteit Psychologie en Educatiewetenschappen. Vanuit zijn diepe interesse in de ontwikkeling tot mondigheid, autonomie, humaniteit en verantwoordelijkheid, in het doorgeven van kennis aan mensen, organiseerde hij tentoonstellingen en publiceerde hij als kunstcriticus meerdere boeken en talrijke artikels over kunsteducatie, cultuurfilosofie, cultuurbeleid, esthetica en hedendaagse kunst, en nog altijd verricht hij onderzoek naar de relatie tussen kunst en educatie. Vandaar ook dat hij Voorzitter was van het Hoger Instituut voor Schone Kunsten (HISK) in Antwerpen en nadien in Gent. Iedereen weet dat Willem Elias (what's in a name! Such a beautiful name) als professor zijn studenten inspireerde met zijn vrijdenken, kunstliefhebbers de ogen opende en vermaakte op vernissages; als decaan aan de VUB zich inliet door een frisse wind te laten waaien in zijn heel eigen stijl; als vrijdenker botste hij wel eens tegen een muur; en tenslotte is het zo dat Willem houdt van vrouwen, In feite is hij misschien zelfs een feminist, vandaar onze vrouwelijke ludieke hommage. Bovendien is de naam Eliane het vrouwelijke van Elias! Daarom geef ik haar terug het woord.

Eliane:

Eliane Elias = Braziliaanse jazz-pianiste

Elias = etymologisch vanuit het Grieks, "het verlichten van zijn eigen weg".

Catherine: Maar eigenlijk zie ik Willem ook als een hedendaagse Tijn Uilenspiegel, een anarchist, een ware hippie, een lid van een tegencultuurbeweging die begon in de jaren 60 en 70 en die gekenmerkt werd door een afwijzing van de gevestigde orde en waarden ten gunste van vrede, liefde en persoonlijke vrijheid. Ze waren vaak voorstander van alternatieve levensstijlen en uitten hun overtuigingen door middel van non-conformisme, samenleven en een focus op een verruimd bewustzijn.

Die verruimde vrije geest spreekt uit al zijn teksten, zoals bijvoorbeeld over de kunstenaars in Hansbeke: "In schril contrast met de kleinburgerlijke sfeer van die tijd, creëerden zij in Hansbeke een wereld van kleurrijke, zinderende en compromisloze kunst. Het was geen formele beweging, maar een organische samenkomst van talent dat een onuitwisbare stempel op de Vlaamse kunstgeschiedenis zou drukken."

Eliane: En ook een garde-civique, de bewaker van kwaliteit in het onderwijs van niet-confessionele zedenleer. Zijn authentieke overtuiging: *"Christelijk is een bepaalde neiging tot wreedheid jegens zichzelf en de anderen; de haat tegen andersdenkenden; de wil om te vervolgen ... Christelijk is de haat tegen de geest, tegen trots, moed, vrijheid, libertinage van de geest. Christelijk is de haat tegen de zinnen, tegen de genietingen der zintuigen, tegen genietingen in het algemeen."*

Dat citaat van Nietzsche uit 'De Antichrist' vermeldt hij in zijn lezing 'De onmin voor de minnekunst'.

Willem beperkt zich niet tot quotes van anderen maar bedenkt ook zelf spitse zinnen. Het is dus wachten op de bundeling van de aforismen van de Profeet Elias. Zoals: 'god hoeft niet te bestaan om erin te geloven'

Catherine: Een veelzijdige schrijver met vlotte pen, zo lijkt het, is Willem ook. Van artikels tot boekdelen, van de Cocktail van de Hotsy Totsy over de Kristienisering van Leopold Flam over Het taboe van naaktfotografie tot alle Aspecten van de Belgische Kunst na '45 met het neosymbolisme, het neoexpressionisme, het neoconstructivisme en de neo-geo tot het Surrealisme en het Hyperrealisme, en nu de verdoken Verdegem, de Gentse maar ook zo Parijssische schilder, die Willem zoïets zijn 'geestelijke grootvader' noemt en met wie hij scherpzinnige, kritische en ambivalente boutades deelt.

Vele beelden en teksten zijn terug te vinden op zijn website: www.willemelias.be

Maar dat alles zonder schotjes tussen alle disciplines. Alhoewel, hij was ook soms een verstrooide professor...Maar omdat het Willem is, onze charismatische Willem, vergeven we hem dat.

Eliane: En toch is hij tevens attent. Dat deelt hij met zijn nonkel, wijlen Roger Marijnissen die ooit bij een openbare lezing in deze Academie aan elke vrouw in het auditorium een witte roos gaf.

Catherine: Voor de meeste mensen blijft Moderne en Hedendaagse Kunst nog steeds een onbekend terrein: moeilijk of niet te begrijpen. Kunst is een soort geheimtaal, een product van enkelingen die creëren volgens voortdurend veranderende spelregels. Willem Elias zet deze spelregels eenvoudig uiteen. Dankzij zijn jarenlange ervaring als professor in het begrijpelijk uitleggen van kunst, laat hij ons toe om de mysteries van kunstwerken te ontrafelen. Hij licht alle begrippen zoals Academisme, Avant-garde en Modernisme toe en legt verscheidene stromingen kernachtig uit, zodat mensen wegwijs raken in een nieuwe boeiende kunstwereld.

Eliane: Misschien haalde Willem zijn 'doorgeven' wel bij Mikhail Bakhtin die kunst & communicatie linkte.

Catherine: Ja, om toch nog een (gemeenschappelijke) Rus erbij te halen: Mikhail Bakhtin was ook filosoof, literatuurcriticus en semioloog! Die draagt dan ook jouw bewondering en interesse weg, essays zoals *The Dialogic Imagination, and Art an Answerability...*

Eliane: en ook van het belangrijke boek *Rabelais and His World: carnival and grotesque*. Aalst! En Feesten... Over Manneken Pis die jolijt en heibel veroorzaakt, al naargelang de voyeur die toekijkt. Het manneken als een volksbeeld dat, hoe schaamtevol en indecent ook, toch gelach opwekt. Bakhtin die zich afvroeg waarom de Geschiedenis van de Lach nooit grondig werd onderzocht. Want de lach bezit een therapeutische en bevrijdende Kracht. De lachende waarheid ondergraaft gezag.

Humor, tweedegraads humor, zelfspot = essentieel voor de vrije denker Willem, de VUB-professor, zoals blijkt uit zijn recente doordenker:

Ik wil geen euthanasie bij dementie; er is wel iets om elke dag wakker te worden naast een andere vrouw.

En dat zegt hij 's ochtends tegen die prachtige vrouw van hem, Kathleen Van Nuffel.

Dus als je wil weten wie een man écht is: Chercher la femme...les femmes Fortuna Dies Natalis, Wilhelmus

Catherine de Zegher en Eliane Van den Ende

Huldiging voor de heer **Paul Robbrecht**:

Dit jaar heeft Paul Robbrecht, met zijn bureau, Robbrecht & Daem (& Robbrecht) een halve eeuw architectuur kunnen vieren. De productie van 50 jaar is waarlijk een oeuvre, en ik meen dat iedereen die het veld kent Paul Robbrecht als de belangrijkste architect van zijn generatie in België beschouwt, en als een architect met internationale status en allure. Het oeuvre bestaat voor een belangrijk deel uit cultuurgebouwen: grote gebouwen en kleine projecten die, op de één of andere manier, met kunst en met boeken te maken hebben. Van het Concertgebouw Brugge en nu de kunsthall BRUSK in Brugge, de renovatie van de Universiteitsbibliotheek van Van de Velde en het Rijksarchief in Gent, tot kunstgalerijen zoals de Whitechapel in Londen en Xavier Hufkens in Brussel, tentoonstellings-paviljoenen zoals Het Huis in Middelheim, tentoonstellingsarchitectuur zoals voor I Fiamminghi a Roma... Een overzicht van dit oeuvre geven in tien minuten is onmogelijk en ook niet meer nodig. Ik wil in plaats daarvan de riskante poging wagen om de architectuur van Robbrecht algemeen te karakteriseren, en om het perspectief of de architectuuraanpak globaal te typeren, dit vertrekkende van een beeld van een recent, tijdelijk project: de installatie voor Bartok in Space and Time in BOZAR in september 2024.

Paul Robbrecht maakt lichte – ingehouden, geen opzichtige of opdringerige, ingetogen – architectuur. Ik ben zeker niet de eerste die dit opmerkt of zegt. De vraag is natuurlijk wat 'licht' hier inhoudt. Licht betekent: niet zwaar, niet gewichtig of zwaarwichtig. Maar 'gewicht' en gewichtigheid, dat is toch waar het de architectuur, sedert haar begin, om te doen is! Architectuur vestigt, ze legt vast en fundeert, en ze begrenst, d.w.z. de architectuur sticht. Architectuur 'versteent' de basisbetekenissen en funderende verschillen in een cultuur, ontwikkelt daarvoor duidelijke typologieën en materialiseert die. Ze verleent de orde van een cultuur – letterlijk – onverzettelijkheid. (Eens de kerk in het midden staat blijft ze daar staan.) Architectuur is daarom inderdaad de eerste, primaire, menselijke geste, die ordent tussen binnen en buiten, publiek en privaat, laag en hoog, en de orde van duur verzekert. In die zin

verschilt de architectuur van de andere uitdrukkingsvormen, zoals het maken van afbeeldingen, het zingen of muziek maken, die zeker ook een 'taal' - collectief bezit, collectief geheugen – maken, maar die niet 'vestigen' of funderen. In die zin is de architectuur ouder, meer primair, en men kan zeggen: diep religieus. De architectuur is, met Hegel, de 'eerste' kunst.

We kunnen de – Westerse – geschiedenis (althans tot het einde van de 20e eeuw) samenvatten als: 'de Verlichting als beschavingsproject'. Dit is het collectief project om, traag, met horten en stoten, van de religie 'cultuur' te maken: cultusbeelden worden kunst, rituelen worden theater en dans, gebeden worden muziek. Die verwerking is een complexe zaak, maar goeddeels gelukt. Maar voor de architectuur blijkt dat moeilijker. In het bouwen en in de architectuur blijft 'gewichtigheid', blijft het begin, blijft de kracht van het elementaire, blijven de aanspraak op duur en monumentaliteit doorwerken, en dat tot in de zgn. moderne, en zelfs de hedendaagse architectuur. (Ironische, of grappige, of dubbelzinnige architectuur mislukt altijd, en de zgn. 'deconstructie' in de architectuur is altijd slechts een pose). En wanneer het modernisme tracht de oppressieve 'betekenissen', het geheugen van de architectuur, of de 'monumentaliteit' te liquideren, houden we gewoonlijk slechts een eendimensionale, efficiënte, of ronduit banale architectuur over.

Paul Robbrecht maakt evenwel 'lichte' architectuur, architectuur die – meen ik – niet 'zwaarwichtig' is, die niet begrenst, niet betekenissen vastlegt, en niet fundeert, niet 'sticht'. Het is architectuur die zijn plaats niet bezet, geen fataliteit belichaamt, maar een vrijheidsgevoel geeft, en licht feestelijk aanvoelt. En het is 'lichte' architectuur, ook in de zin dat ze niet naar de grond, de aarde is gekeerd. Haar eerste materiaal en tegenspeler is niet de zwaartekracht, niet de krachten tonen van dragen en steunen, het is niet de sacrale geometrie van de essentiële vormen (niet cirkel en vierkant), maar het materiaal, de tegenspeler is levend licht, een hemel die bij het leven hoort, en de bron is van kleur. Robbrechts interieurs zijn niet gemaakt van muren die ruimtes afbakenen, maar van een speelse geometrie van licht- en kleurplekken. De gebouwen van Robbrecht vestigen niet, ze raken de grond zoals een danser de vloer, ze tenderen naar immaterialiteit, ze hebben daardoor iets muzikaals – zie de modellen in de Bartok-performance.

De dagen van Paul Robbrecht beginnen en eindigen met kunst. Hij leeft en werkt in en met dat tussengebied en die tussentijd, die speel- en leefruimte van de kunst die, zowel in het soort serieus als in de historische ontwikkeling, komt na de gewichtigheid en dwang van de sacraliteit en de religies, en voor de tsunami van veralgemeende banaliteit van een geseclariseerde wereld, geheel gericht op efficiëntie en op bevrediging, zonder geheugen. Dat is ook wat zijn architectuur belichaamt. Niet alleen, of in de eerste plaats, omdat een groot deel van het oeuvre gebouwen en projecten betreft die rechtstreeks met kunst te maken hebben, maar omdat ook zijn architectuur als dusdanig intrinsiek 'kunstzinnig' is: het archaische, sacrale begin van de architectuur is geheel verwerkt, en ze gaat (nog) niet over efficiëntie en comfort. Het gaat om architectuur die niet zelf 'kunst' wil zijn, Robbrecht claimt geen opdringerig 'auteurschap'. Zijn architectuur is niet monomaan en imponeert niet,

doordat ze voortkomt uit bewondering, uit het rijke geheugen van de liefhebber van schilderkunst, van de reiziger, de muzikliefhebber en lezer. Architectuur dus, als een soort gastverblijf, als een onderkomen voor 'een leven met kunst'.

Bart Verschaffel

Huldiging voor mevrouw **Marie-José Van Hee**:

Beste Marie-José,

Een verjaardag is dan misschien geen reden tot hulde, wel een gelegenheid om uit te spreken wat nog niet met zoveel woorden was gezegd. In 2017 werd je Fellow of the Royal Institute of British Architects. In 2024 kreeg je in Finland de vijftiende Alvar Aalto Medal. Dat is verre van een volledige erelijst, maar het is een lofrede op zich. Je hebt vaak genoeg gezegd hoe moeilijk een architect het heeft, en des te meer als die architect een vrouw is. Je moet een lange adem hebben, je moet volhouden, en dat kon je. Door die vasthoudendheid ben je, moeilijk of niet, een rolmodel geworden, voor vrouwelijke architecten, voor architecten tout court, nationaal zowel als internationaal.

Je laat veel architectuur en weinig woorden na. Welke woorden helpen om nader tot je architectuur te komen? De woorden die eraan voorafgingen gaf je zelden prijs. Het werk kon het wel alleen af, het sprak voor zichzelf. Zelf geef ik de voorkeur aan beschrijvende woorden: de woorden die volgen op de ervaring van het werk. Maar je bent genoemd, meer bepaald door Caroline Voet, als een vertegenwoordiger van de autonome architectuur in Vlaanderen. Wat betekent dat? Als ik het mij tracht voor te stellen, zie ik je soevereine hand met daarin een zoekend potlood bewegen over het papier waarop het werk zal ontstaan. Lijnen verdikken zich tot bundels waarin de eerste lijn verdwijnt, vormen schuiven, schetsjes in de marge verraden wat je inmiddels ziet ontstaan, de precisie neemt toe. Is het die hand die verklaart waarom jouw autonome architectuur zoveel wendbaarder is dan wat doorgaans onder die term wordt verstaan? Autonome architectuur is doorgaans talig, ze proclameert haar onafhankelijkheid van tijd en plaats. Jouw hand daarentegen gaat autonoom op zoek naar verbindingen. Die kracht van het werk aan het eind van de zoektocht: komt die uit zichzelf, of uit de verbindingen die het, begonnen als een wolk van grafiet, verknopen met tijd en plaats? Wat je noemt een retorische vraag: twee wijzen om hetzelfde te benoemen.

Kracht, maar geen geweld. De woning met praktijk Van Aelten-Oosterlinck in Opwijk overweldigt niet. Je zou er achteloos aan voorbij kunnen lopen, gewoon een hoek in het dorp. Dit huis, zoveel is zeker, is van het dorp. Een bakstenen driegevelwoning met een zadeldak en een erker, en om de hoek een carport, beschaduwd door een luifel: wat te verwachten was, toch? Maar dan merk je dat de voordeur van de

driegevelwoning onder die luifel zit: de aanbouw komt voor het hoofdgebouw. Je merkt dat de erker niet, zoals erkers doorgaans doen, aan de straatgevel hangt, maar uit de zijgevel geduwd wordt. Hoog boven de stoep wordt de gevellijn voorwaarts verlegd en start het zadeldak daar, vanop dat vooruitgeschoven eindpunt: de erker, niet langer een bijzaak, bepaalt de hoofdvorm. In de straatgevel zitten maar twee ramen (plus een dakkapel en een in schaduw gehulde loggia) maar ze zijn een stuk groter dan bij de burens. Het onderste raam zit hoog boven de stoep, het bovenste gaat meteen zitten op de kroonlijsthoogte van de burens: schaal is rekkelijk. Maar in weerwil van die grote twee heeft de zijgevel drie raamstroken, horizontaal gericht als om de brede aanbouw aan te kondigen. "Een hoek in het dorp" klinkt eigenlijk te kortaangebonden. De afslag waarlangs het huis staat neemt de tijd om zijn richting te vinden. Het huis zoekt geduldig mee. Topologie neemt het over van geometrie. De zijgevel vouwt zijwaarts, de aanbouw vouwt achterwaarts, een achtergevel wordt uitgesteld. In de aanbouw, zoals vaak in Vlaanderen het deel van het huis waar je eigenlijk woont, wordt om de naastliggende woning heen een patio uitgeknipt – de enige rechte hoek tot dusver – waarna de richting weer verandert en het achterhuis kalm postvat tussen rechte perceelsgrenzen: eindelijk is de tuin bereikt. Aan dit grillige pad waarlangs dorp en tuin verbonden, hiërarchieën ondergraven en tegendelen in evenwicht gebracht worden is zoekend schetsen voorafgegaan. Muren volgen de zwerftocht van een explorerend potlood tot, als een lijn meermaals overtrokken werd, aarzeling stolt tot kracht.

Een huis vindt zijn tuin. 'More home, more garden' is de titel van je lijevigste monografie; huis en tuin zijn sleutelbegrippen. Daar heb je er in de loop der jaren, terugkijkend op je vele voettochten, één aan toegevoegd: het pad, de weg, de tocht. Te voet, geconfronteerd met de hoedanigheden van bodem, vegetatie en topografie loop je zelden rechtdoor en is evenwicht bewaren een noodzaak. Huis, tuin en pad: in Opwijk zijn ze alle drie.

Laten we een tochtje door Gent maken, door het Prinsenhof waar je traject, met toenemende souplesse, langs vier huizen en hun tuinen liep, verschillend en toch gelijkgestemd. Het eerste en kleinste, op Prinsenhof 10, is het archetype van een huis, het huis dat een kind zou tekenen: een topgevel, smaller dan hoog, met een steil zadeldak – ook al is het geen huis maar een hoogspanningscabine, van de straat gescheiden door een voorhofje achter een hek. Het staat, opgelijnd met een naburig huis, schuin, onwillig in de straat: archetypes zijn onaangepast aan concrete plekken. Twee straathoeken verder, op de hoek met het steegje naar Theater Tinnenpot, staat het huis dat mij vele tientallen jaren geleden, eerst op een tentoonstelling met werk van Jonge Architecten – dat was ik toen nog niet – en later na elk bezoek nog meer voor jouw werk won. Geen archetype meer, maar typologische alchemie: hoe een tweebeukig huis door splitsing een éénbeukig huis wordt. De drie ramen hoog in de afwerende voorgevel, één voor elk bordes van de zich splitsende middentrap, verraden de wissel die pas hoog in de achtergevel vol aan het licht komt: de middenbeuk heeft zich aan het huis ontworsteld. Aan de overkant van de tuin, even breed als het huis maar ondeelbaar, kijkt een achterhuis terug. De onverschilligheid voor bevalligheid en het vertrouwen in de harde schoonheid van getallen doen

Italiaans aan. Als dit huis het begin van je nationale faam inluidde, deed je eigen huis, weer twee straathoeken verder, groter, lyrischer, hetzelfde voor je internationale faam. Studenten en architecten kwamen op bezoek en verlieten het de binnentuin omarmende huis vol bewondering voor de onpeilbare eenvoud van het type, de onmiskenbare grandeur en de tijdloze eenheid van huis, omgang en tuin. De woning Leeuws-Croes in de Pluimstraat tenslotte, opnieuw een oefening in splitsing waar voor- en achterhuis mekaar pas op de tweede verdieping loslaten, neemt met een uit het voorhuis uitgespaard voorhof afstand van de al te smalle straat. Het voorhuis is kleiner dan het achterhuis: het huis wordt groter aan de tuin. Dat is de meest directe vertaling van wat deze huizen gemeen hebben: afwerend op straat, genereus aan de tuin (de hoogspanningscabine staat nu even buitenspel). De tuin is de schat die de gevel beschermt.

Laten we het nu over je publieke opdrachten hebben, en ook daarvoor blijf ik in Gent. Twee van je publieke werken daar waren namelijk doorslaggevend voor het lot van die stad. Twee opdrachten waar je vasthoudendheid op de proef gesteld werd – en beloond. Om te beginnen de Stadshal, een werk dat je samen met Paul Robbrecht en Hilde Daem, je medestanders sinds je studentenjaren tot voltooiing bracht. Het is een virtuoze variatie op het stadhuis ernaast, met zijn kleine en zijn grote topgevel, en het heeft een korte klokkentoren naast zich: duidelijk een publiek gebouw. Maar met zijn grote open haard aan het plein en zijn grand café, een eetkamer aan de green achter de Sint-Niklaaskerk, is het ook een huis met een tuin. Dit is een huis voor de stad, in de breedst mogelijke zin van het woord. Op nieuwjaarsrecepties klinken burgers met bestuurders er in goede luim. Maar herinner je je 13 augustus 2025, de dag waarop een maatschappelijk werker bij een huisbezoek werd doodgestoken? De ontredde was algemeen, het meest nog bij zijn collega's van het OCMW. Spontaan zakten ze af naar de Stadshal, waar ze onder het grote hoge dubbele dak bij elkaar gingen zitten. De Stadshal was het huis waar de stad troost ging zoeken en zijn rouw beleefde.

Van de vele redenen waarom de Stadshal bewonderenswaardig is roem ik vooral je – jullie – vasthoudendheid, de vastberadenheid om niet te doen waar het bestek om vroeg. De ontwerpwedstrijd aan het begin vroeg om een parkeergarage, daar, in het middeleeuwse hart van de stad. Toen was dat een vlakte vol auto's; verder dan die onder de grond stoppen reikte de verbeelding niet. Jullie antwoordden niet met een garage, maar met een huis voor de stad. Dat deden jullie opnieuw bij de tweede wedstrijd, toen stemmen opgingen om het hart van de stad in een park te veranderen. De Stadshal doet beter: ze herstelt het patroon van pleinen en straatjes rond het stadhuis dat in de moderniseringgolven van de twintigste eeuw was weggevaagd. Maar ze behield tegelijk de nieuwe ruimtelijke ervaring, de openheid die die moderniseringgolven hadden gebracht, en heroverde ze op de auto's. Tegendelen in evenwicht.

De tweede lotsveranderende publieke opdracht in Gent, deze keer samen met Maat Ontwerpers, is ettelijke jaren oud en nog maar pas klaar: de Verapazbrug over het Handelsdok, het sluitstuk dat de stadsring buitenwaarts verlegt en nu ook de westelijke

kaai van de Oude Dokken van autoverkeer bevrijdt. De brug is geen rivaal voor de vele havenkranen die de kaaien van de dokken sieren; ze is niet beeldbepalend zoals de Stadshal dat wel is. Er zijn al voor kleinere overspanningen tuibruggen gebouwd in Gent. Auto's rijden tussen de voorgespannen betonnen balken die boven het wegdek uitsteken, zodat de doorvaarhoogte onder de brug maximaal blijft. Fietzers daarentegen rijden daarbuiten, naast die balken, op ranke groengelakte stalen uitkragingen, met ruim zicht op het Handelsdok in de ene, op het Houtdok en het Kapitein Zeppospark in de andere richting. De voetganger onder de brug, voor wie de voorgespannen balken omhoog geklapt werden ziet nog meer: namelijk dat de brug uit twee helften bestaat, twee rijstroken heen, twee rijstroken terug, met daartussen een open strook die halfweg de zon op het water laat schijnen. Een technische kwestie natuurlijk: een rijweg van twee rijstroken breed is minder zwaar dan één van vier rijstroken breed. Maar het is de voetganger, pendelend tussen Muide en Dokken, die de winst opstrijkt. Dit is het werk van een wandelaar. Een brug is een weg, in dit geval een kruispunt zelfs. De beloning van de weg, irrelevant voor de nerveuze stadschauffeur, is voor de fietser en de stapper.

Dank en hulde, Marie-José.

Paul Vermeulen

Klasse van de Technische Wetenschappen

De volgende leden worden voor hun verjaardag geëerd: Paul Verstraeten (75), Guy Haemers (80), Leo Michiels (80), Pierre Verbaeten (80), Hugo De Man (85), Robertus Lenaers (85) Urbain Meers (85), Robert Gobin (90) Achiel Van Cauwenberghe (90) en Gilbert Froment (95).

De huldigingen vonden plaats tijdens de novembervergadering van 2025.

Huldiging voor de heer **Paul Verstraeten**:

Onze vriend en confrater Paul wordt straks (4 december) 75 jaar! Een bijzonder moment om even bij stil te staan. Paul, de immer minzame verzoener, wordt dus weldra 75! Hier past een korte hulde!

Paul werd geboren te Gent op 4/12/1950. Na zijn humaniora aan het St.-Franciscuscollege te Wetteren (1962-68) en de bijzondere wetenschappelijke klas aan St.-Amanduscollege (Gent 1969) begon hij de studie van Burgerlijk ingenieur (metallurgie) aan de UGent (1969-74).

Daar leerde ik (als docent Regeltechniek) hem kennen als gewetensvolle stille werker, vriendelijk maar doelgericht. In 1980 werd hij doctor in de Toegepaste Wetenschappen aan de UGent met als proefschrift "Invloed van de samenstelling van

ijzerertsen op het gedrag van ijzerertssinter in het hoogovenproces" bij prof. J. Dilewijns.

Hiermede was zijn lot bezegeld: hij zou de siderurgie ingaan eerst als Opdrachthouder bij het Nationaal Comité voor Planning en Controle van de Belgische Staalnijverheid (Brussel 1979-83).

Daarna bij Sidmar (Gent), daar kwam hij tot volle bloei:

- controlling (1983-85)
- productie-ingenieur warmwalserij (1985-88)
- externe relaties/Public Affairs (1988-91)
- secretaris (1991-95) en woordvoerder (1991-2005) van het directiecomité en dan de absolute top
- secretaris-generaal (1995-2001)

Daarna bij Arcelor (Gent):

- lid van het managementcomité (2001-2005)
- investor relations (2005-2007)

en bij Arcelor-Mittal (Luxemburg):

- executive secretary directiecomité Flat Carbon Steel Europe (2007-2011) en
- Country Manager Vlaanderen (2008-2011).

Hoe indrukwekkend een wetenschappelijk-industriële loopbaan kan zijn! En alsof het nog niet genoeg was: de erkenning van zijn indrukwekkende loopbaan en buitengewoon talent door andere collega's wetenschappers en industriëlen als lid van de KVAB (eerst CAWET van 2001-2010) en nadien KTW (2010-heden).

Dat zijn bestuurstaal en oordeelvermogen alom gewaardeerd werd moge blijken uit enkele "bij"activiteiten:

- rechter in Ondernemingszaken bij de Ondernemingsrechtbank te Gent (2001-2023)
- voorzitter van de Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging(KVIV) (2011-2013)
- voorzitter bestuursorgaan St.-Barbaracollege(Gent) (2009-2021)
- ere-consul Groot-Hertogdom Luxemburg(ressort Oost-Vlaanderen) (2011-2022)

En toch vond deze succesvolle ingenieur-ondernemer nog tijd en motivatie om de Academie (CAWET,BACAS,KTW) te dienen als voorzitter c.q. notularius of werkgroepvoorzitter van o.a.

- werkgroep 28: Maatschappelijk-verantwoord Ondernemen (2014)
- werkgroep 61: Verantwoordelijk omgaan met digitalisering (2018)

Paul was gehuwd met Anne-Marie De Smet (preventiearts), weduwnaar sinds 2021 en vader van 4 flinke telgen (1 dochter en 3 zonen) en fiere grootvader van 8 kleinkinderen.

In de KVAB leerden we hem kennen als de "eeuwige (ver)zoener": zijn notulen voor CAWET, BACAS, CAETS werden steeds (bijna) unaniem aangenomen. Hij schreef uitstekende rapporten o.a. voor CAETS over de Activiteiten van CAWET (later KTW) en CAPAS (later CTS) van de ARB die met grote bewondering telkens unaniem aanvaard werden!

Paul heeft ook een brede socio-culturele interesse, zo is hij actief lid van:

- Orde van de Prince Gent-Princehof (sinds 2001)
- PROBUS Gent-Noord (sinds 2023)

Paul kon alles in de goede plooi leggen, ook al waren sommige onderwerpen zeer gevoelig of controversieel. Hij heeft een aangeboren talent voor verzoening, ook en vooral in moeilijke omstandigheden!

Paul, het is goed geweest, het was indrukwekkend, het ga je goed! "Vaert wel ende levet scone!"

Uw vriend, professor en confrater,

Achiel Van Cauwenberghe

August Coomans

(14 september 1936 – 16 december 2024)

Erelid van de Klasse Natuurwetenschappen

Beste familie en vrienden van Gust, beste collega's,

Het is met een gevoel van grote waardering en respect dat ik binnen de Academie hulde kan brengen aan Professor August Coomans, door iedereen beter gekend als Gust. Ik kan al starten met de samenvatting dat er geen twijfel is dat Gust een uitzonderlijke wetenschapper was, een pionier in de nematologie, de studie van de spoelwormen, én een inspirerende persoonlijkheid. Gust overleed op 16 december 2024, op 88-jarige leeftijd, na een lange en vruchtbare carrière die diepe sporen heeft nagelaten in de wetenschap en in de harten van velen.

Geboren in Sint-Katelijne-Waver in 1936, begon Gust zijn academische merites op te bouwen aan de Universiteit Gent, waar hij in 1958 met de grootste onderscheiding afstudeerde als licentiaat in de Biologie. Zijn academische loopbaan doorliep alle trappen, startend als assistent, om dan via werkleider en geassocieerd docent uiteindelijk gewoon hoogleraar te worden in 1972. Dit tot aan zijn emeritaat in 2001.

Een pionier in de nematologie

De eerste wapenfeiten in de nematologie dateren van 1963, toen Gust zijn doctoraat behaalde in de dierkunde: een gedetailleerde studie over de morfologie en systematiek van *Dorylaimina* (een groep nematoden). Dit gebeurde onder begeleiding van wijlen Prof. Lucien De Coninck, de oprichter van de nematoden taxonomie onderzoeksgroep. Gust volgde in 1978 zijn mentor op als directeur van het Laboratorium voor Morfologie en Systematiek der Dieren en van het Museum voor Dierkunde aan de UGent. Dit laatste, een functie waarvan ik het genoeg had die verantwoordelijkheid over te nemen van Gust bij zijn emeritaat.

Gust Coomans was een wereldautoriteit in de nematologie. Over zijn carrière heen beschreef hij meer dan 180 nieuwe soorten en 22 nieuwe genera, waaronder ook andere dieren dan nematoden. Zijn werk was grensverleggend: hij was een van de eersten die elektronenmicroscopie toepaste in de nematologie, en hij introduceerde cladistische methoden in de fylogenetische analyse van nematoden. Hij was er als de eerste bij om het belang van numeriek-onderbouwde verwantschapsanalyses als basis van taxonomie te benadrukken en toe te passen.

Gust had een brede aanpak voor zijn onderzoek op nematoden, waarbij hij niet alleen de uiterlijke kenmerken van nematoden bestudeerde, maar ook hun ultrastructuur, hun ontwikkeling, en zelfs hun endosymbiotische bacteriën. Of ze vrijlevend waren of parasitair, terrestrisch of aquatisch, allen passeerden ze zijn revue. Hij werkte samen met collega's aan embryonale en postembryonale ontwikkeling, biochemische en genetische analyses van eiwitten, en fluorescentiemicroscopie van darmcellen bij bacterie-etende nematoden. Hij leverde ook bijdragen aan de kennis over hydroidpoliepen, kinorhynchen, zeenaaktslakken en branchiopoden – een bewijs van zijn brede wetenschappelijke interesse.

De docent en mentor

Als docent was Gust iconisch. De witte stofjas, stapels transparanten met handgeschreven tekst en figuren in kleurstiften, een bord volgeschreven ... ik herinner het mij nog alsof het gisteren was. Hij gaf tientallen cursussen aan duizenden studenten uit meerdere richtingen (biologie, farmacie, geologie) van basisvakken dierkunde tot gespecialiseerde nematologie aan studenten in de internationale master Nematologie. Hij was trouwens medeoprichter van deze internationale Master in Agro- en Milieunematologie aan de UGent, een uniek programma dat onderzoekers van over de hele wereld aantrekt maar van welke de toekomst onzeker is door een financieringsstop vanuit de VLIR-UOS.

Een van de meest memorabele onderdelen van zijn onderwijs was ongetwijfeld het mondeling examen in het Museum voor Dierkunde. We werden als student uitgedaagd om, bij een willekeurig gekozen vitrine, de classificatie, ecologie en biologie van de tentoongestelde dieren te verklaren. Een test van kennis – én zenuwen.

Evenzeer memorabel waren de veldstages aan de Franse kust. Alle geheimen van de biodiversiteit van Wimereux en Boulogne-sur-mer werden ontrafeld, geen enkele steen niet omgedraaid. De vroege ochtendexcursies naar de vismijn van Boulogne, die ik spijtig genoeg niet meer onder Gust mocht ervaren, waren iconisch, waarbij Gust elke vissoort bij naam kende. Een uitstap traditioneel gevolgd door croissants en koffie in een lokale brasserie.

De ontdekkingsreiziger

Gust was een wetenschapper met een avontuurlijke geest. Hij leidde expedities naar de Democratische Republiek Congo, Mount Kenya, Zuid-Afrika, de Galapagos-eilanden, China, en de Solomon-eilanden. Bij studenten was vooral zijn expeditie naar het Grote Barrièrerif gekend. De legende deed dat Gust een stukje van zijn vinger verloor door zich te verwonden aan een koraal tijdens het duiken in het rif. Zo doet ook het verhaal de ronde dat hij tijdens een expeditie in Zimbabwe een zeldzame nematode ontdekte in een modderpoel, dit terwijl collega's dachten dat hij gewoon zijn laarzen aan het schoonmaken was. Een enthousiasme voor wetenschap dat een aantrekkingspool was voor jonge onderzoekers.

In zijn zoektocht naar nieuwe soorten, nieuwe biotopen, en nieuwe inzichten, betrok hij steeds studenten en collega's, wat de basis vormde voor een wereldwijd netwerk

van nematologen. Dat internationale studenten hun weg vonden naar de masteropleiding nematologie is daar dan ook mede aan te danken.

De manager en visionair

Gust was tevens een manager met een visie. Zo groeide onder zijn leiding het laboratorium uit tot een internationaal centrum voor morfologie en systematiek, niet alleen nematoden maar ook andere (mariene) ongewervelden en gewervelden. De onderzoeksgroep rond Nematologie werd uitgebouwd tot een internationaal expertisecentrum, verdergezet door Etiënne Geraert, Paul De Ley en Wim Bert. Gust gaf ook de nodige ruimte aan nieuwe onderzoeklijnen, waardoor zo ook de basis werd gelegd voor een ander internationaal expertisecentrum, rond mariene Biologie, verder gezet onder leiding van Carlo Heip, Magda Vincx en Ann Vanreusel. Het luik gewervelden werd verder uitgewerkt dankzij Maria Morlion, Walter Verraes en mezelf.

Wetenschappelijke dienstbaarheid

Het belang van wetenschappelijke kwaliteit lag hoog in het vaandel van Gust, maar eveneens het besef dat dit enkel mogelijk was mits de nodige dienstverlening naar de wetenschappelijke gemeenschap. Hij was editor van meerdere internationale tijdschriften, waaronder *Nematologica*, *Journal of Nematode Morphology and Systematics*, en de *Belgian Journal of Zoology*. Hij was ere-editor van *Nematology*, voorzitter van de *European Society of Nematologists*, en voorzitter van de Klasse Natuurwetenschappen van de Koninklijke Vlaamse Academie van België.

Daarnaast stelde hij zich in zeer grote mate beschikbaar om als lid deel uit te maken van meerdere wetenschappelijke adviesraden, zoals die van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek (zowel aan Vlaamse als Waalse zijde), Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika, en het Zeewetenschappelijk Instituut in Oostende.

Een nalatenschap die blijft groeien

Met meer dan 330 publicaties (de laatste nog in 2014), talloze studenten en een wereldwijd netwerk, laat Gust Coomans een indrukwekkende erfenis na. Maar bovenal herinneren we hem als een warme, genereuze en inspirerende mentor, een bijzondere man met een passie voor ontdekking en wetenschap. En dan heb ik nog niets gezegd over de persoonlijke nalatenschap, voor Wies, hun kinderen en kleinkinderen.

Zijn geest leeft voort in de studenten die hij inspireerde, in de verhalen die we blijven vertellen, in de herinneringen van vrienden en familie, maar ook in de nematoden die hij bestudeerde. Andere soorten vereeuwigen zijn nalatenschap letterlijk, zoals *Xiphinema coomansi*, *Anonchus coomansi*, *Trichodorus coomansi* en nog anderen. Gust Coomans leert ons dat wetenschap niet alleen draait om kennis, maar ook om verwondering, om samenwerken en verbinden, om ontdekken en er ondertussen ook van te genieten.

Dominique Adriaens

Kristiaan Heyde

(18 juli 1942 – 9 december 2024)

Lid van de Klasse Natuurwetenschappen

Wij zijn hier bij elkaar om één van de meest inspirerende Vlaamse professoren ooit te eren: Kris Heyde. Ik zal geen uitvoerig overzicht geven van al de wetenschappelijke verwezenlijkingen van Kris. Die waren sowieso te talrijk om in een kort praatje te passen. Kris was nu eenmaal één van 's werelds allerbeste theoretische kernfysici. Nee mijn praatje komt uit het hart en zal hopelijk duidelijk maken dat Kris één van de meest begeesterende mentoren was die ooit in Gent – en daarbuiten – rondgelopen heeft.

Op donderdag 1 oktober 1981 vatte ik mijn studies Fysica aan in wat toen nog de Rijksuniversiteit Gent heette. Jong, onbezonnen, begeistert en zonder enige twijfel nogal naïef was ik ervan overtuigd dat ik op een paar jaren tijd de diepste geheimen van de Natuur zou ontdekken en begrijpen. Jammer maar helaas, de meeste cursussen tijdens mijn kandidaturen waren van een onvoorstelbare saaiheid, niet zelden volledig gedateerd en dikwijls gedoceerd met het enthousiasme van een bloempot.

Op het einde van mijn kandidaturen had ik dan ook zeer ernstige twijfels over mijn studiekeuze en kon ik moeilijk nog veel energie opbrengen voor mijn studies. Nu zou dit ongetwijfeld gediagnosticeerd worden als een burn-out.

Maar zie daar kwamen de licenties. Al in eerste lic werd ik geconfronteerd met een jonge prof die met een overdonderend enthousiasme en een zelden geziene passie les gaf. Geen seconde stond hij stil, noch in zijn gedachtegang, noch in zijn bewegingen, en wij de studenten werden voor de eerste maal echt geconfronteerd met de ongeziene schoonheid van de fysica. Die prof was Kris Heyde. Hij stimuleerde, beter nog, hij eiste, dat studenten actief deelnamen aan de les, iets wat in die tijd allesbehalve de gewoonte was.

Dit was niets meer en niets minder dan een prachtige zonsopgang voor mij, ik voelde mij voor het eerst een fysicus en was nu volledig in het reine wat mijn studiekeuze betrof.

Ik twijfelde dan ook geen seconde om mijn licentiaatsthesis bij Kris te maken. Het begin van een wonderlijk avontuur. Snel leerde ik dat Kris een theoretische kernfysicus was van wereldformaat. Kris maakte ook geen onderscheid: postdocs, doctorandi en licentiaatsstudenten, het waren allemaal zijn wetenschappelijke kinderen. Zij werden allen steeds als volwaardige medewerkers behandeld en ontelbare malen betrokken in wetenschappelijke discussies. Hij ging daar ver in, zo deelde hij zijn bureau, dat toch al niet zeer groot was, met verschillende jongeren waaronder ook ik. Kris heeft een

moelijk te overschatten invloed gehad op meerdere generaties natuurkundigen en burgerlijk ingenieur natuurkunde aan de Rijksuniversiteit Gent en later de Universiteit Gent. Velen van hen zijn nu zelf succesvolle wetenschappers en dragen de erfenis van Kris Heyde verder uit. Bijvoorbeeld, Rik Vandewalle, voormalig rector van de UGent, stelt tot op vandaag dat Kris zijn grote inspiratiebron was.

Laat ik mijn persoonlijk verhaal over mijn gezamenlijke reis met Kris afmaken. Het was Kris die mij kon overtuigen om een doctoraat ernstig te overwegen. Hij had gemerkt dat mijn interesses gingen naar ietwat hogere energieën dan wat toen gebruikelijk was in ons land. Dus regelde hij een doctoraatspositie in het walhalla van zware ionen fysica in Amsterdam. Hij vond ook dat ik eens van het CERN moest proeven en dankzij zijn interventies bekwam ik een zeer prestigieus CERN summerstudent fellowship.

Zomer 1985 vertrok ik dus voor 13 weken naar het CERN. Daar kwam ik voor het eerst in aanraking met echt HOGE, ZEER HOGE energiefysica en ik was direct verloren. Maar wat met mijn toekomstplannen? Ik telefoneerde direct met mijn mentor in Gent, Kris. Met een bang hartje vertelde ik dat het toch geen zware ionen zouden worden maar dat ik echt hoge energiefysica wou doen. Ik herinner mij de reactie van Kris alsof het pas deze ochtend gegeven was: "Alex, het leven is zeer kort, doe nooit iets tegen jouw zin. Ik zal je helpen." Kris ten voeten uit: een groot mededogen en altijd klaar om te helpen. Om een lang verhaal kort te maken, opnieuw trok Kris alle registers open en voor ik het wist was ik op een IIKW beurs in Leuven aan het doctoreren. En de rest is geschiedenis.

Ik kan dus maar één ding zeggen: dankjewel Kris voor alles. Zonder jou had mijn leven en dat van talloze andere fysica aspiranten er echt totaal anders uit gezien. Kris, merci voor alles!

Alexander Sevrin

Herman Sabbe

(24 augustus 1937 – 15 november 2024)

Erelid van de Klasse Kunsten

Het heldere horen van Herman Sabbe

Horen we Herman Sabbe? Hij ging in stilte, de laatste zware loodjes gedragen door Lou en zijn familie die ons vandaag ook vergezellen. Hij zou het mij, als zijn luidruchtige oud-student, niet vergeven mocht ik de stilte niet doorbreken. Er klinkt zoveel. Horen we de wereld van Herman Sabbe nog? De wereld van Louis De Meester en Michel De Ghelderode, de wereld van Lucien Goethals en Don Quichotte, de wereld van Karel Goeyvaerts en het gegoochel met series, elektronica en mystieke getallen. Het Brugge en het Vlaanderen van mama Maria, vader Victor, van Julius en Maurits Sabbe. De klokken en wolken van György Ligeti en de golven van de Synthi100. De

wereld van de man die als cellist nog Marlene Dietrich in het orkest mocht begeleiden en die een recital speelde voor koningin Elisabeth.

In gesprek met Gust Gils zei hij: "Voor mij is alle muzikale activiteit, of dat nu is: uitvoeren of componeren van muziek of reflecteren over muziek, een wijze van voorstellen van de wereld, en een wijze van zijn in de wereld als een vorm van intermenselijk handelen. Je kunt dus inderdaad zeggen dat mijn bezig-zijn-met-muziek een ethische grondslag heeft, berust op een humanistische inspiratie." Dat klinkt

serieus, maar bij Herman was de lach zelden ver weg, van de glimlach tot het geschater. Niet toevallig meent hij het meeste plezier beleefd te hebben aan het schrijven van zijn boekje over Dada. "In elk geval is het dadaïsme slechts verklaarbaar als een opstanding van de ethische mens. Het ligt niet aan de dadaïst, maar aan de culturele omstandigheden waarin hij heeft gewerkt, dat hij dit moeten doen heeft door aan de methodische twijfel een irrationalistische kleuring te geven: Cogito, ergo sum DADA."

Een al dan niet dadaïstische discussie over wat, hoe en waarom 'muziek' is, is voor Herman Sabbe zijn leven lang nooit een loze discussie. Als wetenschapper, docent, musicus en spelende mens heeft hij deze discussie aangewakkerd waar en wanneer hij maar kon. Deze doctor in de rechten, uitmuntende cellist, doctor en uiteindelijk professor in de musicologie, fervent wielrenner, echtgenoot, (groot)vader en liefhebber van een goede picon vin blanc wist in zijn geschriften en voordrachten een diepgaand onderzoek en een scherpe analyse te koppelen aan een sprankelend taalgebruik. Een zekere schalksheid was daarbij zelden ver weg, al dan niet tussen de regels. Af en toe moest en zou er buiten de lijntjes gekleurd worden. In dit beredeneerd-passionele kleuren met woorden en klanken poogde hij om de traditionele scheiding tussen historische en systematisch-theoretische muziekwetenschap te overwinnen. Dit mede in het teken van de uitbouw van muziekwetenschap tot cultuurwetenschap. Hij onderzocht daarbij muziek als autonome kunst, in verbinding met andere kunsten én in de culturele historiciteit. Nooit werd de mens als homo musicus vergeten. Te begrijpen als "muziekmaker". Homo musicus. Over Muziek als Evolutionaire Adaptatie is niet toevallig de titel van het laatste grootschalige essay van de hand van deze 'sabio con brio', zoals dichter Jan van der Hoeven hem liefdevol noemde. Alle boeken, cursussen, radio-uitzendingen, kritieken en essays opsommen die daarvoor ontstonden, zou een geweldige lijst opleveren. Een paar mijlpalen:

Het muzikale serialisme als techniek en als denkmethode, zijn tweede doctoraat -na dat in de rechten- gaat uit van composities van de Belgische componisten Karel Goeyvaerts, Lucien Goethals en Henri Pousseur. Het is een "onderzoek naar de logische en historische samenhang van de onderscheiden toepassingen van het seriërend beginsel in de muziek van de periode 1950-1975". Voor zijn mentor Jan Broeckx toont de studie "aan tot welke interdisciplinaire volledigheid het muziekwetenschappelijk bedrijf in staat is, als theoretische rationaliteit en historische substantialiteit met elkander in wisselwerking worden gezien." Het technische standpunt primeert nog in dit baanbrekende werk. In Wie die Zeit verging: die Einheit

der Stockhausen-Zeit en György Ligeti: Studien zur kompositorischen Phänomenologie gaan muziektheorie, formele analyse en hermeneutische interpretatie dan weer hand in hand. De status van de componist in de hedendaagse samenleving, de problematiek van de notatie en de vele facetten van het serialisme, de aleatoriek, het minimalisme en de nieuwe tonaliteit zijn maar een paar van Herman Sabbe's dada's. Om over zijn bijzondere affiniteit met Dada nog maar te zwijgen.

De waaiers aan denkplaatjes die hij verkent, komen uiteindelijk samen in het boek *All that music!*: een antropologie van de Westerse muziekcultuur.

Terwijl die boekenweelde ontstaat, verschijnen onder zijn wakend oog onder andere ook de zes delen van de inmiddels beruchte reeks *Documenta Musicae Novae*, richt hij in 1972 samen met André Laporte de Belgische afdeling van de *International Society for Contemporary Music* op, creëert hij als cellist tal van nieuwe composities, is hij redacteur van onder andere *Interface* (het latere *Journal of New Music Research*), is hij muziekcriticus voor de *Kunst- en Cultuuragenda* en is hij één van de pijlers van het Instituut voor Psychoacustica en Elektronische Muziek. Tijdens het plegen van al die wapenfeiten is hij nooit zijn studenten uit het oog verloren. Meerdere generaties kunstwetenschappers en musicologen werden door zijn onderzoek, geschriften en voordrachten aangemoedigd om de eigen standpunten en vraagstukken nog scherper te stellen.

In zijn essay *Homo Musicus*, overigens uitgegeven door deze Academie, focust hij op "Waarom is muziek?" Om die vraag te beantwoorden en tal van nieuwe vragen te laten ontstaan combineert hij inzichten uit de neurobiologie, de genetica, de waarnemingspsychologie, de economie en de musicologie. Bovenal toont het zijn geweldige verbeeldingskracht en zijn nog steeds zoekende geest. Een geest die al vroeg beseftte dat 'muziek' niet kan ontbreken in een wetenschap van de mens, dat muziek een uitgelezen voorwerp is waarrond een multidisciplinaire omvattende (zelf)kennis van de mens kan worden opgebouwd: "Indien er een activiteit is die, globaal beschouwd, de verzamelde fylogenetische lagen in het menselijk brein: onze meest primitieve, instinctuele aanleg én onze meest spirituele aspiraties kan aanspreken, is het wel de muziek. Zodoende houdt muziek de kansen gaaf op overleving van de soort in de evolutie."

Het essay eindigt met wat Herman Sabbe als 'voorspelbare profetie' bestempelt: "Zolang de menselijke soort zoals we haar vandaag kennen bestaat, zal muziek bestaan en evolueren – verdraaiingen van de boodschap door de boodschappers zijn ten dezen (zoals voorheen reeds geopperd) heilzaam. 'Er zullen altijd helderhorenden zijn die de muziek van de toekomst kennen.'"

Helder horen. Dat is helder. Herman hoort niet meer, maar wij horen hem nog. Bij deze laten we hem nog eens zelf aan het woord. Voor exact 4'33''.

Jelle Dierickx

Géry van Outryve d'Ydewalle

(18 december 1946 – 19 augustus 2025)

Lid van de Klasse Menswetenschappen

Beste Françoise, Constantin, Damien, familie en vrienden,
Waarde consorores en confraters,

Vandaag gedenken we Géry van Outryve d'Ydewalle, een merkwaardig man, edelman en edelsteen met veel facetten, West-Vlaming en wereldburger tegelijk. Een kat met 7 levens die uiteindelijk de strijd verloor tegen een slepende ziekte die hij in stilte en met zijn gekende koppigheid bevochten heeft, hand in hand, schouder aan schouder met zijn trouwe, zorgzame echtgenote. Een kort "in memoriam" volstaat niet om recht te doen aan alle facetten van zijn rijkgevuld leven en werk, maar ik probeer om die 7 levens te schetsen in de 10 minuten die me werden toebedeeld hiervoor.

Géry was in eerste instantie een familieman, geboren in een adellijke familie als zoon van de gouverneur van West-Vlaanderen, later zelf trotse vader en grootvader. Hoe groot het belang van familie voor hem was blijkt hieruit: Toen zijn vader hem totaal onverwachts vroeg om het familiekaasteel "Peereboomveld" over te nemen, in de slechte staat waarin het zich bevond, twijfelde hij daarover geen moment. Van de ene dag op de andere verhuisde hij van het Groot Begijnhof in Leuven naar Brugge, waar hij totaal onvoorbereid kasteelheer, maar ook bouwheer en tuinman (of beter parkbeheerder) werd. Voor een man die de ratio hoog in het vaandel droeg en zijn emoties steeds beteugelde, was dit zeker geen evidente beslissing.

Naast de wetenschap was muziek zijn grote passie. Géry was een begenadigd barokfluitist in het Collegium Instrumentale Brugense van Patrick Peire. Toen hij meer uitdrukkelijk koos voor een academische loopbaan, werd hij voorzitter van de VZW, ook na de naamsverandering naar Kamerorkest Brugge. Hij bleef betrokken bij de muziekwereld en organiseerde, samen met Françoise, ook thuis veelvuldig barokconcerten met kamermuziek ensembles.

Zijn derde leven, waar de meesten onder ons hem best van kennen, heeft hij besteed aan zijn andere grote passie, de psychologie en in het bijzonder het onderzoek in de psychologie. Géry was een gelauwerde en internationaal gewaardeerde onderzoekspsycholoog. Hij studeerde in 1969 af met een licentiaatsverhandeling bij Professor Kanunnik Joseph Nuttin over tijdsperspectief en leerprocessen. Met een mandaat als aspirant-onderzoeker van het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek verrichtte hij onderzoek dat leidde tot zijn doctoraat in de psychologie in 1974, eveneens bij Professor Nuttin, over het onderscheid tussen intentioneel en incidenteel leren, leren met of zonder instructies vooraf. Ook als postdoctoraal onderzoeker van het NFWO werkte hij verder op geheugen en leren, o.a. door

mathematische modellen te ontwikkelen over de invloed van feedback op het onthouden van antwoorden. Een deel van dit onderzoek deed hij aan de Indiana University in Bloomington en de Rockefeller University in New York. Onmiddellijk na het emeritaat van Professor Nuttin in 1980 werd Géry docent benoemd en vier jaar later werd hij al gewoon hoogleraar. In de jaren volgend op zijn benoeming begon Géry ook samen te werken met pedagogen om te onderzoeken hoe toetsverwachtingen de motivatie en het onthouden van studiemateriaal beïnvloeden. Voor dit werk kreeg hij internationale erkenning, met benoemingen in London als gastprofessor aan Birkbeck College en de London School of Economics.

Om de verborgen processen bij het verwerken van de informatie beter zichtbaar te maken, zette hij in 1986 de stap om apparatuur aan te schaffen voor de registratie van oogbewegingen. Daartoe kreeg hij eerst een FWO-financiering en vervolgens ook een Geconcentreerde Onderzoeksactie, de eerste in Humane Wetenschappen in die tijd. Oogbewegingsregistratie werd vanaf dan een belangrijk aspect van het onderzoek van het Laboratorium, met meerdere doctoraten in die richting, ook over toegepast onderzoek, bijvoorbeeld over het lezen van ondertitels bij anderstalige films op televisie of het bekijken en onthouden van reclamepanelen langs voetbalvelden. Als vorm van internationale uitstraling en erkenning werd in 1991 de "European Conference on Eye Movements" georganiseerd in Leuven. Ook in die periode kwam er op initiatief van de Minister voor Wetenschapsbeleid een impulsprogramma over Artificiële Intelligentie, waarbij Géry met succes een aanvraag deed met onderzoek over kennisextractie en -representatie. Dit was een erg succesvolle periode waarin het laboratorium een grote expansie meemaakte.

Géry was niet enkel een gevierd internationaal erkend onderzoeker, hij was ook een bevlogen lesgever, zijn vierde leven. Onmiddellijk na zijn benoeming in 1980 doceerde hij een cursus algemene en experimentele psychologie in de Faculteit Geneeskunde die hij tijdens zijn ganse loopbaan is blijven doceren. Binnen de opleiding psychologie was hij al die tijd het gezicht van de experimentele psychologie, later "functieleer" genoemd. In die rol heeft hij duizenden psychologie- en geneeskundestudenten gedoceerd en velen daarvan besmet met zijn enthousiasme voor de psychologie als wetenschap en de experimentele psychologie in het bijzonder. Hoewel hij een gevreesd 'buisvak' gaf, won hij meermaals het 'Gouden Transparantje' – een prijs die de psychologiestudenten uitreikten voor de beste docent. Hij is volgens mij de enige prof voor wie de psychologiestudenten een Facebook-fanpagina creëerden en bij wiens allerlaatste les de aanwezige studenten kwamen aanschuiven voor een handtekening. Hij vertelde me ooit dat hij elke student op straat bij wie hij een zweem van herkenning in de ogen zag, vriendelijk begroette. Hij kreeg zo de reputatie van 'de prof die al zijn studenten kent', wat in de verste verte niet waar was natuurlijk. Maar als geheugenonderzoeker wist hij als geen ander hoe hij zijn geheugen een handje kon helpen.

Zijn vijfde leven was dat van mentor. Géry was promotor van niet minder dan 32 doctoraten over een breed scala van onderwerpen, van geheugendeficits tot taalverwerving, tweetaligheid en categorisatie; van aandacht, lezen en

oogbewegingen tot redeneren. Daarnaast was hij ook promotor van ongeveer 400 licentiaatsverhandelingen en masterproeven. Dat is meer dan een dozijn per jaar en daarvan begeleidde hij de meeste zelf, op toegepaste onderwerpen zoals muziekpsychologie, filmperceptie, internet-navigatie, beslissingsprocessen bij erfelijke aandoeningen, enzovoort. Dit is heel karakteristiek voor de brede interesses van Géry en wellicht ook het gevolg van zijn keuze om het onderzoek in zijn groep niet "top-down" aan te sturen vanuit een onderzoeksprogramma. Kenmerkend voor zijn begeleidingsstijl was de grote vrijheid die hij zijn studenten en medewerkers gaf, weinig leiding en richting gevend, maar heel beschikbaar voor wie raad en feedback nodig had en steeds behulpzaam en ondersteunend. Géry wees het doel aan: internationaal erkende wetenschap doen, meer niet; de weg ernaar toe mochten we zelf zoeken. De onderzoekscultuur was toen nog erg verschillend en je kon als doctorandus nog veel meer vrijblijvend uitproberen en experimenteren. In het water gegooid worden om te leren zwemmen was toen niet ongebruikelijk. "Procedurele kennis" wordt dit door cognitief psychologen genoemd. Maar Géry was daarnaast ook erg betrokken bij zijn medewerkers. Zo weet ik zelf bijvoorbeeld nog heel goed dat hij mijn moeder en mij uitnodigde voor een lunch in Leuven, na mijn afstuderen als licentiaatsstudent, en dat Géry en Françoise aanwezig waren bij de begrafenis van mijn vader en schoonvader. Géry gaf misschien soms de indruk afstandelijk en koel te zijn, maar dat was hij niet. Ik weet zeker dat veel ex-studenten en ex-medewerkers enkele warme, persoonlijke herinneringen aan Géry meedragen in hun hart, hoewel dat niet de plaats is waar de cognitief psychologen het geheugen meestal situeren.

Zijn zesde leven speelde zich af op internationaal vlak. Naast de talrijke congressen waaraan hij als spreker deelnam, was hij heel actief in de International Union of Psychological Sciences. Aanvankelijk als lid van het Executive Committee voor 8 jaar, daarna als Secretary-General voor 8 jaar en ten slotte als President voor 4 jaar. Daarin vertegenwoordigde hij ook de psychologie op wereldvlak in de International Social Science Council en organisaties als UNESCO en de World Health Organization. In die periode was hij ook tien jaar editor van de International Journal of Psychology en organiseerde hij het International Congress of Psychology in Brussel in 1992, het jaar waarin hij ook de Francqui Prijs won en lid werd van de KVAB.

Van 2010 tot 2014 was Géry ook Vast Secretaris van de KVAB. Dit was niet het aangenaamste van zijn zeven levens zoals jullie allen weten. De KVAB ging door een heel moeilijke periode met de hernieuwing van het convenant met de Vlaamse Overheid, financiële kopzorgen en personeelsproblemen. Dit was geen eenvoudige opdracht, maar hij heeft die steeds vervuld naar best vermogen, ook wanneer dat vermogen door zijn toenemende gezondheidsproblemen zienderogen afnam. Zijn programma was gestoeld op drie pijlers: (1) het bevorderen van meer interactie tussen de vier klassen binnen de academie, (2) het toegankelijker maken van wetenschap voor een breed publiek, en (3) een verjonging doorvoeren om de uitstraling van de academie te verbeteren. Deze drie uitdagingen zijn steeds hoog op de agenda gebleven, zowel met het oog op het hernieuwen van het convenant als nu bij de verdediging van onze kernwaarden tegenover een vijandige overheid.

Met Géry verdwijnt één van de vaders van de Experimentele Psychologie in Leuven, Vlaanderen, en ver daarbuiten. Hij laat een enorme erfenis achter. Wetenschappelijk én in de herinneringen van talloze studenten en onderzoekers. Een erfenis waarop zijn dierbaren en wij allen met trots en dankbaarheid kunnen terugblikken bij gelegenheden als deze.

uitgesproken door Johan Wagemans, met bijdragen van Constantin van Outryve d'Ydewalle en Ilse Van Damme

b0b Van Reeth

(26 februari 1943 – 30 september 2025)

Lid van de Klasse Kunsten

b0b Van Reeth, die wij vandaag memoreren, behoorde tot de markantste architecten van de 20ste eeuw in België, en als zodanig werd hij in 1990 als lid van onze Academie verkozen.

Bij het grote publiek raakte hij vooral bekend als de eerste Vlaamse Bouwmeester, een nieuw ambt binnen het Vlaamse overheidsapparaat dat in 1999 (door minister Wivina De Meester) werd ingesteld. Zijn verdiensten in dit ambt zette ik hier al uiteen ter gelegenheid van zijn 75ste

verjaardag.

Vandaag, in dit In Memoriam, wil ik zijn betekenis als architect-ontwerper belichten. Hierbij zal ik bijzondere aandacht besteden aan zijn beginperiode (1965-1974) en de toonaangevende rol die hij toen in Vlaanderen vervulde.

b0b Van Reeth als architect-ontwerper

- zijn studietijd in Sint-Lucas Schaarbeek 1963-1968
- zijn individuele praktijk 1965-1980
- groepspraktijk binnen de door hem opgerichte ArchitectenWerkGroep (AWG) 1980-2012

b0b Van Reeth studeerde, zoals ik, architectuur aan het Hoger Sint Lucasinstituut te Schaarbeek. Belangrijk in deze opleiding was het onderwijs van Fons Hoppenbrouwers, alias broeder Veron. Hij introduceerde ons in de artistieke avant garde van het begin van de 20ste eeuw: kubisme, futurisme, De Stijl, suprematisme, constructivisme, Bauhaus..., en wat de architectuur betreft: de Nederlandse Nieuwe Zakelijkheid, de Duitse Werkbund, en vooral Le Corbusier. Zijn onderwijs, dat zich concentreerde op de formele kenmerken van de diverse stromingen, was op dat moment uniek in Vlaanderen. b0b raakte helemaal vervuld van deze moderne

traditie, en wilde vanzelfsprekend in die zin aan het werk gaan. Hij ontpopte zich als een buitengewoon ontwerper.

In het 1ste jaar verraste hij zijn leraars en medestudenten met een puur modernistisch ontwerp van een tuinpaviljoen, een eigen synthese van Mies van der Rohe en Le Corbusier. Het was een evenement waar iedereen kwam naar kijken, ook de laatstejaars.

In het 2de jaar (1965) kwam hij met een heel andere, heel oorspronkelijke plastische vormgeving voor de dag, waarvoor niet direct een bron viel aan te wijzen. Het project, een woning met atelier voor zijn vriend Will Van Roosmalen, bestond uit een koppeling van 2 biomorfe volumes, (de woning en het atelier): een compositie die blijk gaf van een indrukwekkende vorm- en ruimtebeheersing. (20 jaar later zou b0b deze opdracht hernemen en in een heel andere vorm ten uitvoer brengen aan de Antwerpse Kaaien).

Kort daarop kreeg hij zijn eerste reële opdracht, het ontwerp van een winkelpand voor de juwelier Willy Cambron aan de Antwerpse Paardenmarkt (1965-68). Het werd een karakteristiek en gaaf project dat zich discreet inpast in de straatwand. De afgeschuinde hoeken van de betonnen etalagevolumes verwijzen naar het Engels brutalisme en alluderen aan geslepen edelstenen. Het interieur bestaat niet uit afzonderlijke kamers maar uit een cluster van plekken, afgebakend met vrijstaande wanden en kasten. De juwelier beschikt over een kleine werkplek die, een halve verdieping hoger gelegen, uitziet op de straat. Om die verdieping te bereiken gebruikt de architect voor het eerst een dubbele laddertrap, een plaatsbesparende constructie die hij nog vaak zal toepassen.

Een tweede, heel wat omvangrijker opdracht kreeg hij ook nog tijdens zijn studietijd: de uitgeverij Walter Beckers in Kalmthout (1966-70). Het werd een bijzonder oorspronkelijk en expressief gebouw. De vormgeving was geïnspireerd door James Stirling, een Engels architect die toen in Sint Lucas Schaarbeek bijzondere aandacht genoot. Vooral diens gebouw voor de Ingenieursfaculteit van Leicester University sprak tot de verbeelding. Het demonstreerde hoe je door elke functie tot uitdrukking te brengen in een geëigende vorm een karakteristiek en betekenisvol gebouw kon samenstellen. Zonder Stirling te kopiëren paste b0b Van Reeth diens beeldend functionalisme op zijn manier in Kalmthout toe. Met name het verloop van het inwendig verkeer via trappen en bordessen werd beeldbepalend voor uitwendige verschijningsvorm van het gebouw.

Maar b0b Van Reeth keerde zich spoedig af van het functionalisme. In een van zijn vroegste geschriften stelde hij:

Architectuur betekent niet: 'functies oplossen'.

Architectuur betekent antwoorden formuleren op situaties, antwoorden op vragen die voortkomen uit de omgang met de situatie.

Vragen zijn heel wat anders dan probleemstellingen.

*Vragen zijn niet zo duidelijk. Ze komen van en behoren toe aan mensen.
In mijn werk tracht ik gelegenheden te bieden voor menselijke relaties. Ik tracht ook een bijdrage te leveren om van de gebouwde omgeving een beeld van de samenleving te maken.*
(Bouwen in België, Brussel, 1971, p. 366)

Het begin van Van Reeths persoonlijke ontwikkeling, voorbij het functionalisme van Stirling, tekent zich af in het project van zijn eigen woning, een ingrijpende verbouwing van een begijnhofhuisje in Mechelen (1969-70).

Hij ontdeed de gevel eigenhandig van het 19de-eeuwse pleisterwerk en legde een fraaie neorenaissance lijstgevel bloot. Vervolgens verwijderde hij de niet-dragende muren en transformeerde hij het interieur tot een dynamische samenhang van plekken: een ruime zithoek gekoppeld aan een intieme, in de grond verzonken eethoek die zich onverwachts transformeert tot een wervelende verticale ruimte: het trappenhuis dat zich met complexe wendingen tot aan het dak verheft, vanwaar het zenitale licht door de transparante trappen en bordessen heen tot op de eettafel valt. Het geheel werd door de architect zelf eigenhandig uitgevoerd, 'with a little help from his friends'.

b0b Van Reeth koesterde in die tijd (en levenslang) een passie voor Bob Dylan, hij had al diens LP's, beluisterde ze eindeloos en kende zowat alle teksten van buiten. Dit bracht hem gaandeweg tot de ambitie iets vergelijkbaars tot stand te brengen in de architectuur. Naar analogie van de folk songs droomde hij van een folk architecture. Dat zo'n architectuur bestond en welke vormen ze wereldwijd aannam ontdekte hij in 'architecture without architects', een boek van de Oostenrijks Amerikaanse architect Bernard Rudofsky. Dit boek bevatte echter geen enkel voorbeeld uit België of Nederland.

Maar b0b Van Reeth vond de Belgische folk architecture waar niemand ze ooit gezocht had: aan de achterkant van België, in de zelfbouwrij die de Belgen aan de achterkant van hun huis, onttrokken aan alle controle, plegen uit te voeren: veranda's, knutselkamers, volières, e.d. Hij herkende in deze clandestiene zelfbouwrij een authentieke volkstaal met originele uitdrukkingen en neologismen. Hierdoor geïnspireerd, ontwikkelde hij in de loop van de jaren 1970 een eigen soort folk-architectuur waarin hij het onbevangen dialect van de Vlaamse zelfbouwers verbond met bepaalde structurele erfenissen van het modernisme.

Deze ontwikkeling ging van start in 1969 met de bouw van het huis Botte in Battel bij Mechelen. Georges Botte was een systeemanalist in de vliegtuigbouw en tegelijk uitgesproken non-conformist. Hij wilde een huis voor zijn gezin, zijn vrouw en vijf kinderen, maar beschikte over een budget van slechts 1 miljoen BF. Hij wilde genoeg nemen met een 'functionele hangar', een grote gemeenschappelijke ruimte waar alle gezinsleden zich zouden thuis voelen maar waarin zij tevens elk over hun eigen privé-plek zouden beschikken.

Om deze paradoxale wens te beantwoorden gaf de architect elk van de kinderen een eigen kamer: 5 kamers die evenwel één geheel vormden met de gemeenschappelijke living, zodat zij er naar believen contact mee konden houden of er zich van afzonderen. De vijf slaapkamers beslaan samen dezelfde oppervlakte als de living. Hun vloer vormt het plafond van de living, maar dat plafond is niet, zoals gebruikelijk, vlak. Het verspringt kamer na kamer trapsgewijs een trede opwaarts zodat de living geleidelijk hoger wordt, van 2,30 m in de eethoek tot 3 m in de volledig verglaasde oostwand. De samenstelling en de groei van het gezin worden als het ware zichtbaar gemaakt in de geleidelijke verruiming van de living. Bovendien zijn de kamers niet toegankelijk via een gewone gang maar via een passerelle die aan de zuidzijde los in de ruimte hangt. Ze verbindt zich met de kamers via bruggetjes waartussen er zich vides openen die op de living uitzien.

De architect baseerde het huis op een stevige en zorgvuldig gedetailleerde betonnen draagstructuur, die hij invulde met houten en metalen schrijnwerk in een informele, bricolage-achtige vormtaal. Dit principe van drager en inbouw was geïnspireerd door het Lovell Beach house van de Californische architect Rudolph Schindler.

Het tweede huis dat hij bouwde was dat van Luc Huyse te Linden (1969-72). Het kwam tot stand in een heel andere situatie, op een groot perceel te midden van een verkaveld bos, waar het zich vrij kon ontplooiën. Het budget was wat ruimer. Luc Huyse was hoogleraar sociologie aan de KU Leuven, hij had een gezin met 3 kinderen.

Behalve het bureau van de hoogleraar, zijn alle woonruimten gelijkvloers. Ze zijn toegankelijk via een kronkelend, van bovenuit verlicht pad, dat van de inkomdeur tot de grote living achteraan leidt. Het passeert langs het bureau, de eethoek, de kamers van de 3 kinderen die een eigen gebied vormen, een cluster met een eigen badkamer en een aparte ingang. Het pad mondt uit in een ruime, in een flamboyante houtconstructie vervatte en zenitaal verlichte living.

De woning van Let Van Rompuy te Mortsel (1971-73) was een rijwoning in halfopen bebouwing. Het uiterlijk eenvoudig ogende huis heeft een bijzonder complexe binnenruimte, die zijdelings en achteraan expandeert in veranda's. Het interieur getuigt van een grote ruimtelijke verbeeldingskracht. Het vertoont affiniteit met de dynamische ruimten van Victor Horta.

Tussen 1969 en 1976 bouwde b0b Van Reeth een 30-tal woningen in deze bricolage-achtige vormtaal, voornamelijk in de omgeving van Mechelen, Antwerpen, Leuven en Brussel. Hierbij werkte hij zonder formele of typologische a priori's. Hij legde het er telkens op aan zich in te leven de situatie en de aspiraties van zijn opdrachtgevers, om van daaruit telkens andere, heel specifieke concepten te ontwikkelen. Zijn informeel bouwidiom kende een aanzienlijke invloed in Vlaanderen. Vooral zijn schrijnwerk van houten ramen en deuren, met hun typische diagonale verstevigingen, kende veel navolging.

Deze ontwikkeling werd in 1973 evenwel een halt toegeroepen door de oliecrisis, en de daarmee gepaard gaande omslag van de tijdgeest.

Er deed zich een sterke stijging van olieprijs voor. Tot 1970 kostte 1 liter stookolie 1 BF, vanaf 1973 steeg die met 70%. Dit noopte de architecten tot het ontwerpen van terdege geïsoleerde, energiezuinige en duurzame gebouwen.

De economische crisis bracht ook een omslag van de tijdgeest teweeg, een omslag die welhaast lijfelijk voelbaar was. Het optimistische levensgevoel van mei '68 doofde uit. De blijmoedige pop music van The Beatles moest plaats ruimen voor ontgoocheling en harde punk.

Dit alles bracht b0b Van Reeth ertoe zijn vrije topologische ordening prijs te geven en zijn plattegronden voortaan te baseren op rationele, geometrisch opgebouwde plattegronden. Maar ook afgezien van de economisch crisis was deze meer rationale benadering sowieso aangewezen voor grotere ontwerpen in stedelijke context.

Zijn eerste belangrijke stedelijke project was de nieuwe vleugel van het O.-L. Vrouwecollege te Antwerpen (1973-78). Dit project bracht hem tot een oorspronkelijke reflectie over de relatie tussen architectuur en stad, tussen nieuwbouw en geschiedenis. Hij ontwikkelde de opvatting dat een nieuw gebouw door zijn vorm blijk dient te geven van begrip voor 'de geest van de plek'. Het gebouw moet gestalte geven aan 'wat de plek wil zijn'.

Hij vond ook dat een gebouw, om van betekenis te zijn, herinneringen moest oproepen aan historische plekken, ja zelfs 'aan wat nooit bestaan heeft'.

De nieuwe vleugel verheft zich 'oog in oog' met de laat 19de-eeuwse classicistische vleugel. En hij beantwoordt de rondbogen van dit gebouw met een eigen soort rondbogen, geen lege tekens à la Durand, maar vormen verdiept met romaanse herinneringen,- met name de karakteristieke bogen van de Abbaye du Thoronet in de Provence.

Voorts ontwikkelde Van Reeth in het ontwerp van dit gebouw het idee van de 'intelligente ruïne': een gebouw met een sterke, duurzame grondstructuur die door latere generaties op diverse manieren opnieuw kan gebruikt worden.

In 1981 richtte Van Reeth met enkele jongere collega's de architectenwerkgroep AWG op, een samenwerkingsverband dat een nieuwe fase in zijn ontwikkeling inluidde. Bij wijze van start re-affirmeerde hij zijn plastische vermogen met de bouw van het huis Van Roosmalen aan de Antwerpse Sint-Michielskaai, een hoekpand dat met zijn complexe 'scharnierende' vorm de straatrichtingen articuleert en met zijn uiterlijk van alternerende zwarte en witte stroken herinnert aan het niet uitgevoerde project van Adolf Loos voor Joséphine Baker (een fraai voorbeeld van een herinnering aan iets wat nooit bestaan heeft). Het gebouw was een expressief gebaar dat de aandacht vestigde op het potentieel van de plek, de toen sterk verkommerde Scheldekaaien, waarna spoedig de herwaardering van dit gebied op gang kwam.

Enkele jaren later droeg hij daar zelf nog toe bij door een eind verder, aan de Plantinkaai, het nieuwe Zuiderterraspaviljoen tot stand te brengen.

Na deze en andere uitbundige projecten trad er in zijn werk geleidelijk een ingrijpend versoberingsproces op. Onder de indruk van het voorbeeld van Aldo Rossi en diens ideeën over 'de architectuur van de stad', ging Van Reeth zich vanaf het begin van

de jaren 1990 steeds meer op de essentie van de opdracht concentreren en zich tegelijk bezinnen op de wezenlijke elementen van de architectonische vorm. De economie van de duurzaamheid, die hij 10 jaar later als Vlaams Bouwmeester zou naar voren schuiven, deed thans haar intrede in zijn praktijk.

Het eerste markante voorbeeld daarvan was het kantoorgebouw voor De Goede Pers in Averbode (1990-93). Uitgevoerd in een donkere baksteen en afgedekt met een zadeldak, is het een onopvallend gebouw, een soort schuur die zich welvoeglijk inpast tussen de bestaande dienstgebouwen. Het is een zorgvuldig gedetailleerd gebouw dat plaats biedt voor ruim 1300 m² kantooroppervlak en dit aan een minimumprijs van 37000 BF/m².

Daarna knoopte Van Reeth aan bij de 'nieuwe eenvoud' die in de jaren 80 was geïnitieerd door de nieuwe generatie van Vlaamse architecten. Hij bouwde het blijmoedige Seppenhuis te Zoersel (1994-96), een ontmoetingscentrum met gastenverblijf, gebouwd in opdracht van Wivina De Meester. Het gebouw bestaat in hoofdzaak uit een polyvalente zaal die de hele breedte van het gebouw beslaat en overspannen wordt door een reeks lichte metalen spanten. Deze worden onderaan afgeschermd met een vlak plafond van gezandstraalde glazen platen. Het daglicht dat langs grote laterale raampartijen de spantzone binnenvalt, wordt door het glazen plafond gelijkmatig over de zaal verspreid.

In een verwante vormtaal bracht hij gelijktijdig in Utrecht het nieuwe woonerf aan de Mariaplaats tot stand, een bijzonder geslaagd eigentijds stedelijk ensemble waarvan de structuur gebaseerd is op de oorspronkelijke middeleeuwse plattegrond van het gebied.

Na de voltooiing van zijn ambtstermijn van Vlaams Bouwmeester bracht b0b Van Reeth nog twee markante projecten ten uitvoer, de uitbreiding en renovatie van de Sint Sixtusabdij te Westvleteren (2005-12) en het Holocaustmemoriaal bij de Dossin Kazerne te Mechelen (2008-12).

In het Holocaustmemoriaal te Mechelen wilde de architect de herinnering aan de gruwelen van de deportatie en de medeplichtigheid van de toenmalige Belgische overheid met een sterk landmark aan de orde stellen en in stand houden. Het werd geen deconstructivistische schreeuw van leed en verbijstering zoals het Berlijnse Joodse Museum van Daniel Libeskind, maar een sprakeloze manifestatie van perplexiteit, een even stil als massief protest tegen de poging tot uitwissen van de herinnering. Het interieur bestaat uit uiterst sobere, in zichzelf besloten zalen waar de gruwel in gedempt elektrisch licht wordt tentoongesteld. Enkel de wand met de onafzienbare reeks portretten van de gedeporteerden ontvangt natuurlijk licht dat van bovenuit naar binnen glijdt.

Pas op de hoogste verdieping klaart de situatie enigszins op. De bezoeker krijgt een panoramisch zicht op de stad, maar in het centrum van het terras wordt zijn aandacht getrokken naar de binnenplaats van de Kazerne waar de gevangenen genomen mannen, vrouwen en kinderen werden verzameld om op deportatie te worden gezet.

In de uitbreiding en de renovatie van de Sint-Sixtusabdij zette de architect zijn elementaire vormtaal in om de mogelijkheid van een andere, vergeestelijkte werkelijkheid op te roepen. Het nieuwe klooster bestaat uit ingekeerde elementaire ruimten die tot leven gewekt worden door natuurlijk licht. De refter is een in zichzelf gekeerde ruimte waar het daglicht onderaan naar binnen vloeit via de spiegeling in een waterpartij.

Het nieuwe kloosterpand, het centrum waarnaar alle paden convergeren, is een wonderbare lumineuze ruimte, een eigentijdse abstractie van het traditionele cisterciënzer kloosterpand. Het is alsof dit oeroude ruimtetype ter plekke opnieuw werd uitgevonden. De architect deed afstand van de traditionele zuilengaanderijen. Hij verving zuilen en bogen door ranke leiboompjes door wier bladerscherm de zon in de zomer gefilterd naar binnen dringt.

Francis Strauven

Maurice Weyembergh

(7 juli 1937 – 11 september 2025)

Lid van de Klasse Menswetenschappen

Waarde confraters, consorores,
Beste Anne en familie van Maurice,

Onze confrater M. Weyembergh zullen we allicht allen herinneren als een beminnelijke collega, een zeer veelzijdig politiek filosoof met een sterke reputatie zowel in eigen land als in het buitenland en ook als iemand met heel loyale intellectuele vriendschappen. Ik acht mij gelukkig daartoe behoord te hebben en dank u omdat ik hem vandaag in herinnering mag brengen.

Dus eerst even een paar woorden over mijn vriendschap met Maurice Weyembergh. Ik ontmoette hem in het begin van de jaren 1970 in de leeszaal van de Brusselse Koninklijke Bibliotheek. Ik had mijn proefschrift onder leiding van Jan Dhondt in Gent verdedigd en was er vast benoemd als assistent, maar kwam voor mijn onderzoek naar Brussel en kreeg er contact met de groep vorsers en jonge professoren van de ULB en VUB. Die leeszaal had een sociale functie en al zeker het cafetaria waar we talrijke discussies hadden. Maurice maakte deel uit van die groep. Hij had geopteerd voor de VUB bij de splitsing van de ULB/VUB maar wel een cursus aan de ULB behouden. In 1974 verliet ik Gent om in Brussel docent te worden. Samen gaven we les aan grote groepen Rechtenstudenten – hij filosofie en ik de politieke geschiedenis van België – en bouwden in de Letteren en Wijsbegeerte ons eigen vakgebied uit, dat Maurice tevens bevrijdde van de dominantie van Flam. De gewoonte om heel regelmatig tijdens een lunch te discussiëren bleef bestaan en we zijn dat blijven doen tot hij niet langer mobiel was. In 1981 werd hij decaan van de L&W, maar wilde dat in

teamverband met mij doen, zodat ik hem ook als decaan opvolgde. Wat later werd ik rector en kon ik bij de strijd die ik moest leveren altijd op zijn morele steun rekenen. Ondertussen had zijn wetenschappelijke reputatie grote hoogtepunten bereikt, zeker in de jaren 1990. Dat bleek maar al te duidelijk bij zijn emeritaatsviering. Hij behoorde tot die professoren die het wetenschappelijk werk niet aan de kant zetten. Ook dat hadden we gemeen. Maurice bleef schrijven en bracht in die periode nog drie werken tot stand, waarover zo dadelijk wat meer. Ik deed dat eveneens en ook wegens de aard van onze toenmalige productie werden we nu elkaars aandachtige meelezers, terwijl de gesprekken en discussies bleven voortgaan, tot begin september 2025 het droevige bericht van zijn fatale ziekte ons bereikte.

Wat ik in Maurice allemaal waardeerde? Dat was zonder meer de bescheiden geleerde in hem. Zijn dochter Anne heeft het in haar afscheidsrede gezegd: hij kwam uit "un milieu humble", een verfranst Brussels gezin, maar de democratisering van het middelbaar onderwijs bracht hem in een uitstekend atheneum (Schaarbeek) met professoren die, zoals de classicus, arabist en islamoloog Armand Abel en de historicus en gekende publicist Raymond Rifflet, zeker impact op hem hadden. Goede leerlingen zoals hij konden naar de universiteit gaan. Aan de ULB studeert hij eerst germaanse filologie, maar voelt zich meer aangetrokken tot de filosofie, haalt dit diploma terwijl hij les geeft, en via het NFWO kan hij onder leiding van zijn promotor, de ULB-filosoof Jean Paumen (1923-2012) een proefschrift over de rationaliteit bij Max Weber schrijven, waarmee hij in 1967 doctor in de filosofie wordt. In '72 wordt het boek bekroond door de ARB en er ook uitgegeven. Dat en zijn aanstellingen als hoogleraar aan de ULB en de VUB veranderden niets aan zijn bescheiden opstelling, noch aan zijn houding om zijn kennis volop met anderen te delen.

Vooraf zijn benadering van de filosofie interesseerden me. Ik vond in Maurice een politieke filosoof met veel aandacht voor de verschillende politieke stromingen uit het verleden en wel precies over de periodes waar ik ook mee bezig was. De Franse revoluties, het verlichtingsdenken, elite en revolutie, de democratie als politieke beweging en de wijze waarop de Tocqueville haar zag, de aanvallen erop van iemand als Maurras, Furet en zijn revisionisme, de discussies tijdens de Franse bicentenaire, het einde van de geschiedenis van Fukuyama, het waren allemaal thema's van de werken en artikels van Maurice. Maar men kon ook zien dat hij aandacht had voor de recente stromingen uit het politieke denken. In het midden van de jaren zeventig bereidde hij cursussen voor over de naziconcentratiekampen, over de goelags en over de impact van Solsjenetchin. Wat later ging het over politiek, techniek en technologie (gestimuleerd door Ellul), over het postmodernisme en Richard Rorty, over het terrorisme, en over het transhumanisme (samen met zijn ULB-vriend Hottois). Kortom, er waren veel aanrakingspunten met wat ik ook interessant vond, want in mijn proefschrift had ik de kloof tussen de politieke geschiedenis en de politieke sociologie willen dichten en het sprak dus vanzelf dat meerdere politieke filosofen die Maurice bestudeerde daarin ook thuishoorden. Het was me ook vlug duidelijk dat zijn wijsgerig denken het resultaat was van wel heel zorgvuldig en aandachtig interpretatief en hermeneutisch lezen van filosofische teksten. "Lezen met

preciezie," werd dan ook de titel van het Liber Amicorum dat zijn leerlingen en vrienden hem bij zijn emeritaat gaven.

De keuze voor zijn proefschrift toonde dan weer aan dat hij zich als germanist aangetrokken voelde tot de Duitse Bildung. Hij schreef het boek over Weber weliswaar in het Frans maar dat nam niet weg dat hij volop baadde in de Duitse cultuur: Marburg, München en Hamburg werden zijn onderzoeksplaatsen, en met Max Weber analyseerde hij het denken van een befaamde historicus, jurist, politieke econoom én vooral de grondlegger van de politieke sociologie. Na de publicatie van het boek bleef hij over Weber schrijven, onder meer in samenhang met Bergson, met Lukacs en met Machiavelli. Maar ook andere Duitse filosofen boeiden hem. Karl Jasper, Martin Heidegger, Hannah Arendt, Nietzsche, Carl Schmidt, Sloterdijk, Ernst Jünger, H.Schelsky, en Hans Blumenberg waren de filosofen over wie hij in het Duits schreef. Hij hield ook veel van de Duitse taal en sprak haar graag. Zijn vriendin was trouwens een Duitse intellectuele.

Maar toch was het in Frankrijk en het Franse taalgebied dat hij vooral zijn reputatie vestigde en wel als kenner van de Franse existentialist Albert Camus. Uit zijn cv blijkt duidelijk wat het betekende een "kenner" te zijn: verschillende boeken en artikels over deze filosoof in verschillende talen (Frans, Nederlands, Duits, Noors, Roemeens), onderzoek naar de relatie met andere filosofen (Maurice Merleau-Ponty, René Char, H. Arendt, Nietzsche, D.H. Lawrence, Raymond Aron, Georges Sorel, Sint Augustinus, Sartre), naar de concepten van Camus, zijn banden met de politiek, etc. En vooral ook actief lid worden van de Camusnetwerken: zoals de Société des Etudes camusiennes en zijn Bulletin, de Cahiers Albert Camus (Gallimard), en participeren aan de talrijke colloquia die over Camus (vanaf 1982) werden ingericht. (Cerisy-de la Salle, Amsterdam, Brussel, Nanterre, Straatsburg, Leuven, Wiesbaden, Cluj, Oslo, Stuttgart). Als Gallimard de Oeuvres complètes van Camus in de Pléiade gaat uitgeven (2006-2008) dan ligt het voor de hand dat Maurice gevraagd wordt om aan de vier volumes mee te werken. Als er wat later een Dictionnaire Albert Camus verschijnt dan schrijft Maurice niet minder dan 50 vrij lange notities. In het milieu van de Franse Camusliefhebbers is hij ondertussen een bekendheid geworden, die goed bevriend is met de voorzitters van de Société, met de verschillende uitgevers, en met Raymond Gay-Crosier die in VS les geeft maar met wie hij zijn verder leven bijna dagelijks contact heeft. Kortom, de Franse intellectuele wereld kent Maurice Weyembergh, want hij heeft zich ondertussen ook nog op Franse auteurs als René Girard en Marcel Gauchet toegelegd.

Maurice heeft echter geopteerd voor de Nederlandstalige VUB en die taal neemt dus ook een belangrijke plaats in zijn academisch leven in. Hij betreurt dat hij ze niet even goed kent als het Frans, maar noch zijn collega's, studenten en leerlingen merken daar veel van. Als germanist spreekt en schrijft hij haar uitstekend. Hij publiceert dan ook regelmatig in het Nederlands, vooral in verzamelwerken die hij samen met zijn leerlingen uitgeeft. Na verloop van tijd komt hij ook met Vlaamse en Nederlandse filosofen in contact. Zo publiceert hij vrij regelmatig in Wijsgerig perspectief, het blad van het gekende Nexus Instituut, evenals in het filosofisch blad van de Lage Landen,

De Uil van Minerva. Collega's van het Leuvens Hoger Instituut voor Wijsbegeerte ontmoet hij eveneens, en met iemand als confrater Herman Dedijn ontstaan er vriendschappelijke betrekkingen. Herman schreef me dat hij hem sterk apprecieerde om zijn diep besef dat conflict en contradictie wezenlijk zijn voor het menselijk bestaan. Dat leidt in 1996-97 tot de Francqui-leerstoel, waarvoor hij een lezingencyclus houdt over een aantal moderne filosofen die hij bijzonder goed kent (Weber, Schmitt, Heidegger, Arendt, René Girard en Marcel Gauchet). In het verlengde van die contacten wordt hij door de filosofen van de KVAB in de Vlaamse Academie geïntroduceerd, een verkiezing waar hij trots op is. In 1999 treedt hij toe, neemt meerdere jaren deel aan de laureatencommissie en is – tot zijn ziekte het hem belet – een trouw en geïnteresseerd lid van onze zaterdagse zittingen.

Tot slot wil ik het ook nog even hebben over zijn wetenschappelijke activiteiten tijdens zijn emeritaat. Wie hem goed kende, wist dat hij twee liefdes had: de existentiële filosofie en de grote literatuur waartussen de verwantschappen maximaal zijn, zoals hij het schreef. Hij bewonderde dan ook zijn promotor die zich eveneens tot de analyse van auteurs als Dostojevsky, Roger Martin du Gard, Faulkner aangetrokken voelde. Tot diens dood in 2012 bezoekt hij hem heel regelmatig en wellicht hebben ook deze gesprekken hem ertoe aangezet om zich tijdens zijn emeritaat eveneens op de literatuur te concentreren. In 2017 verschijnt *Imaginer l'avenir contre l'absolutisme de la réalité*, waarin de science fiction en de apocalyptische literatuur in de context van het transhumanisme en van de superintelligenties aan bod komen. Wat later leren we de kwetsbare democratie kennen in de legitimerende werken van de terroristen, de angst ervoor bij De Lillo, en in Latijns-Amerikaanse en Arabische werken. In zijn laatste werk *Amours contrariés*, dat bij de ARB postuum zal verschijnen, gaat het dan weer over "l'amour unique" van de grote liefdesverhalen, zoals van Abélard en Héloïse, Tristan en Isolde, *Le grand Maulnes*, een werk van Mishima, e.a.: verscheiden types dus waarin hij naar parallellen zoekt.

Ik denk dus wel te mogen zeggen dat Maurice zijn plaats veroverd heeft in de wereld van de filosofie en dat hij daarom herinnerd zal blijven. Zijn stem is er niet meer, maar de talrijke intellectuele sporen wel. Geschriften zijn gelukkig nog steeds zeer indringende voorwerpen uit dat verleden. Ik hoop, wellicht samen met u, dat de boeken en artikels van Maurice voor velen een herinnering zullen blijven aan die veelzijdige, erudiete, zeer open maar ook dikwijls heel ontroerende filosoof die onze confrater is geweest.

Els Witte

Werkgroepvergaderingen - JA-dagen

De werkgroepen van de Jonge Academie zetten het hele jaar door in op acties met maatschappelijke impact. Sinds 2019 werken we met vaste maandelijkse ontmoetingsmomenten, de JA-dagen. Leden ontmoeten elkaar fysiek om ideeën te toetsen, plannen scherp te stellen en ervaringen uit te wisselen. Op die manier is er over de disciplines heen structureel ruimte voor dialoog, reflectie en terugkoppeling, en worden nieuwe initiatieven afgestemd. In 2025 gingen de JA-dagen door in het Paleis der Academiën in Brussel, op 13 januari, 12 februari, 20 maart, 22 april, 19 mei, 17 juni, 12 september, 16 oktober, 6 november en 15 december.

Op JA-dagen worden ook frequent externe deelnemers uitgenodigd voor een inhoudelijke bijdrage aan de lopende werkgroepen of discussie over een actueel thema.

- 20 maart 2025: workshop over onderzoeksfinanciering, als voorbereiding van een nota van de Jonge Academie aan het kabinet van Matthias Diependaele, minister bevoegd voor wetenschappelijk onderzoek, in samenwerking met FWO (Hans Willems – Secretaris-Generaal, Olivier Boehme – Coördinator Strategie en Beleid en Danny Huysmans – Directeur Operationeel Beheer)
- 22 april 2025: 'Hoe omgaan met gevoelige thema's?'. Intern debat samen met vertegenwoordigers van de KVAB-Klassen en de Académie royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique (ARB)
- 19 mei 2025: voorstelling van VRT-KLAAR door Fran De Vriese; rondetafel over 'Science meets media' met Stijn Fockedeij (hoofdredacteur Trends/Kanaal Z), Vincent Merckx (journalist VRT), Greet Nagels (eindredacteur De Afspraak, VRT)
- 16 juni 2025: toekomstdag, gefaciliteerd door Strategies & Leaders
- 16 oktober 2025: kennismaking en reflectie met Sofie Leyts en Lierette Desir, respectievelijk auteur en illustrator van het kinderboek van de Jonge Academie
- 6 november 2025: voorstelling van de Expertendatabank door Elke Jeurissen en reflectie; uiteenzetting door Jonas Degrave (Google DeepMind) over de verwachte ontwikkelingen van artificiële intelligentie en singulariteit

Voorjaarstweedaagse

De Jonge Academie houdt twee keer per jaar een tweedaagse bijeenkomst voor haar leden. Deze tweedaagse omvatten een Algemene Vergadering, werksessies over de strategie van de organisatie, de planning van de komende werkzaamheden en een publieksevenement.

Op 5 maart 2025 werden 10 nieuwe leden verwelkomd, die op 1 april tot de Jonge Academie toetraden. Terwijl de andere leden deelnamen aan de Algemene Vergadering, kregen de nieuwe leden een crashcourse over de historische en doelstellingen van de Jonge Academie.

De namiddag van 5 maart stond in het teken van het publieksevenement over 'De veranderende rol van wetenschappers en kunstenaars in het tijdperk van Artificiële Intelligentie'.

Op 6 maart werkten de leden aan de planning van het komende werkjaar 2025-2026, de samenstelling van de werkgroepen en het verdiepen van het engagement van de Jonge Academie in internationalisering; strategisch werd er ingegaan op de impact die we kunnen genereren met onze werking.

Najaarstweedaagse

Deze tweedaagse begon op 20 november met de voorstelling van het nieuwe logo en de nieuwe huisstijl van de Jonge Academie, gevolgd door een strategische brainstorm, de conclusie van het toekomstbeeldtraject dat de Jonge Academie in het voorjaar had doorlopen in het kader van de visie op duurzaamheid, en de Algemene Vergadering.

Op 21 november speelden de leden Expeditie Moendoes, voor velen een eerste introductie in het spel, met een nabespreking over wetenschapscommunicatie naar kinderen en voorstellen om Expeditie Moendoes weer actiever in te zetten. Dit was een aanloop naar een inhoudelijke discussie over de nieuwe editie van Maja (#12) en de opstart van een nieuwe werkgroep over wetenschappers als rolmodellen (diversiteit).

In de namiddag stond er een publieksevenement op het programma over tipping points of kantelpunten in klimaat en samenleving, ook het thema van Maja #11 dat officieel werd gelanceerd.

Sociale dag

Jaarlijks organiseert de Jonge Academie een sociale dag voor de leden, roterend in telkens een andere (universiteits)stad. Zo'n dag is niet zomaar een leuk uitje, maar het is ook een belangrijk moment voor de leden om samen wetenschap en kunsten binnen de Jonge Academie te beleven zonder dat er werk op het programma staat. In 2025 was Leuven aan de beurt, waar de universiteit haar 600-jarige bestaan vierde. Op 10 juli stond daar een geleid bezoek aan de tentoonstelling "And so change comes in waves" op het programma, gevolgd door een middag rond collectieve creatie in het BAC Art Lab, waarbij de leden konden experimenteren met materialen, projectie, geluid en beweging. Tijd, toeval en vergankelijkheid stonden centraal.

Nieuwe leden

In 2025 verkoos de Jonge Academie 10 nieuwe leden, met name negen wetenschappers en een kunstenaar:

- Haseeb Ahmed (Avans Hogeschool, School of Visual Arts NYC), transdisciplinair kunstenaar & docent
- Aslihan Babayigit (UHasselt en imec), biomedisch materiaalkundige
- Stefan Baumann (KU Leuven en KMKG), egyptoloog
- Jozefien D'haeseleer (UGent), zuivere wiskundige
- Femke De Backere (UGent en imec), computerwetenschapper
- Stefanie De Winter (KU Leuven), kunstwetenschapper
- Benjamin Gorissen (KU Leuven), mechanisch ingenieur
- Michaela Prothiwa (UAntwerpen), chemisch biologe
- Beatrijs Wille (VUB en UGent), taalkundige en logopediste
- Lander Willem (UAntwerpen), gezondheidseconoom

Ze werden geïnaugureerd op het publieksevenement van 6 maart 2025. Daarmee ging de Jonge Academie het werkjaar 2025-2026 in met 58 leden.

Voor een volledig overzicht van alle activiteiten verwijzen we naar het Jaarverslag van de Jonge Academie dat beschikbaar is op de website www.jongeacademie.be.

Academische Fondsen en Prijzen

Laureaten van de Academie 2025

De Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten kent jaarlijks vier prijzen toe in de respectievelijke disciplines van de vier Klassen, ter bekroning van de carrière van een jong onderzoeker of kunstenaar. De laureaten van de Academie zijn de belangrijkste wetenschappelijke en/of culturele prijzen die de Academie uitreikt ter bevordering van wetenschap en cultuur en zij worden gehonoreerd met een bedrag van € 10.000.

Vorige Laureaten:

	Natuurwet.	Menswet.	Kunsten	Techn. Wet.
2001	Annemie Bogaerts	Roland Breur	-	-
2002	Ivo Vankelecom	Marc Brysbaert	Wim Henderickx	-
2003	Luc De Meester	Jan Papy	-	-
2004	Femke Olyslager (†)	Jan De Houwer	Berlinde De Bruyckere	-
2005	Michaël Deleuze	Dirk Van Hulle	Peter Swinnen	-
2006	Bart Van der Bruggen	Joep Konings	Barbara Baert	-
2007	Frank De Proft	Marc Depauw	Petra Vermote	-
2008	Jo Dewulf	Filip Lievens	Katelijne Schiltz	-
2009	Ronny Keppens	Wim Vandebussche	Nick Andrews	-
2010	Steven De Feyter	Wim Verbeke	Koenraad Brosens	Lieven Eeckhout
2011	Veronique Van Speybroeck	Peter Van Nuffelen	Annelies Van Parys	Michaël De Volder
2012	Johan Verbeeck	Hans Op de Beeck	Koenraad Jonckheere	Dries Van Thourhout
2013	Peter Bienstman	Steven Vanderputten	Karel Vanhaesebrouck	Nico Boon
2014	Tom Coenye	Koen Luyckx	Stefan Prins	Bart Merci
2015	Christophe Detavernier	Jean-Christophe Verstraete	Pieter Martens	Wim Van Paepegem
2016	Sara Bals	Ernst Koster	Steven Baelen	Korneel Rabaey
2017	Mo Lamkanfi	Koen De Temmerman	Vlad Ionescu	Marian Verhelst
2018	Martin Guiliams	Bert De Smedt	Sofie Muller	Günther Roelkens
2019	Wendy Lowen	Violet Soen	Marjan Sterckx	Steven Latré
2020	Pieter Van Vlierberghe (†)	Kristof De Witte	Nick Ervinck	Tom Defoirdt
2021	Bert De Rybel	Lieve Van Hoof	Rajesh Heynickx	Bart Vermang
2022	Rob Ameloot	Céline Gillebert	Joachim Dejonghe	Sarah Verhulst

2023	Sarah Lebeer	Raf Van Rooy	Kurt Bertels	Maarten De Vos
2024	Wim Thiery	Christophe Vandeviver	Sammy Baloji	Nele Famaey

Werden uitgeroepen tot Laureaat van de Academie 2025:

- De heer Gert Everaert in de Klasse van de Natuurwetenschappen
- De heer Jeroen Putteviels in de Klasse van de Menswetenschappen
- Mevrouw Annelies Van Assche in de Klasse van de Kunsten
- De heer Bart Kuyken in de Klasse van de Technische Wetenschappen

Gert EVERAERT

Gert Everaert (°1985) is ecotoxicoloog en bio-ingenieur met een doctoraat in de Toegepaste Biologische Wetenschappen (UGent). Hij is vice-directeur onderzoek aan het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) en gastprofessor aan de Université du Littoral Côte d'Opale (Boulogne-sur-Mer). Binnen VLIZ stimuleert hij vakoverschrijdend marien onderzoek en bouwde hij de onderzoeksafdeling Ocean and Human Health uit tot een team van ca. dertig onderzoekers.

Sinds 2016 voert Gert onderzoek naar plasticvervuiling in het mariene milieu, onderzoek dat evolueerde van de ontwikkeling van detectiemethoden tot het testen van oplossingen voor de plasticproblematiek. Samen met zijn team in VLIZ en vooraanstaande universiteiten in binnen- en buitenland ontwikkelde hij innovatieve en kostenefficiënte methoden om microplastics te detecteren en hun verspreiding te modelleren. Hij onderzoekt de effecten van plastic en hun biogebaseerde alternatieven op mariene ecosystemen, en publiceerde de eerste wereldwijde ecologische risicoanalyse van microplastics. Dit is een hoog geciteerde studie in het veld. Hij coördineert het Europese INSPIRE-project (Horizon Europe, 10M€), dat technologieën en strategieën test om plasticvervuiling te meten, op te ruimen en te voorkomen.

Daarnaast is Gert een voortrekker van het onderzoeksdomein Ocean and Human Health, waarin hij en zijn team onderzoeken hoe gezonde oceanen bijdragen aan menselijke gezondheid. Hij leidt de Ostend Working Group on Ocean and Human Health, een transdisciplinair netwerk van meer dan twintig wetenschappers met vijftien verschillende wetenschappelijke achtergronden.

Met meerdere hoog geciteerde publicaties, internationaal erkende beleidsbijdragen (bijv. WHO, OECD en UNEP) en een sterk Europees netwerk staat Gert bekend om onderzoek dat wetenschappelijke excellentie koppelt aan beleidsrelevantie en

maatschappelijke impact. Met de coördinatie van toonaangevende Europese projecten behoort hij tot de meest productieve mariene onderzoekers van België.

Jeroen PUTTEVILS

Jeroen Puttevils (°1985) is hoofddocent en onderzoeksprofessor geschiedenis aan de Universiteit Antwerpen, waar hij verbonden is aan het Centrum voor Stadsgeschiedenis. Zijn onderzoek richt zich op toekomstverwachtingen, handelsnetwerken en kansspelen in de late middeleeuwen en vroegmoderne tijd. Dit onderzoek vertrekt vanuit een fundamentele vraag: wat betekenen toekomstverwachtingen in het verleden en hoe beïnvloedden ze menselijk handelen?

Na zijn opleiding geschiedenis aan de Universiteit Antwerpen en een Erasmusverblijf aan de Università Ca' Foscari (Venetië) promoveerde hij in 2012 op een proefschrift over vertrouwen en samenwerking in internationale handelsnetwerken in de zestiende eeuw. Tijdens een Fulbright Fellowship aan de University of Pennsylvania en een postdoc van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen (FWO) onderzocht hij de geschiedenis van loterijen in de Lage Landen.

De snelle en massale digitalisering van archieven zet Jeroen Puttevils innovatieve technieken als handschriftherkenning (HTR) in om eeuwenoude bronnen nieuw leven in te blazen. Zo analyseerde hij samen met drs. Marly Terwisscha van Scheltinga en dr. Sara Budts maar liefst 100.000 zestiende-eeuwse loterijprijzen – korte versjes die deelnemers lieten registreren bij loterijen. Met behulp van het taalmodel BERT kon hun inhoud voor het eerst systematisch worden onderzocht. Dit onderzoek werd in 2025 bekroond met de Richard Deswarte Prize in Digital History. Vanuit zijn digitale historische expertise introduceerde Puttevils ook het vak Digitale Geschiedenis aan de Universiteit Antwerpen.

In 2020 verwierf hij een European Research Council (ERC) Starting Grant voor het project Back to the Future: Future expectations and actions in late medieval and early modern Europe (c.1400–c.1830), waarin koopliedencorrespondenties uit heel Europa onderzocht worden om te begrijpen hoe mensen in het verleden naar de toekomst keken en daar strategisch naar handelden. Dit onderzoek combineert historische analyse met computationele methoden, waaronder Artificiële Intelligentie (AI) en sinds kort Large Language Models (LLMs).

Jeroen Puttevils is woordvoerder van het Centrum voor Stadsgeschiedenis en zet zich actief in voor publieke geschiedenis, via tentoonstellingen, mediaoptredens en opiniestukken.

Annelies VAN ASSCHE

Annelies Van Assche (°1987) is danswetenschapper en momenteel senior postdoctoraal onderzoeker aan de vakgroep Kunst-, Muziek- en Theaterwetenschappen van de Universiteit Gent. Daarnaast is ze gastprofessor in de dansopleiding van het Koninklijk Conservatorium Antwerpen. Haar onderzoek richt zich op de veelzijdige relaties tussen arbeid en esthetiek binnen de hedendaagse dans. In 2018 behaalde ze een gezamenlijk doctoraat in de kunstwetenschappen (UGent) en de sociale wetenschappen (KU Leuven) met een door het FWO gefinancierd onderzoek naar de arbeidsomstandigheden van Europese hedendaagse danskunstenaars. Van 2019 tot 2022 werkte ze met steun van het Bijzonder Onderzoeksfonds van de UGent aan een project rond werkvormen in dans binnen de (post)socialistische context. In 2023 ontving ze een senior postdoctoral fellowship van het FWO voor een interdisciplinair project dat de wisselwerking tussen grensoverschrijdend gedrag en hedendaagse dans onderzoekt, met bijzondere aandacht voor het Europese hoger kunstonderwijs. Ze publiceerde het boek *Labor and Aesthetics in European Contemporary Dance. Dancing Precarity* (Palgrave MacMillan, 2020), dat in 2021 een eervolle vermelding kreeg in het kader van de de la Torre Bueno® First Book Award van de internationale Dance Studies Association. Recenter verscheen ze als eerste co-redacteur van *(Post)Socialist Dance. A Search for Hidden Legacies* (Bloomsbury, 2024). Daarnaast was ze mederedacteur van een speciale editie van het *Dance Research Journal* over *Work (with)out Boundaries: Dance and Precarity* (2019) en van de thematische uitgave van *Documenta* onder de titel *Getuigen van het Dansverleden: De Archivering van Dans in Vlaanderen*, samen met Timmy De Laet (2021). Haar werk werd gepubliceerd in vooraanstaande tijdschriften zoals *The Drama Review*, *Dance Research Journal*, *Performance Research*, *Research in Dance Education*, *Poetics* en *Dance Research*, evenals in diverse boekhoofdstukken. Naast haar onderzoeksactiviteiten is ze medeoprichter van *CoDa | Cultures of Dance – Research Network for Dance Studies*, een door het FWO ondersteunde onderzoeksgemeenschap. Ze is tevens actief lid van de onderzoeksgroep *S:PAM* en verkozen lid van de Jonge Academie van Vlaanderen. Voorafgaand aan haar academische loopbaan werkte ze van 2011 tot 2014 als productie- en tourmanager bij de hedendaagse dansschool *P.A.R.T.S.* in Brussel.

Bart KUYKEN

Bart Kuyken (°1985) is hoogleraar aan de vakgroep Informatie-technologie van de Universiteit Gent en onderzoeker bij imec. Zijn interesse voor optische chips ontstond tijdens zijn studies aan Stanford University (VS). Nadien voerde hij doctoraatsonderzoek uit aan de Universiteit Gent en het IBM T.J. Watson Research Center, gevolgd door postdoctoraal onderzoek aan het Max-Planck-Institut für Quantenoptik

in München en de UGent. Dit onderzoekswerk leidde in 2017 tot de toekenning van een ERC Starting Grant.

Momenteel leidt hij een team van twintig internationale onderzoekers dat werkt aan de integratie van nieuwe optische materialen op silicium-gebaseerde chips. Deze technologie maakt de ontwikkeling mogelijk van een nieuwe generatie krachtige optische componenten die toekomstige communicatienetwerken aanzienlijk sneller en energie-efficiënter zullen maken. Daarnaast kan deze technologie gebruikt worden voor een groot aantal biomedische toepassingen zoals voor de diagnose van ziekten via bijvoorbeeld bloedanalyse op chip.

Deze toepassingen hebben grote aantallen chips nodig, daarom ligt de nadruk van het onderzoek ook op de schaalbaarheid van fabricageprocessen en gebeurt dit in nauwe samenwerking met imec.

Hij is coördinator van meerdere Europese projecten binnen Horizon Europe en de European Innovation Council, en onderhoudt intensieve samenwerkingen met universiteiten en onderzoeksinstituten in Europa en de Verenigde Staten. In België werkt hij nauw samen met de Université Libre de Bruxelles als coördinator van het gezamenlijke laboratorium voor Kwantum en Nonlineaire Optica. Daarnaast leidt hij het Centrum voor Nano- en Biofotonica aan de UGent en zet hij zich actief in om jongeren warm te maken voor wetenschap en technologie.

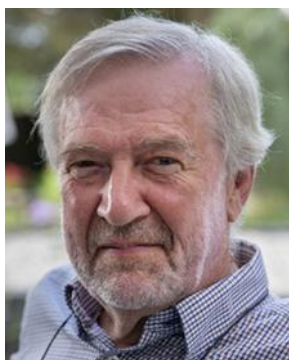
Gouden Penning 2025

De Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten overhandigt jaarlijks een Gouden Penning aan een persoonlijkheid die voor het brede publiek een belangrijke bijdrage heeft geleverd tot de aanmoediging en de verspreiding van de wetenschap en van de kunst.

Vorige laureaten:

1998: dr. Jan Briers jr.	2011: graaf Herman Van Rompuy
1999: dr. Paul Janssen	2013: Jacques Rogge
2000: Philippe Herreweghe	2014: Marleen Temmerman
2001: Karel Van Miert	2015: Sigiswald Kuijken
2002: dr. Peter Piot	2016: Alain Platel
2003: barones Angèle Manteau	2017: Frits Van Oostrom
2004: Roger Raveel	2018: Jos Delbeke
2005: dr. Ingrid Daubechies	2019: Emile Boulpaep
2006: Jacques Wirtz	2020: Erika Vlieghe
2007: René Jacobs	2021 : Thomas Leysen
2008: Robert Cailiau	2022 : Guido Gryseels
2009: Dries Van Noten	2023 : Ivo Van Hove
2010: burggraaf Frank De Winne	2024 : Valerie Trouet

Laureaat Gouden Penning 2025: Patrick SORGELOOS

De Gouden Penning is de belangrijkste prijs van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten en wordt elk jaar uitgereikt aan een persoonlijkheid die voor het brede publiek een uitzonderlijke bijdrage heeft geleverd tot de aanmoediging en de verspreiding van wetenschap en/of kunst. Het bestuur van de Academie heeft, op voordracht van de 4 Klassen, beslist om de Gouden Penning 2025 toe te kennen aan Patrick Sorgeloos.

Patrick Sorgeloos promoveerde in 1975 aan de UGent in de mariene biologie. In 1978 richtte hij, op initiatief van de FAO, het Artemia Reference Center op, gespecialiseerd in onderzoek naar het pekelkreeftje Artemia dat wereldwijd het belangrijkste alternatief geworden is voor plankton in de aquacultuur van vissen en schaaldieren.

Zijn onderzoeksgroep was betrokken bij aquacultuurprojecten in Europa, Afrika, Noord- en Zuid-Amerika en Azië. Tot zijn emeritaat in 2013 begeleidde hij meer dan 350 masterstudenten (uit meer dan 50 landen) en 70 doctoraatsstudenten (uit meer dan 20 landen) in het domein van de aquacultuur.

Als voormalig voorzitter van de World Aquaculture Society en medeoprichter van het European Aquaculture Technology & Innovation Platform, is hij een pleitbezorger van internationale samenwerking in de sector. Hij blijft actief in tal van internationale organisaties.

Hij was medeoprichter van de UGent-spin-off Artemia Systems, nu INVE Aquaculture, en ontving diverse onderscheidingen in België, China, Egypte, Griekenland, India, Maleisië, Rusland, Thailand, de VS en Vietnam.

Motivering

Patrick Sorgeloos was de eerste die erin slaagde Artemia succesvol te oogsten en te kweken buiten de natuurlijke broedplaatsen in het Westen van de Verenigde Staten. Deze doorbraak en de nieuwe toepassingen met Artemia werden gepubliceerd in toonaangevende internationale tijdschriften, en legden de basis voor een revolutie in de moderne aquacultuur, vooral in het globale Zuiden. Vandaag worden wereldwijd per jaar meer dan 10 miljoen ton garnalen en vissen geproduceerd die in hun prille levensfase gevoed worden met Artemia volgens methodes ontwikkeld in het Gentse laboratorium opgestart door Sorgeloos.

Met deze erkenning benadrukt de KVAB zowel de uitzonderlijke wetenschappelijke bijdrage van Sorgeloos als de urgente nood aan duurzame aquacultuur en het belang van ontwikkelingssamenwerking. Zijn pionierswerk in aquacultuur is niet gewoon wetenschap, maar biedt ook richting naar een oplossing voor de grootste vraag van de 21ste eeuw: hoe voeden we 9 miljard mensen zonder nieuw land te ontginnen?

Onderscheiding Wetenschapscommunicatie

Omdat onderzoekers vaak een hoge druk ervaren om wetenschappelijke artikels te publiceren en zij ook voornamelijk op hun onderzoek worden geëvalueerd, vergt het een ernstige inspanning om daarnaast ook nog eens over dat onderzoek te communiceren naar het grote publiek toe. Daarom reiken de KVAB en de Jonge Academie elk jaar één loopbaanprijs en verschillende jaarprijzen uit aan wetenschappers met een uitzonderlijke verdienste in wetenschapscommunicatie. Op dit moment is aan de onderscheidingen geen geldprijs verbonden.

De onderscheiding wordt beheerd door een stuurgroep die ook optreedt als jury. Ze bestaat uit specialisten in wetenschapscommunicatie, namelijk medewerkers van de expertisecellen wetenschapscommunicatie van de Vlaamse associaties van universiteiten en hogescholen, leden van de Academie en Jonge Academie en verder vertegenwoordigers van andere Vlaamse of Belgische onderzoeksinstituten, de industrie en het overheidsbeleid (WEWIS, VARIO), aangevuld met experts (VRT, EOS, professor wetenschapscommunicatie). De stuurgroep werd in 2025 voorgezeten door Yolande Berbers (lid KVAB) en Zoë Ghyselinck (lid Jonge Academie). In 2025 verkoos de stuurgroep Ignaas Devisch (ethicus) als loopbaanprijslaureaat. Zij selecteerde 12 laureaten voor een jaarprijs. Opnieuw verkoos de jury ook een 'Jonge Belofte', een jaarprijswinnaar die (i) op individuele basis kandideerde en (ii) maximaal tien jaar geleden een doctoraat behaalde.

De vruchtbare samenwerking met wetenschapsmagazine EOS werd ook in 2025 verdergezet. Men kon online stemmen tussen de jaarprijslaureaten voor de EOS publieksfavoriet.

De plechtige uitreiking vond plaats op 19 november 2025. Die dag werden de Jonge Belofte en de EOS publieksfavoriet bekendgemaakt.

Laureaten Jaarprijs 2025:

Laureaat: Tim BOOGAERTS, Alexander VAN NUIJS en Natan VAN WICHELEN

Tim Boogaerts, Natan Van Wichelen en Alexander van Nuijs worden onderscheiden met een jaarprijs wetenschapscommunicatie voor hun sensibiliserende wetenschapscommunicatie over afvalwatermonitoring. De combinatie van wetenschappelijke actualiteitsduiding in de media, beleidsgerichte communicatie en leuke speelse formats voor kinderen maakt dit project uniek in schaal, doelgroepbereik en impact.

Laureaat: Andrei COVACI, Lesley DE CRUZ, Firass KOOLI en Sara TOP

Andrei Covaci, Firass Kooli, Lesley De Cruz en Sara Top worden onderscheiden met een jaarprijs wetenschapscommunicatie voor hun laagdrempelige en interactieve workshop 'Instant stadsklimaatmodel met AI'. Dit project is sterk ingebed in actueel onderzoek en bereikt een breed en divers publiek van alle leeftijden en achtergronden, ook zij die doorgaans minder in aanraking komen met wetenschap.

Laureaat: Eef CORNELISSEN en Inge TENCY

Eef Cornelissen en Inge Tency worden onderscheiden met een jaarprijs wetenschapscommunicatie voor hun boek 'Grote vragen van kleine kinderen', dat op cultuurgevoelige manier wetenschappelijk onderbouwde tools aanreikt voor het bespreken van gevoelige thema's met jonge kinderen.

Laureaat: Ellen DESMET

Ellen Desmet wordt onderscheiden met een jaarprijs wetenschapscommunicatie voor haar' boek Migratierecht: Tussen mens en staat' dat juridische expertise combineert met persoonlijke migratieverhalen en wetenschappelijke inzichten, en indrukwekkende spin-off kent via panels, interviews, opiniestukken en lezingen, waardoor het bijdraagt aan een meer geïnformeerd maatschappelijk debat op niveau van beleidsmakers en burgers.

Laureaat: Danielle FERNANDES

Danielle Fernandes wordt onderscheiden met een jaarprijs wetenschapscommunicatie voor haar serious board game 'City Confessions' over het complexe thema van seksueel grensoverschrijdend gedrag en de sociale dynamieken die ermee gepaard gaan. De jury waardeert de combinatie van academische onderbouw met actieve betrokkenheid van diverse gemeenschappen over dit gevoelige topic.

Laureaat: Lucas MERGAN

Lucas Mergan wordt onderscheiden met een jaarprijs wetenschapscommunicatie voor zijn rijke en diverse communicatieportfolio over biologie en het wetenschappelijke proces erachter. De jury waardeert zijn uitzonderlijk engagement voor wetenschapscommunicatie, gedragen door een duidelijke visie, duurzame inzet en sterk publieksbereik. Lucas Mergan ademt wetenschapscommunicatie.

Laureaat: Melissa SCHURING

Melissa Schuring wordt onderscheiden met een jaarprijs wetenschapscommunicatie voor 'Say What?!' haar wetenschapscommunicatie in Project OMG over het gebruik van Engelse woorden in kindertaal. De jury waardeert de doelgerichte, doordachte en effectieve wetenschapscommunicatie, met diverse activiteiten en doelgroepen, die leidde tot een interactieve dialoog met het publiek.

Laureaat: Sarah AHANNACH, Charlotte DE BACKER, Isabel ERREYGERS, Sarah LEBEER, Inas RAHOU, Sarah VAN DEN BOSCH en Veronique VERHOEVEN

Sarah Van den Bosch, Sarah Ahannach, Isabel Erreygers, Inas Rahou, Sarah Lebeer, Charlotte De Backer en Veronique Verhoeven worden onderscheiden met een jaarprijs wetenschapscommunicatie voor hun citizen science project Rufaida dat op een warme, integere manier samenwerking zoekt met een doelgroep die doorgaans weinig betrokken wordt bij wetenschap(scommunicatie). De jury waardeert in het bijzonder de uitgesproken interdisciplinariteit: voeding, microbiom en sociale aspecten van vasten en iftar.

Laureaat: Isabelle DE GROOTE, Jessica PALMER en Steven VANDERPUTTEN

Steven Vanderputten, Jessica Palmer en Isabelle De Grootte worden onderscheiden met een jaarprijs wetenschapscommunicatie voor hun project 'Judith, een Karolingische prinses in Gent?' dat vertrekt vanuit multidisciplinair onderzoek en een indrukwekkend bereik kent via expo, infoclips, blogs, publiekslezingen, onderwijs-modules, en mediaoptredens. De betrokken onderzoekers hebben het publiek op transparante wijze meegenomen in het wetenschappelijk proces en expliciet ingezet op inclusie, interactie en educatie, met blijvende neerslag.

Laureaat: Annelien VEKEMANS

Annelien Vekemans wordt onderscheiden met een jaarprijs wetenschapscommunicatie voor haar wetenschapscommunicatie over zwaartekracht, zwarte gaten en gravitatiegolven. Ze slaagt erin om een abstract en complex onderzoeks domein op een toegankelijke, visueel sterke en interactieve manier over te brengen aan een zeer breed en inclusief publiek, met bijzondere aandacht voor kansengroepen.

Laureaat: Soetkin VERVUST

Soetkin Vervust wordt onderscheiden met een jaarprijs wetenschapscommunicatie voor haar wetenschapscommunicatie-initiatieven m.b.t. project TESTEREP. De jury looft het als een sterk en veelzijdig project met een indrukwekkend scala aan activiteiten, gaande van een interactieve tentoonstelling en documentaire tot theater, virtual reality, workshops en Citizen Science. Er is een duidelijke link met actuele maatschappelijke thema's zoals klimaatverandering en kustbeheer. De aanpak is creatief en doordacht.

Laureaat: Nele WYNANTS

Nele Wynants wordt onderscheiden met een jaarprijs wetenschapscommunicatie voor haar project 'Science at the Fair', geschiedenis van wetenschap, theater en media in een interactieve samenwerking met de kermisgemeenschap. Nele Wynants slaagt erin met haar team om wetenschapsgeschiedenis tot leven te brengen voor een breed publiek, met formats zoals een kermistent, postkaarten, en citizen science, een tentoonstelling en publieksboek.

Laureaat Jonge Belofte 2025

De Stuurgroep Wetenschapscommunicatie van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten en de Jonge Academie heeft op 9 september 2025 beslist om de Prijs voor de Jonge Belofte Wetenschapscommunicatie 2025 toe te kennen aan Melissa Schuring.

Laureaat EOS Publieksfavoriet 2025

Werden verkozen als Eos Publieksfavoriet Wetenschapscommunicatie 2025: Sarah Van den Bosch, Sarah Ahannach, Isabel Erreygers, Inas Rahou, Sarah Lebeer, Charlotte De Backer en Veronique Verhoeven.

Laureaat Loopbaanprijs 2025: Ignaas DEVISCH

Ignaas Devisch wordt onderscheiden met de Loopbaanprijs Wetenschapscommunicatie voor zijn indrukwekkende staat van dienst in publieksgerichte communicatie over (medische) ethiek en filosofie met een breed palet aan activiteiten: van opiniestukken, boeken en lezingen tot beleidsadvies en actieve betrokkenheid bij maatschappelijke campagnes. Hij slaagt erin om erg complexe en gevoelige thema's helder en genuanceerd te brengen, en heeft daarmee niet alleen het publieke debat versterkt, maar ook bijgedragen aan veranderingen in zorgpraktijken en beleidsvisies. Dankzij zijn werk kunnen mensen beter geïnformeerd en meer autonoom keuzes maken rond medisch-ethische thema's.

Henri Schoutedenprijs

De Henri Schoutedenprijs, ter waarde van € 1.250, is een tweejaarlijkse prijs waarmee een belangrijk oorspronkelijk werk over faunistiek (bij voorkeur van Afrika), systematiek, ecologie, ethologie of anatomie van de dieren wordt bekroond.

Vorige Laureaten:

1965: Alex Fain	2001: Kurt Jordaens
1967: Dirk Thys van den Audenaerde	2003: Yves Samyn
1969: Maria Morlion	2005: Hilde Eggermont
1975: Wim De Smet	2007: Stijn Devaere
1979: Michel Louette	2009: Tom Geerinckx
1983: Wim Van Neer	2011: Anne Laudisoit en Lies Durnez
1985: Jan Van Stalle	2013: Maarten Vanhove
1987: Anne Huysseune	2015: Sophie Gryseels
1989: Paul De Ley	2017: Benny Borremans
1993: Herwig Leirs	2019: Filip Huyghe
1995: Hendrik Segers	2021: Chris Broeckhoven en Frederik Van de Perre
1997: Peter Verdyck	2023: Michaël Nikolai
1999: Hans De Wolf	

Laureaat 2025: Ruben SCHOLS

The influence of snail host microbiome in trematode parasite resistance.

Ruben Schols (°1996) wordt bekroond als laureaat van de Henri Schoutedenprijs 2025 voor zijn doctoraatsstudie *The influence of the snail host microbiome on trematode parasite resistance*. Zijn werk werd begeleid door dr. Tine Huyse (AfricaMuseum) en prof. dr. Ellen Decaestecker (KU Leuven), en financieel ondersteund door het BRAIN-be 2.0-programma van BELSPO.

In dit onderzoek bestudeerde hij de rol van het microbiom in de bescherming van ziektevectoren – in dit geval zoetwaterslakken – tegen parasieten die verantwoordelijk zijn voor bilharzia en leverbot. Hij pionierde microbiomtransplantaties bij zoetwaterslakken en leverde een belangrijke bijdrage aan de fundamentele kennis van de interactie tussen bacteriën, zoetwaterslakken en parasieten.

Tijdens een onderzoeksverblijf aan de universiteit van Perpignan (Frankrijk) werkte hij samen met lokale wetenschappers om het microbiom van een invasieve exotische slak in kaart te brengen. Daarnaast organiseerde hij uitgebreid veldwerk in Zuid-Afrika en Zimbabwe in samenwerking met regionale onderzoekspartners. Dankzij deze internationale samenwerkingen kon hij aantonen dat menselijke verstoring van het

milieu de verspreiding van invasieve zoetwaterslakken – en daarmee hun parasitaire impact op nijlpaarden – aanzienlijk versterkt.

Naast zijn wetenschappelijk onderzoek zet hij zich actief in voor wetenschapscommunicatie. Zo produceerde hij een animatievideo over zijn studies en schreef hij populairwetenschappelijke artikelen, onder meer voor EOS. Buiten het wetenschappelijke veld is hij sinds 2024 actief als bestuurslid en penningmeester bij Natuurpunt Averbode Bos en Heide.

Paul van Oyeprijs

De Paul Van Oyeprijs, ter waarde van € 750, wordt tweejaarlijks uitgereikt aan een oorspronkelijk werk in voorkeurorde over veldwerk op het gebied van de hydrobiologie in de breedste zin van het woord; systematiek van 'protisten' of van invertebraten; algemene biologie.

Vorige Laureaten:

1969: Margaretha De Ridder

1975: Jan Rammeloo

1977: Eric Coppejans

1979: Adolf Caljon

1981: Robert Bosmans

1983: Marc Coussement

1985: Koen Martens

1987: Joris Peters

1991: Luc Demeester

1999: Tom Moens

2003: Tine Huyse

2005: Marjan De Block

2007: Sofie Derycke

2009: Jef Guelinckx

2011: Maarten Larmuseau

2015: Albrecht Houben

2017: Lidia Lins Pereira

2019: Tanja Stratmann en

Anna-Maria Vafeiadou

2021: Eveline Pinseel

2023: Soria Delva

Laureaat 2025: Malaurie HONS

De impact van hermeandering op de hydro- en morfodynamiek, biodiversiteit, en waterkwaliteit in de Demervallei.

Malaurie Hons (°1998) behaalde in 2019 haar Bachelor in Agro- en Biotechnologie met afstudeerrichting groenmanagement aan de Hogeschool PXL. Daarna volgde ze een Master in Toegepaste Ecologie aan de University of Inland Norway (INN) in Evenstad. In 2021 startte Malaurie haar doctoraatsonderzoek bij de onderzoeksgroep ECOSPHERE van de Universiteit Antwerpen, getiteld *Towards integrated river restoration: multidimensional ecological assessment across aquatic and riparian zones.*

Haar onderzoek richtte zich op de impact van rivierherstel in de Demer, uitgevoerd binnen het Sigmaplan-project, een grootschalig Vlaams programma dat Vlaanderen overstromingsveilig maakt en tegelijkertijd de riviernatuur versterkt. Rivierherstel krijgt wereldwijd veel aandacht door toenemende extreme weersomstandigheden als gevolg van de klimaatverandering, waarbij zware overstromingen en langdurige droogte mens en natuur onder druk zetten. Gerichte herstelmaatregelen kunnen de veerkracht van rivieren verhogen, met voordelen voor zowel het ecosysteem als de samenleving. Hoewel rivierherstel al wereldwijd werd toegepast, zijn de resultaten vaak uiteenlopend en beperken evaluaties zich vaak tot één aspect van de rivierkwaliteit, waardoor de impact op ecosysteemniveau onvoldoende wordt begrepen. Daarom beoordeelde Malaurie verschillende herstelmaatregelen op een geïntegreerde, holistische manier.

Specifiek onderzocht zij de effecten van diverse ingrepen in de Demer op waterkwaliteit (o.a. fysicochemische en biologische kwaliteit), biodiversiteit (o.a. vissen, water- en oeverplanten, loopkevers), en hydrologische en morfologische rivierdynamiek (o.a. stroomsnelheid, sedimenttransport). Door intensieve veldmetingen te combineren met statistische analyses maakte zij ecologische patronen inzichtelijk. Haar interdisciplinaire resultaten werden vertaald naar praktische herstelstrategieën, waarmee ze zowel wetenschap als beleid ondersteunde en bijdroeg aan een onderbouwde, veerkrachtige aanpak van rivierherstel.

Mgr. Charles de Clercqprijs

In de Klasse van de Menswetenschappen wordt jaarlijks de Mgr. de Clercqprijs, ter waarde van € 1.250, uitgereikt voor een belangrijke oorspronkelijke studie op het gebied van de religieuze geschiedenis van Vlaanderen.

Vorige Laureaten:

1987: Michel Cloet	2005: Wim Francois
1988: Marie Juliette Marinus	2006: Rajesh Heynickx
1990: Leo Kenis	2007: Gert Gielis
1991: Hans Storme	2008: Pieter Mannaerts
1992: Jaak Ockelely	2009: Karim Schelkens
1993: Maurits De Vroede	2010: Ward De Pril
1994: Mathijs Lamberights	2012: Tjamke Sniijders
1996: Dirk Leyder	2013: Ulrike Wuttke
1997: Guido Marnef	2014: Nicolas De Maeyer
1998: Hilde Eynikel	2015: Sara Moens
1999: Miriam Vandenberghe	2016: Annelies Somers
2000: Ruth Timmermans	2017: Dries Bosschaert
2001: Toon Quaghebeur	2018: Alexander Soetaert
2002: Jeroen Deploige	2019: Kristien Suenens
2003: Roel De Groof	2020: Tom Bervoets
2004: Violet Soen	2021: Janiv Stamberger

2022: Wendy Wouters
2023: Renske Annelize Hoff

2024: Dagmar Germonprez

Laureaat 2025: Roman ROOBROECK

Geuzenhoek: Identity and Coexistence in a Protestant Enclave in Early Modern Flanders.

Roman Roobroeck (°1993) behaalde in 2015 een master geschiedenis aan de Universiteit Gent met grootste onderscheiding. Zijn masterproef over religieuze beleving op het zeventiende-eeuwse Vlaamse platteland werd meermaals bekroond. Na een jaar als wetenschappelijk medewerker binnen het interuniversitaire netwerk City and Society in the Low Countries, 1200–1800 verwerfde hij in 2016 een aspirantenmandaat van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO), onder begeleiding van prof. dr. Anne-Laure Van Bruaene (UGent).

Zijn proefschrift, *Geuzenhoek: Identity and Coexistence in a Protestant Enclave in Early Modern Flanders* (verdedigd in 2024), onderzoekt de opmerkelijke veerkracht en continuïteit van een protestantse gemeenschap in het hart van katholiek Vlaanderen. Met een fijnmazige microhistorische benadering verweeft Roobroeck lokale levensverhalen met bredere religieuze, politieke en sociale netwerken in de Lage Landen. Zijn studie toont hoe confessionele identiteit in de vroegmoderne tijd geen vaststaand gegeven was, maar voortdurend evolueerde binnen een klimaat van lokale onderhandeling en pragmatisch gedogen. Daarmee werpt zijn onderzoek nieuw licht op de dynamiek van religieuze minderheden en herwaardeert het de plaats van het protestantisme binnen de vroegmoderne geschiedenis van Vlaanderen en de Habsburgse Nederlanden.

Na zijn promotie bleef Roobroeck actief op het kruispunt van wetenschap en beleid. Aan de Universiteit Gent zet hij zich in voor de versterking van wetenschappelijk onderzoek binnen de Faculteit Wetenschappen, waar hij bijdraagt aan de strategische uitbouw van het onderzoeksbeleid en de ondersteuning van onderzoekers bij prestigieuze financieringsprogramma's.

Erik Duvergerprijs

De prijs Erik Duverger, ter waarde van € 5.000, bekroont om de twee jaar een belangrijk oorspronkelijk kunsthistorisch of historisch werk dat handelt over de Nederlanden tot het jaar 1900 dat in grote mate steunt op archivalische bronnen.

Vorige Laureaten:

2005: M. Vanwelden

2009: P. Martens

2011: V. Soen

2013: B. Wolters van der Wey

2015: L. Kelchtermans

2017: P. Maclot

2019: Jonas Roelens

2021: Ulrike Müller

2023: Niels Fieremans

Laureaat 2025: Timo VAN HAVERE

Onder archivarissen. Het Belgische archiefwezen in de negentiende eeuw.

Timo Van Havere (°1990) promoveerde in 2023 aan de KU Leuven tot doctor in de geschiedenis. In zijn proefschrift *Onder archivarissen. Het Belgische archiefwezen in de negentiende eeuw* onderzoekt hij het nationale archiefbeleid, de organisatie van de archiefinstellingen en het archiefgebruik. Hij toont hoe het Belgische archiefwezen door en door historisch was. Die historiografische oriëntatie zorgde voor vitaliteit, maar dat archivarissen zelf gepassioneerde historici waren, bracht ook belangrijke nadelen met zich mee. Dit onderzoek werd mogelijk gemaakt dankzij een aspirantenbeurs van het Fonds Wetenschappelijke Onderzoek – Vlaanderen.

Voordat hij zijn doctoraat aanvatte, schreef Timo Van Havere in 2012 een masterproef over de geschiedenis van de Belgische stadsarchieven, met bijzondere aandacht voor Brugge, Leuven en Mechelen. In het kader van de master-na-master in de archivaliek, die hij in 2013 voltooide, verdiepte hij zich in het Gentse stadsarchief. Het resultaat daarvan werd in 2014 bekroond met de Prijs van de Belgische Vereniging voor Documentatie en werd een jaar later gepubliceerd als *De droom van een archivaris. De uitbouw van het Gentse stadsarchief en zijn collectie (1800-1930)*.

De voorbije jaren werkte Timo Van Havere als archivaris bij het Universiteitsarchief van de KU Leuven. Hij ontsloot er archieven met betrekking tot het architectuuronderwijs en -onderzoek. Daarnaast is hij lid van het bestuur van FARO, het Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed, en engageert hij zich in verschillende verenigingen, waaronder SALSA!, de vriendenkring van het Leuvense stadsarchief.

Frans Van Cauwelaertprijs

Naar aanleiding van de tachtigste verjaardag van Frans Van Cauwelaert (1880-1961), minister van staat en in 1938 één van de architecten van de Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, werden door inschrijving gelden ingezameld die dienden aangewend voor de oprichting van een fonds naar hem genoemd.

Het Frans Van Cauwelaertfonds is een stichting die jaarlijks de Frans Van Cauwelaertprijs uitreikt ter bekroning van een veelbelovende wetenschappelijke carrière (tot de leeftijd van 40 jaar). Sinds 2000 is de prijs ondergebracht in de Academie. De prijs, ter waarde van € 7.500, wordt afwisselend uitgereikt in de Exacte en technische wetenschappen, de Biomedische wetenschappen en de Humane wetenschappen.

Vorige Laureaten:

2001: Leo Storme	2013: Leen Decin
2002: Jan Clement	2014: Koenraad Abts en Orhan Agirdag
2003: Thomas Voets	2015 : Piet Ost
2004: Bart Wauters	2016: Steffen Ducheyne
2005: Gerda Neyens	2017: Philippe Tassin
2006: Annemie Dillen	2018: Bram Spruyt
2007: Joy Irobi-Devolder	2019: An Hendrix
2008: Jelle Haemers	2020: Lorenz Demey
2009: Ben Craps	2021: Nikolay Bobev
2010: Stefaan Pleysier	2022: Cedric Jenart
2011: Joris Vriens	2023: Jasper Janssens
2012: Pieter De Leemans en Mike Kestemont	2024: Chanelle Delameillieure

Laureaat 2025: Nick BULTINCK

Nick Bultinck is een theoretische fysicus die onderzoek doet naar kwantum materie. De centrale onderzoeksvraag in zijn werk is hoe microscopische deeltjes zoals atomen en elektronen, die zich elk individueel gedragen volgens de wetten van de kwantum mechanica, via hun collectief gedrag aanleiding geven tot de macroscopische eigenschappen van materie. Enkele typische voorbeelden van kwantum materie die een belangrijke rol spelen in dit onderzoek zijn supergeleiders en topologische isolatoren. Nick maakt gebruik van een combinatie van theoretische en numerieke methodes om zijn onderzoeksvragen te benaderen, en streeft er als theoretische fysicus naar om in nauw contact te staan met experimentele resultaten. Enkele van zijn belangrijkste bijdragen zijn de theoretische voorspelling van spiraalstructuren in de kwantum mechanische toestand van een nieuw soort tweedimensionale materialen op basis van grafeneen, en de wiskundige beschrijving van topologische informatie in de kwantum verstrengeling van veeldeeltjes systemen.

De onderzoekscarrière van Nick Bultinck startte met een doctoraat aan de universiteit Gent. Nadien heeft hij als postdoctoraal onderzoeker ervaring opgedaan in de Verenigde Staten (aan de universiteiten van Princeton en Berkeley), en in het

Verenigd Koninkrijk (aan de universiteit van Oxford). In 2020 ontving hij een fellowship van de Royal Society, en in 2022 een ERC starting grant van de Europese Commissie.

Prijs van de Vlaamse Minister voor Wetenschapsbeleid

De Academie kent om de drie jaar de prijs van de Vlaamse Minister voor Wetenschapsbeleid toe, de eerste maal in het jaar 2000. Voornoemde prijs wordt toegekend aan een persoon, een groep of een organisatie die op welke wijze ook een belangrijke bijdrage heeft geleverd tot de vulgarisatie van de wetenschap. Aan de prijs is een bedrag verbonden van 7500 Euro.

Vorige Laureaten:

2000: EOS-Magazine

2013: RVO-Society

2003: Canvas-programma Overleven

2016: Kazerne Dossin

2006: Technopolis

2019: Universiteit van Vlaanderen

2009: UVT Davidsfonds

2022: Bruno De Wever

Laureaat 2025: NERDLAND

Nerdland is het universum waarin wetenschap, technologie en verwondering samenkomen, met Lieven Scheire en Hetty Helmoortel als drijvende krachten. Wat begon als een populaire podcast groeide uit tot een bruisende community, een jaarlijks festival, een reeks boeken, liveshows en inspirerende talks. De missie van Nerdland: wetenschap aantrekkelijk en toegankelijk maken voor een breed publiek.

Alles begon met de Nerdland Podcast: een maandoverzicht waarin Lieven Scheire samen met een enthousiaste bende science freaks het strafste nieuws uit de wetenschap en technologie bespreekt, met af en toe een zijspoor, een kwinkslag en een gezonde portie onnozelheid. De podcast telt meer dan 300.000 luisteraars per maand en behoort tot de top drie van België. Naast de online afleveringen is er jaarlijks de Nerdland Podcast Live, waarin het volledige team het podium betreedt om het wetenschapsnieuws in levenden lijve te brengen.

Sinds 2022 is er ook Nerdland Festival, het grootste wetenschaps-festival van de Benelux. Meer dan 25.000 bezoekers zakken jaarlijks af naar Wachtebeke voor vier dagen vol shows, demonstraties, experimenten en ontdekkingen voor jong en oud. Van raketten tot robotica, van insecten tot AI: Nerdland Festival is een ode aan nieuwsgierigheid in al haar vormen.

De Nerdland-boekenreeks vond intussen de weg naar duizenden lezers. De reeks maakt van complexe thema's iets tastbaars en toont dat nieuwsgierigheid de beste

brandstof is voor begrip. Reeds verschenen titels zijn onder meer DNA, Fysica, Insecten en A.I. van Lieven Scheire; De geknipte genen en Chemie van Hetty Helmoortel; Biologie van Peter Berx; Bier! van Maarten Weyn; Code Rood van Toon Verlinden en Wiskunde van Ann Doods.

Onder de Nerdland-vlag trekken Lieven Scheire en Hetty Helmoortel ook door Vlaanderen met hun eigen science specials. DNA en A.I. waren twee succesvolle tournees van Lieven. Hetty blikt dan weer jaarlijks terug op het meest spraakmakende wetenschapsnieuws in haar Missie-shows. Altijd even leerrijk als grappig!

De nieuwste telg in het Nerdland-universum is Nerdland Talks. Die brengt de Nerdland-kennis en enthousiasme naar bedrijven, scholen en evenementen. De talks worden gegeven door zorgvuldig geselecteerde sprekers rond thema's als artificiële intelligentie, klimaat, ruimtevaart of genetica. Allemaal inhoudelijk sterk, wetenschappelijk correct én entertainend. Elke speaker en elk onderwerp is goedgekeurd door Lieven Scheire en Hetty Helmoortel.

Nerdland is er natuurlijk niet alleen voor volwassenen, maar ook voor kleine nerds. Sinds 2022 is er de familieshow Nerdland voor Kleine Nerds in de Lotto Arena: een grootse voorstelling voor kinderen vanaf acht jaar, waarin wetenschap, technologie en spektakel hand in hand gaan. Daarnaast verschijnen er in de boekenreeks ook Nerdlandtitels speciaal voor kinderen.

Nerdland staat nooit stil. We blijven ontdekken, uitproberen en nieuwe manieren zoeken om wetenschap bij zoveel mogelijk mensen te brengen. Want hoe meer we te weten komen, hoe groter de goesting om verder te graven. En dát is waar Nerdland voor staat.

Denkersprogramma – Zorg voor talent

Situering

In 2025 organiseerde de KVAB een Denkerscyclus over de educatieve omgang met cognitief sterk functionerende lerenden in Vlaanderen, kortom rond het thema 'Zorg voor talent'. Deze cyclus werd gecoördineerd door twee Denkers, nl. Prof. Dr. Franzis Preckel (leerstoelhouder hoogbegaafdheidsonderzoek en -begeleiding in de Faculteit Psychologie aan de Universiteit van Trier) en Prof.

Dr. Lianne Hoogeveen (bijzonder hoogleraar 'Identification, Support and Counseling of Talent' aan de Radboud Universiteit in Nijmegen, Nederland), samen met Prof. Em. Joos Vandewalle (lid van de Klasse Technische Wetenschappen van de KVAB), Prof. Em. Lieven Verschaffel (lid van de Klasse Menswetenschappen van de KVAB), Prof. Karine Verschueren (hoogleraar schoolpsychologie aan de KU Leuven en directeur van het interuniversitair expertisecentrum TALENT)

en KVAB stafmedewerker Inez Dua. Dit coördinatieteam werd bijgestaan door een omvangrijke stuurgroep bestaande uit onderzoekers, beleidsmakers, practici die direct of indirect betrokken zijn bij het thema van de Denkerscyclus en leden van de KVAB en de Jonge Academie.

Het doel van deze denkerscyclus was om, met de steun van twee buitenlandse denkers en in nauwe samenwerking met de belangrijkste Vlaamse experts, partners en stakeholders, een kritische synthese te maken van de beschikbare wetenschappelijke inzichten en ervaringskennis over:

- de cognitieve, psychosociale, en motivationele kenmerken van cognitief sterke kinderen en jongeren
- de wijze waarop hun ontwikkeling zich voltrekt en de moeilijkheden die ze daarbij ondervinden
- een inventaris van wat er thans aan praktijken en initiatieven op dit terrein bestaat in Vlaanderen en in de ons omringende landen
- het in kaart brengen van manieren waarop de onderwijs- en opvoedingsomgeving de ontwikkeling van deze kinderen en jongeren beter kan bevorderen.

Op basis van deze kritische synthese werden er aanbevelingen geformuleerd om het beleid en de praktijk van de zorg voor en het onderwijs aan cognitief sterke leerlingen in Vlaanderen te verbeteren.

Zowel vanuit het oogpunt van de betreffende kinderen en jongeren als vanuit maatschappelijk oogpunt is het van groot belang dat zij brede zorg en uitdagend onderwijs krijgen die aansluiten bij hun ontwikkelingsniveau en interesses. Dat men bij het zoeken daarnaar oog moet hebben voor de totale persoonlijkheidsontwikkeling van deze kinderen en jongeren, is een ander essentieel vertrekpunt. En tenslotte betekent de focus die in dit denkersprogramma op cognitief sterk functionerende kinderen en jongeren wordt gelegd, geenszins dat cognitief minder sterke leeftijdsgenoten en/of kinderen en jongeren met andere bijzondere talenten (bijv. op het terrein van sport of kunst) minder aandacht en zorg zouden verdienen.

Centraal in deze Denkerscyclus stonden twee gerenommeerde internationale experts, nl. Prof. Lianne Hoogeveen (Radboud Universiteit Nijmegen, Nederland) en Prof. Franzis Preckel (Universiteit Trier, Duitsland), die voor een periode van minimum zes maanden actief meewerkten aan het programma. Zij namen gedurende die periode deel aan vergaderingen en evenementen, voerden gesprekken met belangrijke stakeholders, en boden tijdens een slotsymposium en in hun eindrapport perspectieven voor een toekomstig beleid in Vlaanderen.

Activiteiten

In het kader van dit Denkersprogramma werden in het voorjaar van 2025 twee bezoeken van de Denkers georganiseerd. Tijdens deze bezoeken werden enkele scholen bezocht en vonden talrijke gesprekken plaats met verschillende categorieën van experts en stakeholders:

- Onderzoekers actief op het gebied van cognitief sterk functioneren, evenals op aanverwante onderzoeksdomeinen,
- Leerkrachten in het basis- en secundair onderwijs verantwoordelijk voor de implementatie en/of coördinatie van het beleid van hun school met betrekking tot CSF leerlingen,
- Verantwoordelijken voor onderwijsprogramma's, studentenondersteuning en lerarenopleidingen aan instellingen voor hoger onderwijs,
- Vertegenwoordigers van centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), leersteuncentra en pedagogische begeleidingsdiensten,
- Medewerkers van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, het kabinet van de Vlaamse minister van Onderwijs, de Vlaamse Onderwijsinspectie en onderwijsexperten van de Europese Unie,
- Bestuurders van de Vlaamse onderwijsnetten,
- Vertegenwoordigers van de Vlaamse Leerlingenvereniging en de Vlaamse Studenten Vereniging,
- Vertegenwoordigers van particuliere centra voor de diagnose en begeleiding van cognitief sterk functionerende kinderen en jongeren,
- (Bestuurs)leden van verenigingen voor (uitzonderlijk) begaafde kinderen en jongeren en/of hun ouders, alsook individuele ouders,
- Hoofden van Vlaamse instellingen voor beleids- en praktijkgericht onderwijsonderzoek (OBPWO, Leerpunt).

Het zeer druk bijgewoonde slotsymposium vond plaats op 11 juni 2025 in het Paleis der Academiën te Brussel. Op basis van het verzamelde materiaal, de gevoerde gesprekken, de besprekingen met de stuurgroep, en de feedback tijdens het slotsymposium, stelden de twee Denkers een draft van hun eindrapport op. Dit slotsymposium werd bijgewoond door een talrijk publiek, waaronder vele externe stakeholders, die ook actief deelnamen aan het debat. Hoewel de kwaliteit van een Denkerscyclus niet kan afgemeten worden aan de inhoud van hun conclusies, willen we graag vermelden dat de buitenlandse experts een zeer positief oordeel hadden over de veelzijdige en ruimdenkende aanpak van deze problematiek in Vlaanderen.

Resultaten en impact

De grote bereidheid om deel te nemen aan de bezoeken en gesprekken die in het kader van de Denkerscyclus zijn georganiseerd en de ruime opkomst voor het afsluitende slotsymposium getuigen van het groot maatschappelijk belang van het thema. Daarom achtte de KVAB het aangewezen om, vertrekkend van deze Denkerscyclus, ook één van haar jaarlijkse KVAB Standpunten aan dit thema te wijden onder de titel "Cognitief talent onder druk: uitdagingen en opportuniteiten voor het Vlaamse onderwijs". Wij hopen dat dit Standpunt zal bijdragen tot een grotere maatschappelijke bewustwording van het belang van het thema en een meer coherente, krachtvolle en onderzoeksgebaseerde educatieve zorg voor en omgang met cognitief sterk functionerende kinderen en jongeren in het Vlaamse onderwijs en de ruimere samenleving. Het Standpunt werd eind 2025 goedgekeurd door de Klasse Menswetenschappen en de Klasse Technische Wetenschappen en zal zowel in het Nederlands als in het Engels in digitale vorm verschijnen.

Het volledige eindrapport van deze Denkerscyclus is beschikbaar op de website van de KVAB.

Inleiding

De reeks Standpunten wordt sinds 2013 door de Academie uitgegeven en werd destijds in het convenant als volgt omschreven: 'de publicatiereeks van de Academie waarin zij gefundeerde informatie verschaft over ontwikkelingen die op langere termijn de samenleving beïnvloeden, waarbij zij tijdig kan wijzen op tegenstrijdigheden en te verwachten knelpunten, probleemstellingen kan formuleren en beleidsalternatieven kan aangeven'.

Op basis van deze definitie neemt de KVAB de volgende teksten in aanmerking voor publicatie als Standpunt: geschriften die (a) een synthese geven van wetenschappelijke en/of artistieke inzichten en ontwikkelingen en van de beleidsmatige implicaties ervan of (b) een beschrijving, analyse en evaluatie van maatschappelijke ontwikkelingen en/of de hierop betrekking hebbende beleidsmaatregelen. Een verzameling lezingen of samenvattingen ervan of wetenschappelijke studies zonder een duidelijke beleidsmatige dimensie worden niet in overweging genomen.

De Standpunten worden opgesteld in het Nederlands, waar mogelijk met een Engelstalige samenvatting erbij. Een Standpunt wordt opgesteld door een enkele of een beperkt aantal auteurs, of door een permanente of occasionele werkgroep. De naam van de auteur of de auteurs wordt in het Standpunt vermeld.

De omvang van een Standpunt is beperkt. De tekst ervan (illustraties en verwijzingen inbegrepen) bedraagt normalerwijze niet meer dan 32 blz., maar wanneer het onderwerp dit vraagt, kan hiervan worden afgeweken.

Het bestuur van elke Klasse fungeert als redactiecomité. Dit comité kan aan de auteurs redactionele en andere suggesties doen en geeft aan de Klasse advies over de aanvaardbaarheid van de tekst in het licht van wat voorafgaat. Het bestuur kan zich hierbij laten bijstaan door een of meer andere leden van de Klasse.

Een tekst wordt pas opgenomen in de reeks van de KVAB-Standpunten indien deze door minstens één Klasse van de KVAB wordt gedragen. Dit betekent dat de Klasse van oordeel is dat het document beantwoordt aan de hiervoor beschreven vereisten en van een hoge kwaliteit is, redactioneel zowel als inhoudelijk. Het betekent niet dat elk lid van de Klasse het eens is met elk onderdeel van de tekst.

Overzicht

Nummer	Auteur(s) of editor(s)	Titel	Klasse(n)
91	Bea Cantillon, Wim Van Lancker, Ivo Van Vaerenbergh e.a.	ETS2 en het Europees Sociaal Klimaatfonds doelmatig inzetten voor een rechtvaardige transitie naar koolstofneutrale woningen	Menswetenschappen, Technische Wetenschappen, Jonge Academie
92	Alain De Nauw	Het nieuwe Strafwetboek, Enkele juridische reflecties	Menswetenschappen
93	Franzis Preckel, Lianne Hoogeveen, Joos Vandewalle en Lieven Verschaffel	Cognitief talent onder druk: uitdagingen en opportuniteiten voor het Vlaamse onderwijs	Menswetenschappen, Technische Wetenschappen
94	Luc Steels, Theo Compennolle en Veronique Hoste (eds)	Impact van sociale media en AI op welzijn en welvaart, Praktijkervaringen en aanbevelingen	Natuurwetenschappen, Menswetenschappen

De Standpunten met nummers 91, 93 en 94 zijn klassenoverschrijdende Standpunten en/of Standpunten die in samenwerking met andere academiën tot stand kwamen. Er wordt gewerkt aan een Engelse uitgave (digitaal) van Standpunt 93. De inhoud van de Standpunten ook in het Engels uitbrengen, draagt bij tot een verbetering van de internationale uitstraling van de Academie.

Individuele bespreking

Bea Cantillon, Wim Van Lancker, Ivo Van Vaerenbergh, e.a., ETS2 en het Europees Sociaal Klimaatfonds voor een rechtvaardige transitie naar koolstofneutrale woningen, KVAB/Klasse Menswetenschappen, Technische Wetenschappen, Jonge Academie, 2025.

Een klimaatneutraal woningbestand tegen 2050 vereist een geïntegreerde aanpak, met prioriteit voor snelle koolstofreductie, met een ruimer tijds kader voor diepe renovatie. ETS2 is een nieuw Europees Emissiehandelssysteem dat geldt voor de CO₂-emissies van brandstoffen in gebouwen, wegvervoer en overige sectoren.

ETS2 versnelt de transitie, maar verhoogt energieprijzen, is regressief en treft kwetsbare huishoudens het hardst. Het Europees Sociaal Klimaatfonds (SKF) is ontoereikend om dit te compenseren. Voor een sociaal rechtvaardige transitie

moeten de volledige ETS2-middelen maximaal sociaal worden ingezet, met als prioriteiten een koolstofdividend, investeringen in sociale huisvesting en gerichte steun aan kwetsbare huurders en eigenaars.

Alain De Nauw, Het nieuwe Strafwetboek, Enkele juridische reflecties, KVAB/Klasse Menswetenschappen, 2025.

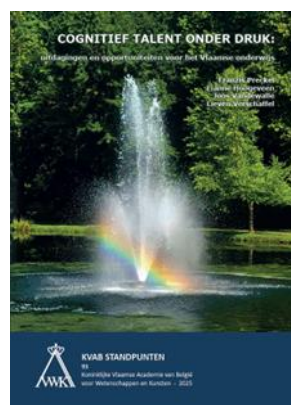
België heeft na 157 jaar een nieuw Strafwetboek. Het nieuwe Strafwetboek werd ingevoerd door twee wetten van 29 februari 2024 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 8 april 2024. Het nieuwe wetboek treedt, op twee bepalingen na, in werking op 8 april 2026, zijnde twee jaar na de publicatie.

Het startschot voor de uiteindelijk succesvolle poging om tot een nieuwe codificatie te komen werd gegeven in 2015. De moeizame totstandkoming ervan heeft negen jaar vereist.

Al wil het nieuwe Strafwetboek geen tabula rasa maken, toch vallen enkele belangrijke innovaties op.

De goedkeuring van het nieuwe wetboek is ongetwijfeld toe te juichen. In het Standpunt wordt echter ook ingegaan op enkele knelpunten.

Franzis Preckel, Lianne Hoogeveen, Joos Vandewalle, Lieven Verschaffel, Cognitief talent onder druk: uitdagingen en opportuniteiten voor het Vlaamse onderwijs, KVAB/Klasse Technische Wetenschappen, Klasse Menswetenschappen, 2025.

Cognitief sterk functionerende kinderen en jongeren vormen een diverse groep met unieke onderwijsbehoeften, talenten en kwetsbaarheden. Toch blijft hun potentieel in Vlaanderen te vaak onderbenut. Hun specifieke noden worden onvoldoende herkend en er wordt te weinig op ingespeeld. Dit Standpunt wil handvaten aanreiken om daar verandering in te brengen.

Vertrekkend vanuit actuele wetenschappelijke inzichten en een veelzijdige bevraging van de Vlaamse onderwijsrealiteit ter zake biedt dit Standpunt een kritische analyse van de stand-van-zaken van de educatieve omgang met cognitief sterk functionerende leerlingen in Vlaanderen en een genuanceerd kader voor de optimalisering van deze toestand. De focus ligt niet alleen op excellentie op cognitief vlak, maar ook op inclusie en welzijn. Sterk cognitief functioneren wordt benaderd als een dynamisch samenspel van capaciteiten, motivatie, context en begeleiding — en niet als een vast label.

Dit Standpunt slaat bewust een brug tussen het onderzoek, het beleid en de praktijk van het onderwijs. Het reikt concrete aanbevelingen aan voor scholen, lerarenopleidingen, leerlingen- en schoolbegeleidingsdiensten, particuliere hulpverleners, ouders, en beleidsmakers, en maakt duidelijk welke randvoorwaarden nodig zijn om cognitief sterke leerlingen optimaal en duurzaam te ondersteunen. Daarbij is er aandacht voor differentiatie, verdieping, verrijking, versnelling, professionalisering en diverse vormen van samenwerking met ouders en externe partners.

Met dit Standpunt onderstreept de KVAB het belang van een onderbouwd, coherent en toekomstgericht beleid rond cognitief sterk functioneren in Vlaanderen. Het document nodigt uit tot reflectie, dialoog en actie, en wil bijdragen aan een onderwijslandschap waarin elk talent gezien, erkend en maximaal ontwikkeld wordt.

Het Standpunt kan gezien worden als een onmisbare leidraad voor iedereen die mee vorm wil geven aan sterk, rechtvaardig en ambitieus onderwijs in Vlaanderen.

Luc Steels, Theo Compernelle, Veronique Hoste (eds), Impact van sociale media en AI op welzijn en welvaart, Praktijkervaringen en aanbevelingen, KVAB/Klasse Natuurwetenschappen, Klasse Menswetenschappen, 2025.

Sociale media en AI zijn machtige instrumenten die zich meer en meer met elkaar verstrengelen. Zij hebben zich in korte tijd wereldwijd verspreid en worden vandaag gebruikt door jong en oud. De voordelen en mogelijkheden van sociale media en AI zijn alom bekend, anders waren ze niet zo succesvol. Maar we mogen niet blind zijn voor de nadelen. Generatieve AI worstelt nog steeds met allerlei onvolkomenheden, waarvan de belangrijkste de 'hallucinaties' zijn, antwoorden die werkelijkheid en fictie door elkaar halen. Sociale media worden vaak ontworpen om de aandacht van gebruikers vast te houden, wat vooral bij jongeren aanleiding kan geven tot omgevingen die hun psychologisch en sociaal welzijn onder druk kunnen zetten. Sociale media en AI worden grotendeels gecontroleerd door buitenlandse, vooral Amerikaanse, grote techbedrijven, wat leidt tot een concentratie van macht en waardecreatie buiten de eigen identitaire ruimte en economisch weefsel. Daarbij blijft de aandacht voor toezicht, gebruikerswelzijn en maatschappelijke impact vaak beperkt of versnipperd. Er is op zich niets mis met sociale media en AI als ze goed en bewust gebruikt worden. Het wordt problematisch wanneer deze media primair worden ontworpen vanuit winst- en machtslogica, en daarbij gebruik maken van ontwerpkeuzes die manipulatief kunnen werken en problematisch gebruik in de hand kunnen werken. Regulering is maar een gedeeltelijke oplossing.

Het is zeer belangrijk dat Europa zelf sociale media en AI ontwikkelt die voldoen aan de waarden en belangen van de Europese samenleving.

Reflectiegroepen

Reflectiegroep Energie

Deze permanente denktank van de Academie werd opgericht in 2012. Ze bestaat voor de helft uit leden van de Klasse Technische Wetenschappen, aangevuld met leden uit de Klassen Natuurwetenschappen en Menswetenschappen en met experts uit de energiesector. Ze bundelt binnen de KVAB alle initiatieven rond het thema Energie en werkt aan Standpunten. Daarnaast wil ze samen met derden (bv. ie-net, industriële partners...) meewerken aan een energiepodium, dat debatten, voordrachten, studiedagen en/of conferenties organiseert, en waar internationaal gerenommeerde experts uitgenodigd worden.

KTW-lid en reflectiegroepvoorzitter Ivo Van Vaerenbergh was initiatiefnemer voor het Standpunt ETS2 en het Europees Sociaal Klimaatfonds doelmatig inzetten voor een rechtvaardige transitie naar koolstofneutrale woningen dat in 2025 is verschenen en op 17 juni 2025 publiek werd voorgesteld.

De Reflectiegroep zal eerlang een nieuwe voorzitter aanduiden..

Reflectiegroep RRI en Wetenschapsethiek

De reflectiegroep rond het thema Responsible Research and Innovation en Wetenschapsethiek (RRI), die in 2018 werd opgestart, heeft als taak om als een permanente reflectiegroep belangrijke evoluties in de wetenschap en samenleving en vooral het raakvlak tussen beide, op te volgen. Ze kan thema's identificeren waarrond zou moeten gewerkt worden. Ze kan het startschot geven voor concrete initiatieven zoals publieksevenementen, publicaties (bv. Standpunten) of Denkerstrajecten, maar de uitwerking ervan is in handen van een daarvoor toegewijde taakgroep. De reflectiegroep telt leden afkomstig zowel uit KVAB, JA en KAGB, alsook uit Departement WEWIS en experts uit universiteiten.

Op 10 september 2025 organiseerde de RRI-reflectiegroep (o.l.v. Joos Vandewalle) een zeer gesmaakte studienamiddag met als titel 'Hoe ver kunnen wetenschappers gaan in hun maatschappelijk engagement zonder hun geloofwaardigheid te ondermijnen?'

Deze prangende vraag stond centraal tijdens een inspirerende bijeenkomst georganiseerd door de Reflectiegroep Responsible Research & Innovation en Wetenschapsethiek (RRI&WE), in samenwerking met leden van de Jonge Academie (JA), de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België (KAGB), de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (KVAB) en de administratie WEWIS.

Reflectiegroep Kunst, Wetenschap en technologie

Onder impuls van Elisabeth Monard werd in 2018 een werkgroep samengesteld voor het verkennen van mogelijke pistes voor meer wederzijds bevruchtende interacties tussen wetenschappers, technologen en kunstenaars, gedreven door nieuwsgierigheid en creativiteit. Deze werkgroep telt leden uit de vier klassen van de KVAB en uit de Jonge Academie, en is de facto uitgegroeid tot een permanente reflectiegroep.

In 2024 heeft de Reflectiegroep een doorstart gemaakt. De samenstelling onderging een update. In 2025 vonden voorbereidende vergaderingen plaats voor twee nieuwe standpunten die in 2026 zullen verschijnen. Bovendien fungeerde de Reflectiegroep als klankbord voor de organisatoren van de Lentecyclus 2025 waarvan Johan Wagemans, ook lid van de Reflectiegroep, curator was.

In de schoot van de Reflectiegroep Kunst, Wetenschap en Technologie lanceerde Johan Wagemans het idee om een klassiek concept uit de 17de en 18de eeuw nieuw leven in te blazen: de kunstsalons. Een regelmatig georganiseerde bijeenkomst 'ten huize van' waarbij schrijvers, dichters, filosofen en kunstenaars elkaar, en in hun werk geïnteresseerden, ontmoeten om werk te presenteren en mede naar aanleiding daarvan onderwerpen op het gebied van literatuur, poëzie, filosofie en andere terreinen te bespreken.

Het eerste salon werd georganiseerd op 20 oktober 2025 door KTW-lid Ivo Van Vaerenbergh in zijn thuisbasis in Zoersel met een bezoek aan een unieke collectie van Marcel Broodthaers en een uiteenzetting door prof. Steven Jacobs, lid Klasse Kunsten KVAB en door Dr. Raf Wollaert over Marcel Broodthaers en Film.

De Commissie Historische Wetenschappen (CoHiWet) groepeert de historici en de kunsthistorici van de Klasse Menswetenschappen en de Klasse Kunsten. Ze staat onder de leiding van Marc Boone; lid van de KMW. Deze commissie volgt de geschiedkundige activiteiten van de KVAB op, maar voor de initiatieven waarvoor er bijzondere commissies bestaan zoals de historische reeksen (Collectanea Hellenistica, Iusti Lipsi Epistolae, Iuris Scripta Historica en Verhandelingen) treedt zij niet actief op.

De voorzitter van CoHiWet heeft ook het voorzitterschap van de redactie van het NBW aanvaard, een meerderheid van de leden van deze redactie zijn ook lid van CoHiWet.

In 2025 werd intensief werk gemaakt van de redactie van deel 26 van het Nationaal Biografisch Woordenboek (NBW), dat zich begin 2025 in de eindfase van haar productie bevond en in juni van 2025 in gedrukte vorm verscheen.

Het Academisch Cultureel Forum (ACF) organiseert symposia, lezingen en concerten en richt zich tot een breed geïnteresseerd publiek. Men streeft ernaar om zoveel mogelijk te werken met recurrente vaste cycli waarin de vier Klassen van de Academie in al hun disciplines evenwichtig worden vertegenwoordigd. Daarbij wordt getracht om activiteiten aan te bieden die klassenoverschrijdend zijn, met de focus op inter- en multidisciplinariteit. De vast secretaris, de voorzitter en de directeur van de zusteracademie KANTL zetelen van oudsher in de stuurgroep waardoor al diverse samenwerkingsprojecten tussen beide instellingen werden uitgewerkt. Naast samenwerking met de KANTL, streeft het ACF ernaar om ad hoc activiteiten in te richten met andere instellingen zowel binnen de geledingen van KVAB als daarbuiten.

Activiteiten bestaande cycli:

Da Vincilezingen

Deze lezingen focussen op de invloed van Vlaanderen en Vlamingen op de rest van de wereld en dit in alle disciplines. Het gaat niet enkel om wetenschappers of wetenschappen, maar ook om figuren met grote uitstraling in andere domeinen zoals Peter Benoit, Mercator, Vesalius. Aandacht gaat ook uit naar de mogelijke invloed op de toekomst van wetenschap en cultuur en van hedendaagse wetenschap(pers) en cultuur(beeefenaars). Om de participatie van de academieleden te vergroten, wordt er steeds naar gestreefd om de lezingen te laten aansluiten op de klassenvergaderingen.

Er werden dit jaar vier Da Vincilezingen georganiseerd:

- 19 maart 2025: 'De Franco-Vlaamse polyfonie - het werk van Du Fay en tijdgenoten' door Bart Demuyt
- 18 juni 2025, 'Edgard Blancquaert: dialecten en het ABN' door Jacques Van Keymeulen (KANTL)
- 11 september 2025, 'De Zes van Antwerpen' door Annick Schramme en Brandon Wen
- 8 oktober 2024, 'Alles onder de hemel: Ferdinand Verbiest en de ontdekking van China' Veerle De Vos

Lentecyclus

Sinds 1998 wordt in het voorjaar een cyclus ingericht rond een belangrijk actueel thema, uitgediept in subthema's en behandeld in meerdere namiddagsessies. De Lentecyclus 2025 stond in het teken van 'Zien' en omvat drie sessies. De eerste sessie focuste op 'Oog en Brein'. De tweede sessie van de Lentecyclus zoomde in op 'Mens, Dier en Machine'. In de laatste sessie (een dagprogramma met tentoonstelling) ging

de aandacht uit naar 'Visuele Kunst en Esthetiek'. Alle lezingenreeksen werden afgesloten met een panelgesprek waarbij ruimte was voor interactie met het publiek.

- Sessie 1: woensdag 14 mei 2025: Oog en Brein
 - lezing 1: Het oog als digitale camera: van de fysiologie van het zien, over erfelijke blindheid en gentherapie tot de myopie-epidemie (Bart P. Leroy, UZ Gent)
 - lezing 2: De kanarie in de koolmijn: wat onze visuele waarneming onthult over ons brein (Céline Gillebert, KU Leuven)
 - lezing 3: Ik zie, ik zie, wat jij niet ziet: wat zien kinderen, en waarom verschillen ze hierin van elkaar? (Carlijn van den Boomen, Universiteit Utrecht)
 - lezing 4: More than meet the eyes in the 'visual' cortex of the blind (Olivier Collignon, UCL)
- Sessie 2: woensdag 28 mei 2025: Mens, Dier en Machine
 - lezing 1: De wondere wereld van de visuele waarneming bij de mens (Johan Wagemans, KU Leuven)
 - lezing 2: Wat wij zien is niet wat andere dieren krijgen: een gedragsbiologische eyeopener (Hans Van Dyck, UCL)
 - lezing 3: Ook machines kunnen zien (Tinne Tuytelaars, KU Leuven)
- Sessie 3: woensdag 4 juni 2025: Visuele Kunst en Esthetiek (dagprogramma inclusief eendagstentoonstelling)
 - lezing 1: Connoisseurship: Kijken, kijken, kijken... en misschien iets zien (Koenraad Jonckheere, UGent)
 - lezing 2: De beleving achter het beeld: Hoe bezoekers het museum ervaren (Hélène Verreyke, UAntwerpen)
 - lezing 3: Elk beeld is een ander beeld: Over de gelaagdheid en wisselwerking in visueel denken als onderzoeker, docent en beeldend kunstenaar (Patrick Ceysens, PXL/UHasselt)
 - lezing 4: Jongeren en beeldcultuur ☺ (Luc Delrue, FTI/Entertainment Technologie)

Parallelsessies

Workshop 1: "The Withdrawing Image"

Workshop 2: "Seeing to Learn and Learning to See"

'Flashtalks'

Poster & Art Presentations "An eye for art"

Concertenreeks

De Academie wil in deze reeks, naast buitenlandse componisten, in het bijzonder Vlaamse muziek en Vlaamse componisten aan bod laten komen. Men streeft er naar binnen de reeks concerten ook aandacht te besteden aan jonge talenten. Daarom beoogde de stuurgroep vanaf 2020 een Voorjaarsrecital te organiseren naast het traditionele Eindejaarsrecital. In 2025 vonden er twee recitals plaats.

- Voorjaarsconcert met Huelgas Ensemble op 25 april 2025 – aansluitend bij de Da Vincilezing van Bart Demuyt op 19 maart 2025

Het concert 'De tijd van Guillaume Du Fay: mathematica en emotionaliteit', op 25 april 2025 in de Sint-Pieterskerk in Leuven, was een onderdeel van het festival Passie van de Stemmen. Paul Van Nevel en het Huelgas Ensemble brachten dit concert, in een coproductie van de Academie en Alamire Foundation.

- Eindejaarsrecital Roel Dieltiens op 20 november 2025

Met veel kennis van zaken, vertelde Dieltiens honderduit over de evolutie van de cello en natuurlijk over de muziek. Hij bracht werken van Gabrielli, Bach, Duport, Piatti, Popper, Britten en Gubaidulina.

Publicaties

De KVAB heeft een lange traditie op het gebied van wetenschappelijke publicaties. KVAB Press verzorgt een aantal uitgaven in eigen beheer: de reeks Standpunten, het Nationaal Biografisch Woordenboek en een aantal gelegenheidspublicaties. Sinds 2014 werkt de Academie ook samen met de internationale wetenschappelijke Uitgeverij PEETERS voor de publicatie van vier wetenschappelijke reeksen: *Iusti Lipsi Epistolae*, *Iuris Scripta Historica KVAB*, *Collectanea Hellenistica KVAB* en *Verhandelingen van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten Nieuwe Reeks*. Voor elk van deze reeksen is een afzonderlijke wetenschappelijke redactieraad verantwoordelijk. Deze redactieraden stimuleren nieuwe publicaties en bewaken de kwaliteit van de gepubliceerde werken aan de hand van een geformaliseerde peer-review procedure.

KVAB behoudt de vrijheid om daarnaast in eigen beheer te publiceren.

Overzicht van de publicaties per reeks in 2025:

Verhandelingen van de KVAB, Nieuwe reeks

Delsaerd et al., De beloften van de wetenschap. 250 jaar academies in Brussel 1772-2022. Verhandelingen van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten. Nieuwe reeks, Volume 40, Peeters, Leuven, 2024.

(ISBN 9789042953963, € 62)

In 1772 stichtte Maria Theresia de Keizerlijke en Koninklijke Academie van Wetenschappen en Letteren van Brussel. De initiatiefnemers en de leden van de nieuwe instelling beschouwden haar als een brandpunt van de verlichte beweging. De Thérésienne moest de maatschappelijke problemen te lijf gaan, een 'denktank voor de overheid' zijn.

In dit boek wordt getoond hoe en op welke terreinen de leden van de Academie dit ideaal van 'nuttige kennis' aan het eind van de achttiende eeuw vorm gaven. Het gaat daarbij om de studie van het verleden en haar belang, om de rol die vrouwen in het wetenschapsbedrijf konden opnemen, om de plaats van taal in het onderwijs, om de crisis die zich in de bijenteelt aandiende.

Maar *De beloften van de wetenschap* stelt ook de vraag hoe – ruim tweehonderdvijftig jaar na de stichting van de Academie – met deze problematieken wordt omgegaan in de hedendaagse wetenschapspraktijk. De kwestie van de (politieke) inzet van de geschiedenis, van gender in de wetenschap, van de verhouding tussen

taal en onderwijs of van de bijenteelt in de context van biodiversiteit: het zijn thema's die onderzoekers nog steeds fascineren en die tot belangwekkende debatten in de samenleving leiden.

Vertommen, L., Context en muzikaal modernisme in het repertoire voor harmonieorkest van Paul Gilson en Les synthétistes tijdens de belle époque en het interbellum in Brussel. Verhandelingen van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten. Nieuwe reeks, Volume 41, Peeters, Leuven, 2025.

(ISBN 9789042954359, € 100)

In 1925 verenigen zeven Brusselse componisten zich naar aanleiding van de zestigste verjaardag van hun leermeester, Paul Gilson. Hun doel is om de naoorlogse moderne tendensen in de klassieke muziek te synthetiseren, vandaar hun naam: Les Synthétistes. Wegens het ontbreken van een professioneel symfonisch orkest in de hoofdstad componeren de synthetisten hun grote werken voor de Koninklijke Muziekkapel van de Gidsen. Dankzij de kennis over orkestratie die ze meekrijgen van Gilson en met de steun van dirigent Arthur Prevost schrijven de synthetisten meer dan vijftien grote werken voor blaasorkest.

In deze studie gaat auteur Luc Vertommen op zoek naar deze canon en de redenen waarom de werken verdwenen. Door de studie van de context van het muzikaal modernisme tijdens het fin de siècle in Brussel in de tijd van Gilson en de synthetisten tijdens het interbellum krijgen we antwoorden op deze vragen. Een eeuw na datum wordt op deze manier een belangrijk onderdeel van onze Belgische muziekgeschiedenis ontsloten.

Juris Scripta Historica

Van Hofstraeten, Bram, Het vennootschapswezen in vroegmodern Antwerpen (1480-1620). Juris Scripta Historica, volume 33. Peeters, Leuven, 2025.

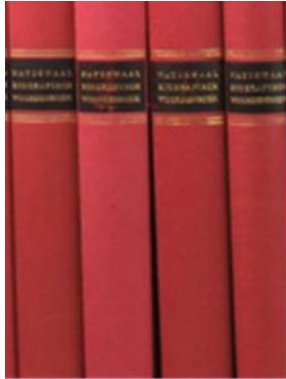
(ISBN 9789042955356, € 85)

In 1608 werd in Antwerpen de Consuetudines compilatae voltooid. Deze vierde en laatste redactie van het Antwerpse gewoonterecht bevat maar liefst 27 artikelen van vennootschapsrechtelijke aard. Kort na het verschijnen van de compilatie weerklonk echter de kritiek dat de redacteuren tal van nieuwe, niet-costumiere normen hadden ingevoerd. Dit boek onderzoekt de houdbaarheid van deze kritiek, in het bijzonder met betrekking tot het geredigeerde vennootschapsrecht. Enerzijds wordt de juridische oorsprong van de

vennootschapsrechtelijke bepalingen in de *Consuetudines compilatae* onderzocht; anderzijds wordt hun inhoud getoetst aan de vennootschappelijke gebruiken zoals die in de zestiende-eeuwse handelspraktijk geobserveerd werden. Als dusdanig zal blijken dat de redacteuren in de eerste plaats remedies wensten te formuleren voor de meest voorkomende oorzaken van vennootschapsgerelateerde onenigheden. Dat zij zich hierbij vaak lieten inspireren door niet-Antwerpse en niet-costumiëre rechtsbronnen beïnvloedde de verhouding tussen het geredigeerde vennootschapsrecht en de Antwerpse ondernemers. Men had immers een juridisch kader gecreëerd dat niet noodzakelijk strookte met de gangbare zestiende-eeuwse vennootschappelijke gebruiken in de Scheldestad.

Nationaal Biografisch Woordenboek

De KVAB geeft sinds 1964 om de twee jaar in samenwerking met de KANTL en de KAGB een nieuw volume uit van het Nationaal Biografisch Woordenboek (NBW). Dit is in de Nederlandse taal het belangrijkste (lopende) biografisch repertorium en een belangrijk naslagwerk voor de historische wetenschappen, in het bijzonder de geschiedenis, de kunstgeschiedenis, de taalwetenschappen, de politieke-, morele- en juridische wetenschappen enzovoort. Het is de tegenhanger van de Nouvelle Biographie Nationale, die in het Frans wordt uitgegeven door de Académie royale de

Belgique. De figuren die in het NBW worden opgenomen moeten een meer dan lokale betekenis voor Vlaanderen en België hebben gehad (ongeacht of ze in onze gewesten geboren zijn of daarbuiten), ze kunnen alle maatschappelijke geleidingen of culturele, politieke, economische, religieuze of sociale stromingen vertegenwoordigen en de bijdragen moeten zijn gebaseerd op nieuw en oorspronkelijk wetenschappelijk onderzoek. De auteurs die daartoe worden aangezocht, moeten de nodige wetenschappelijke kwalificatie kunnen aantonen.

In juni 2025 verscheen de langverwachte 26ste editie van het Nationaal Biografisch Woordenboek. Ook in dit deel werd een keurlijst van biografische notities over overleden figuren uit de politieke, artistieke, economische en culturele sfeer in de brede zin van het woord opgenomen. Andermaal wordt een brede chronologie bestreken, gaande van de late middeleeuwen tot het heel recente verleden. Tot de auteurs behoren vele gekende namen die sinds jaar en dag bijdragen aan het NBW hebben geleverd, maar ook nieuwe namen die eerder bijdragen hebben geleverd aan de Digitale Encyclopedie van de Vlaamse Beweging.

De recente besparingen binnen de Vlaamse Regering, die ook de academie hebben getroffen, hebben intern onvermijdelijk geleid tot een aantal drastische beslissingen. In het licht daarvan werd besloten om het Nationaal Biografisch Woordenboek enkel nog in digitale vorm te laten verder bestaan. Daartoe zullen ook de nodige stappen worden genomen om de volledige catalogus van het NBW digitaal beschikbaar en doorzoekbaar te maken. Digitalisering is evenwel niet hetzelfde als stopzetting. Het Nationaal Biografisch Woordenboek blijft als relevant naslagwerk bestaan en zal nu een volgende fase ingaan binnen de gedigitaliseerde samenleving.

Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit

Sinds 1 juni 2025 wordt de werking van de Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit – VCWI niet langer gehost door de KVAB maar door de Vlaamse Interuniversitaire Raad – VLIR. De aanvullende opdracht voor de VLIR wordt geregeld in een addendum (2025-2027) aan haar convenant met de Vlaamse Overheid. De terbeschikkingstelling van de beleidsmedewerker wordt geregeld in een overeenkomst tussen KVAB en VLIR voor de periode 1 juni 2025-31 december 2027.

Voor meer gedetailleerde informatie, zoals de samenstelling van de VCWI en het comité van toezicht en een overzicht van tweede adviezen over klachtendossiers inzake wetenschappelijke integriteit, verwijzen we naar het jaarverslag VCWI van 2025 op www.vcwi.be.

Bilaterale Uitwisselingen

1. Zuid-Afrika

18/11-02/12 2025: Bezoek van Annie Cuyt (UAntwerpen) aan Dirk de Villiers (Universiteit Stellenbosch)

Onderzoeksdomein: Computerwetenschappen

Verslag:

Tussen de onderzoeksgroepen van Annie Cuyt (Universiteit Antwerpen) en Dirk de Villiers (Stellenbosch University) werd in het verleden al intensief en succesvol samengewerkt voor het gebruik van nieuwe numerieke benaderingsmethoden bij problemen in de radio-astronomie. Bewijs daarvan zijn, onder andere, een heel aantal publicaties in het kader van twee "joint PhD" diploma's afgeleverd aan Ridalise Louw (25/11/2022) en Rina-Mari Weideman (19/01/2024).

Geïnspireerd door deze successen werd aansluitend, met het emeritaat van Annie Cuyt sinds oktober 2021, door Dirk de Villiers beslist om in de onderzoeksgroep in Zuid-Afrika een jong "ZAP"-lid, Jacki Gilmore, op te leiden om dezelfde expertise in de toekomst te kunnen blijven aanbieden aan de onderzoekers in de Stellenbosch groep. Het bezoek betreft dus kennisoverdracht om de continuïteit, de details en de ervaring met betrekking tot de nieuwe technologie te waarborgen.

Het bezoek werd grondig voorbereid, zodat de ambitie kon zijn om een eerste probleem voorgesteld door Jacki Gilmore in de loop van het verblijf samen op te lossen en in een publicatie te gieten. De samenvatting van de publicatie werd eerder al overgemaakt. Inmiddels kunnen we ook laten weten dat de inzending aanvaard werd voor het tijdschrift "Transactions on Antennas and Propagation" en dat er vervolgtrajecten werden opgestart: enerzijds voor een prototype antenne en anderzijds voor matrix antenne arrays.

Antenne-arrays worden ingezet in een breed scala aan geavanceerde toepassingen, waaronder MIMO-systemen (Multiple Input-Multiple Output), mobiele communicatie, magnetische resonantiebeeldvorming, locatiebepaling en remote sensing, en radioastronomie. Een kritische factor die de prestaties van deze systemen beïnvloedt, is de onderlinge koppeling tussen array-elementen. Deze koppeling kan de efficiëntie van de zender, de signaaldiversiteit in configuraties met meerdere antennes en de ruiskarakteristieken in gevoelige ontvangersystemen, zoals die in de radioastronomie worden gebruikt, beïnvloeden. Hoewel onderlinge koppeling vaak als een bron van degradatie wordt beschouwd, kan deze onder bepaalde omstandigheden worden benut om de antennebandbreedte en de algehele systeemfunctionaliteit te verbeteren. Een nauwkeurige karakterisering van de onderlinge koppeling, die

gewoonlijk wordt beschreven door de S-parameter of impedantiematrix van de array, is daarom van vitaal belang.

We hebben een methode ontwikkeld om de posities van de antenne-elementen en de S-parameters van lineaire antenne-arrays af te leiden uit metingen van de stralingspatronen van de ingebedde elementen. Het probleem is geformuleerd als een exponentieel datamodelleringsprobleem, en gevalideerde exponentiële analyse wordt gebruikt om de elementposities en de S-parameters te extraheren. De resultaten bij de berekening van de antenne-elementposities laten gecombineerde absolute-relatieve fouten zien van minder dan 1 promille voor een synthetisch voorbeeld van een array met 11 elementen, en maximaal 2 promille voor een experimenteel voorbeeld met 4 elementen. Er is ook een uitstekende overeenkomst tussen S-parameters die direct met een VNA zijn gemeten en S-parameters die met de voorgestelde methode zijn bepaald.

2. Oostenrijk

12/11-15/11 2025: Bezoek van Luc Duerloo (UAntwerpen) aan Katrin Keller, William Godsey en Petr Mafa (Institut für die Erforschung der Habsburgermonarchie und des Balkanraumes - Österreichische Akademie für Wissenschaften)

Onderzoeksdomein: Geschiedenis

Verslag:

De uitnodiging om als sessievoorzitter en deskundige deel te nemen aan het colloquium *Ruling Families in the Age of Revolution, 1780-1850*, bood de kans om een impuls te geven aan lopend onderzoek en de redactie van een publicatie af te ronden. Het verblijf leverde op vier vlakken resultaten.

1. Naast mijn tussenkomst in de discussies, wisselde ik van gedachten met de organisator van het colloquium, William Godsey, over het verloop van het onderzoeksproject dat er de basis van vormt. Daarbij bogen we ons over de publicatie van de akten, in het bijzonder over hoe (en door wie) belangrijke lacunes in het geheel zouden kunnen worden ingevuld.

2. Het Instituut heeft een leidende rol in de studie van vrouwelijke leden van het Huis Habsburg, van machtsuitoefening door vrouwen in het vroegmoderne Europa en van de rol die religie daarbij speelt. Met Katrin Keller, die deze onderzoekslijn coördineert, besprak ik de voortgang van mijn lopend onderzoek naar kloosterstichtingen door aartshertoginnen in de tweede helft van de zestiende en de eerste helft van de zeventiende eeuw. Onze gesprekken leverden enkele nieuwe invalshoeken op, alsook suggesties voor verder archivalisch bronnenonderzoek. De gedachtewisseling bevestigde en verfijnde mijn onderzoeksvraag over hoe het stichten van vrouwenkloosters en het langere of kortere tijd verblijven erin door vrouwelijke leden van het Habsburgse Huis een instrument was om invloed uit te oefenen op de dynastieke politiek. De deliverable voor dit onderzoek wordt een monografie.

3. Voortgaand op de suggesties van Katrin Keller bracht ik een kort bezoek aan het Haus-, Hof- und Staatsarchiv. Daarbij nam ik de gelegenheid te baat om enkele documenten uit het Selekt Beydaels te consulteren.

4. De uitgave van de bundel over de Slag bij de Witte Berg van 1620 (de eerste belangrijke veldslag in de Dertigjarige oorlog en een keerpunt in de ontwikkeling van de Habsburgse Monarchie) nadert zijn voltooiing. Met de editor, Petr Mafa namen we de laatste correcties aan mijn bijdrage tot die bundel door.

Samengevat droeg mijn bezoek bij tot de realisatie van twee congressbundels en een monografie.

3. Kroatië

16/11-21.11 2025: Bezoek van Jan Dewilde (Koninklijk Conservatorium Antwerpen / Studiecentrum voor Vlaamse Muziek) aan prof. Stanislav Tuksar (secretaris van de afdeling Muziek en Musicologie van de Kroatische Academie van Wetenschappen en Kunsten)

Onderzoeksdomein: Musicologie

Verslag:

Doel van het werkbezoek was het voeren van onderzoek naar de muzikale banden tussen Vlaanderen en Kroatië in de lange 19e eeuw, met de nadruk op de opera *Zrínyi* van de Antwerpse componist Albert De Vleeshouwer (1863–1913). Zijn opera over de Kroatisch-Hongaarse militair leider en staatsman Miklós Zrínyi (1620-1664) werd gecreëerd tijdens de beginjaren van de Vlaamse Opera in Antwerpen. De bedoeling is om de ontstaansgeschiedenis, uitvoeringen en (internationale) receptiegeschiedenis van deze opmerkelijke opera te documenteren, tegen de achtergrond van de 19e-eeuwse culturele en muzikale betrekkingen tussen Vlaanderen en Kroatië. Het project bouwt voort op eerder onderzoek naar de muzikale banden tussen Vlaanderen en de Tsjechische landen in de 19e eeuw, in het bijzonder de uitvoeringen en receptie van de lyrische drama's van Zdeněk Fibich in Vlaanderen. Dit moet bijdragen tot een beter begrip van de internationale culturele uitwisseling in het 19e-eeuwse Vlaanderen.

Het onderzoek vond plaats in de Nationale Bibliotheek en de bibliotheek van Kroatische Academie van Wetenschappen en Kunsten in Zagreb. Daarnaast waren er ook gesprekken met prof. dr. Stanislav Tuksar en prof. dr. Vjera Katalinić, musicologen gespecialiseerd in deze materie.

Tijdens het bezoek werd voor de Croatian Musicological Society een lezing gegeven over het muzikleven in Vlaanderen tijdens de lange negentiende eeuw. Het onderzoek zal resulteren in artikelen, lezingen en mogelijk een publicatie van de partituur van De Vleeshouwer.

Coördinatie binnen RASAB

RASAB, the Royal Academies for Science and the Arts of Belgium, werd in 2001 opgericht door de KVAB en de Académie royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique (ARB). Zij is verantwoordelijk voor de coördinatie van de activiteiten op nationaal en internationaal niveau van de twee academies, zoals de nationale wetenschappelijke comités en de vertegenwoordiging van België in de federaties van academies. RASAB wordt bestuurd door de voorzitters en vast secretarissen van beide academies, aangevuld met één vertegenwoordiger van elke Klasse.

Nationale Comités

De missie van de nationale wetenschappelijke comités is de promotie en coördinatie van verschillende wetenschappelijke disciplines in België, hoofdzakelijk in een internationale context. De voorwaarde voor de oprichting van een Nationaal Comité is het bestaan van een internationale wetenschappelijke unie in dezelfde discipline, die op haar beurt verbonden is aan ISC (International Science Council). Een overzicht van de Belgische wetenschappelijke comités en hun leden is te raadplegen op www.rasab.be.

Het verslag van de activiteiten van de Nationale Comités wordt jaarlijks gepubliceerd op de website van RASAB (www.rasab.be).

Elke benoeming van nieuwe leden en elke nominatie van een afgevaardigde voor een algemene vergadering van een internationale wetenschappelijke unie moet goedgekeurd worden door de Klassen voor Wetenschappen van de KVAB en de ARB. Deze benoemingen en nominaties worden doorgaans gegroepeerd en 2 tot 3 maal per jaar aan de Klassen voorgelegd.

De KVAB geeft aan de Nationale Comités de kans om kosteloos over haar zalen te beschikken voor evenementen. Zij maken hiervan gebruik voor het organiseren van internationale congressen, maar ook voor nationale activiteiten om de uitstraling van hun discipline te bevorderen.

Lijst van Nationale Wetenschappelijke Comités:

- Antarctisch Onderzoek
- Biochemie en Moleculaire Biologie
- Biofysica
- Biomedical Engineering
- Bodemkunde
- Chemie
- Fysiologie & Farmacologie
- Geodesie & Geofysica
- Geografie
- Geologische Wetenschappen

- Kristallografie
- Logica, Geschiedenis en Filosofie der Wetenschappen
- Mechanica
- Microbiologie
- Natuurkunde
- Psychologische Wetenschappen
- Quartair onderzoek (BELQUA)
- Radio-Electriciteit
- Sterrenkunde
- Wiskunde

Lijst van de Internationale Wetenschappelijke Unies:

- International Astronomical Union (IAU)
- International Geographical Union (IGU)
- International Federation for Medical and Biological Engineering (IFMBE)
- International Mathematical Union (IMU)
- International Union for Physical and Engineering Sciences in Medicine (IUPESM)
- International Union for Quaternary Research (INQUA)
- International Union of Biochemistry and Molecular Biology (IUBMB)
- International Union of Biological Sciences (IUBS)
- International Union of Crystallography (IUCr)
- International Union of Geodesy and Geophysics (IUGG)
- International Union of Geological Sciences (IUGS)
- International Union of History and Philosophy of Science (IUHPS)
- International Union of Microbiological Societies (IUMS)
- International Union of Pharmacology (IUPHAR)
- International Union of Physiological Sciences (IUPS)
- International Union of Pure and Applied Biophysics (IUPAB)
- International Union of Pure and Applied Chemistry (IUPAC)
- International Union of Pure and Applied Physics (IUPAP)
- International Union of Psychological Science (IUPsys)
- International Union of Radio Science (URSI)
- International Union of Soil Sciences (IUSS)
- International Union of Theoretical and Applied Mechanics (IUTAM)
- Scientific Committee on Antarctic Research (SCAR)

Deelname aan internationale samenwerking en/of netwerking: KVAB

De KVAB is soms rechtstreeks, soms via RASAB, lid van verschillende federaties en samenwerkingsverbanden van academies, zowel op Europees niveau als op wereldniveau. Een overzicht van de lidmaatschappen en de Belgische vertegenwoordigers is te vinden op www.rasab.be.

EASAC

Het Europese EASAC (European Academies Science Advisory Council) is een unie van academies die advies formuleert voor de Europese beleidsmakers.

De vertegenwoordiging van RASAB bij EASAC wordt alternerend waargenomen door afgevaardigden van KVAB en ARB. Sinds 1 januari 2021 zetelt Michel Crucifix (UCL, ARB) in de EASAC Council. Het lidmaatschap van de EASAC Press and Communications Group ging in 2025 over van Filip Staes naar Gloria Khetchoumian.

Er werd meegewerkt aan de verspreiding van de EASAC rapporten in Vlaanderen.

ISC (voormalig ICSU)

In 2018 werden de Social Science Council (ISSC) en de International Council for Science (ICSU) verenigd in de hiertoe nieuw opgerichte International Science Council (ISC).

CAETS

CAETS is de International Council of Academies of Engineering and Technological Sciences.

ALLEA

ALLEA is de Europese Federatie van Academies van Wetenschappen en Geesteswetenschappen, die 60 academies uit ongeveer 40 EU- en niet-EU-landen vertegenwoordigt. ALLEA opereert op het snijvlak van wetenschap, beleid en samenleving en spreekt zich namens haar leden uit om wetenschap als mondiaal collectief goed te bevorderen.

Activiteit in 2025:

- Werkbezoek van Godelieve Laureys, voorzitter KVAB, aan het secretariaat van ALLEA op 13 mei 2025.
Aan deze bespreking namen deel: dr. Matthias Johannsen (directeur ALLEA) en dr. Daniel Kaiser (Senior Science Policy Officer) en dr. Maria Ronald (Teamleider voor het Forum "Food and Agriculture"). Het gesprek omvatte twee delen:

- Toelichting bij de policy van ALLEA in het algemeen en presentatie van nieuwe beleidsvoorstellen in de aanloop tot de Algemene Vergadering op 3 en 4 juni te Kopenhagen. Ten slotte werd ook de functie van het nieuw op te richten ALLEA Science Policy Standing Committee en van de verschillende Task Forces uitvoerig toegelicht. De kwetsbare situatie waarin de KVAB is terechtgekomen door het uitblijven van de Beheers-overeenkomst kwam eveneens ter sprake. ALLEA zegde alle steun toe.
 - Voorbereiding van het "Strategic Forum Food and Agriculture" op 4 en 5 mei, waarvoor de KVAB host en medeorganisator is. Confrater Marc van Montagu werd er uitgenodigd als eregast. De relatie tussen de in Brussel gevestigde denktank en knowledge broker "Re-imagine Europe" en ALLEA werd toegelicht, wat interessante perspectieven biedt als stakeholder voor de KVAB. Focus is op de interface tussen wetenschap en science policy, waarbij naar de Europese politieke besluitvormers toe wetenschappelijk gebaseerde analyses worden gemaakt van de (veelal gepolariseerde) narratieven over belangrijke maatschappelijke, politieke, economische en ecologische kwesties.
- Op 26 mei 2025 werd de voorzitter uitgenodigd door de President van ALLEA, Prof. Pawel Rowinski voor een werkontbijt in Brussel. Bij die gelegenheid wenste prof. Rowinski goed geïnformeerd te worden over de situatie van de KVAB.
 - Deelname aan de General Assembly van ALLEA in Kopenhagen 2-4 juni. De KVAB werd vertegenwoordigd door Godelieve Laureys en door Jef Ongena (lid van de ALLEA Board). Ook de Jonge Academie was vertegenwoordigd.
 - Godelieve Laureys, voorzitter KVAB, werd benoemd tot voorzitter van het door ALLEA opgerichte "Standing Committee for Science Policy". Dit comité, bestaande uit 15 high level topic experts heeft een coördinerende rol t.a.v. de Task Forces die ressorteren onder het Bestuur van ALLEA. De taak van dit comité is de operationele werking van de Task Forces te monitoren en te stimuleren en een gerichte doorstroming van de voorstellen te bewerkstelligen met het oog op de participatie van ALLEA in het ERA-forum van de Europese commissie (European Research Area Forum). Op 2 september nam de Voorzitter deel aan een voorbereidende vergadering op het secretariaat van ALLEA in Berlijn. De installatie van de leden en de eerste vergadering van het Standing Committee vond plaats in Berlijn op 24 november 2025.
 - Godelieve Laureys werd door ALLEA uitgenodigd om deel te nemen aan het jaarlijkse prestigieuze wetenschapsevent "Falling Walls" in Berlijn op 9 en 10 november, waar topwetenschappers, beleidsmensen en industriëlen van de hele wereld samenkomen om te discussiëren over barrières en doorbraken in het wetenschappelijk onderzoek. Het is een duizelingwekkende happening. ALLEA had een paneldiscussie georganiseerd over de toekomstige rol van Academiën in een razendsnel veranderend landschap. De voorzitter van de KVAB nam deel aan het paneldebat.

SAPEA/ESAF

Op 13 december 2016 is het samenwerkingsverband SAPEA (Science Advice for Policy by European Academies) gestart. SAPEA voert een project uit voor de EC als een samenwerkingsverband van 5 Europese academienetwerken: Academia Europaea, ALLEA (ALL European Academies), EASAC (European Academies Science Advisory Council), Euro-CASE (European Council of Academies of Applied Sciences, Technologies and Engineering), en FEAM (Federation of European Academies of Medicine). Het algemeen objectief van het project is om wetenschappelijke expertise bijeen te brengen, die tijd-kritisch, onafhankelijk en evidentie-gebaseerd is, uit meer dan 100 Europese academies en uit meer dan 40 landen én die gericht is naar het hoogste beleidsniveau in Europa en het brede publiek.

Het European Science Advisors Forum (ESAF) werd geïnitieerd door Anne Glover, terwijl zij Chief Scientific Advisor was van voorzitter Barroso van de Europese Commissie. De eerste vergadering vond plaats op 23 juni 2014 in Kopenhagen, tijdens het EuroScience Open Forum (ESOF). Toen het Scientific Advice Mechanism (SAM) operationeel werd, werd in 2016 voorgesteld om de samenwerking tussen bestaande structuren voor wetenschappelijk advies van de Europese lidstaten en tussen deze structuren en SAM te versterken. Sindsdien wordt elk jaar een bijeenkomst georganiseerd in een ander land. In de Angelsaksische landen is er meestal een wetenschappelijk adviseur van de overheid. Terwijl in veel landen in continentaal Europa formeel of informeel advies aan de regering(en) wordt gegeven door de Academies of andere organisaties. België is sinds 2018 lid van ESAF met zijn academies.

ESAF is een onafhankelijk, informeel netwerk van Europese op wetenschap gebaseerde strategische adviseurs, aangestuurd door haar leden. ESAF is een niet-juridische entiteit zonder budget. Leden moeten in staat zijn om wetenschappelijk onderbouwd strategisch advies te geven aan hun democratische regeringen. Hun advies moet gebaseerd zijn op openbaar onderzoek van de hoogste kwaliteit. ESAF-leden hebben veel te winnen bij het uitwisselen van informatie, expertise, werkwijzen en resultaten. Aangezien een dergelijke uitwisseling niet vanzelfsprekend is, biedt ESAF een platform en een netwerk voor organisaties die in verschillende systemen kunnen functioneren, maar een gemeenschappelijke basis hebben met betrekking tot hun ambitie om het beste wetenschappelijk onderbouwde strategische advies te geven. ESAF heeft geen formele adviestaak (en is in die zin complementair aan SAPEA), maar leden van ESAF kunnen hun krachten bundelen en gezamenlijk advies geven.

Activiteit in 2025:

- Voor België blijven Didier Viviers namens ARB en Joos Vandewalle namens KVAB als leden van ESAF behouden.

Euro-CASE

Euro-CASE is de European Council of Academies of Applied Sciences, Technologies and Engineering. Sinds medio 2018 zijn KVAB en ARB opnieuw lid van Euro-CASE. KTW en CTS krijgen samen 1 stem in de board van Euro-CASE, maar ze kunnen elk een vertegenwoordiger voor deelname aan de vergaderingen sturen. KTW wordt vertegenwoordigd door Egbert Lox; CTS wordt vertegenwoordigd door Albert Husniaux.

Activiteit in 2025:

- Deelname van Egbert Lox aan de Euro-CASE board bespreking in Parijs in juni 2025. Highlight was een intensieve interactie met een grote delegatie van de Unesco, en wordt verder uitgebouwd tot een structurele samenwerking als essentiële en unieke functie van Euro-CASE.
- Deelname van Egbert Lox per videoconferentie aan de werkgroep rond kritische grondstoffen, met een standpunt daarover voor de Europese Commissie in voorbereiding.
- Top niveau gesprek georganiseerd door Egbert Lox tussen het management van Euro-CASE en van European Institute for Technology, knowledge community Raw Materials (EIT-KIC RM), om tot een structurele samenwerking te komen en onnodig repliceren van werk rond grondstoffen te vermijden.

UAI

Honderd jaar geleden werd in Parijs de 'Union académique internationale' opgericht, met de bedoeling internationaal samen te werken aan belangrijke onderzoeksprojecten die niet door één academie kunnen ondersteund worden. De UAI is uitsluitend gericht op onderzoek in de humane wetenschappen (filologie, geschiedenis, archeologie, filosofie, en kunstwetenschap) en de vertegenwoordigers van de academies komen uit die disciplines. De laatste jaren is er een grote inspanning om ook niet-Europese projecten over taal, geschiedenis en archeologie internationaal te ondersteunen.

BACAS

BACAS (Belgian Academy Council for Applied Sciences) is de koepel waaronder de KTW (Klasse Technische Wetenschappen van de KVAB) en de CTS (Classe Technologie et Société van de Académie Royale de Belgique) verenigd zijn.

Deze koepel vertegenwoordigt de Belgische Nederlands- en Franstalige academisch ingenieurs in internationale organisaties van ingenieursacademies zoals CAETS (International Council of Academies of Engineering and Technological Sciences) en Euro-CASE (European Council of Applied Sciences Technologies and Engineering). BACAS is ook vertegenwoordigd in SAPEA (Science Advice for Policy by European Academies), een door de Europese Commissie gefinancierd wetenschappelijk adviescomité.

Het voorzitterschap van BACAS wordt beurtelings door een lid van de KTW en een lid van de CTS waargenomen, telkens voor een periode van twee jaar. Voor de periode 2024-25 oefent Luc Chefneux (CTS) dit voorzittersmandaat uit. De Board (het bestuur) van BACAS vergadert (in principe) tweemaal per jaar en telt 12 leden (6 van KTW en 6 van CTS).

Op deze bestuursvergaderingen wisselen KTW en CTS gegevens uit over elkaars werking en maken afspraken voor deelname aan de werking van de internationale ingenieurs-academies.

De werking van KTW verschilt nogal van deze van CTS. Dit komt uiteraard deels door het feit dat de CTS ook niet-ingenieurs (vooral leden gespecialiseerd in menswetenschappen zoals sociologie of economie) onder haar leden telt (vandaar de naam Classe Technologie et Société). Het ledenbestand van de KTW omvat anderzijds zowel academici als vooraanstaande vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven. Maar ook de methodiek is anders: terwijl KTW getypeerd wordt door werkgroepen die Standpunten over actuele thema's voorbereiden en Denkerscycli waarin buitenlandse experts hun licht laten schijnen over maatschappelijke uitdagingen in Vlaanderen, publiceren bij CTS leden in eigen naam in de reeksen 'L'académie en Poche', 'Transversales' en 'Rétro Poche' en organiseren zij colloquia.

Leden van CTS krijgen steeds de mogelijkheid om aan KTW-werkgroepen deel te nemen, en omgekeerd worden KTW-leden op de hoogte gehouden van de initiatieven van de CTS.

Activiteit in 2025:

- BACAS Board of Directors: vergaderingen op 17 maart en 17 november, voorzitter Luc Chefneux, secretaris Albert Husniaux. KVAB leden: Jan Delcour, Egbert Lox, Christiane Malcorps, Joos Vandewalle (ondervoorzitter), Paul Verstraeten.
- Op 17 maart werden nieuwe statuten voor BACAS opgesteld omdat de oude statuten voorbijgestreefd zijn. Die dateren nog van voor de oprichting van CTS

en KTW. De nieuwe statuten bouwen op een nieuwe dynamiek van de twee Academies.

Op 17 november werd gemeld dat RASAB, waaronder BACAS ressorteert, tijdens haar algemene vergadering van 20 oktober haar goedkeuring heeft verleend aan de herziene statuten van de BACAS. Het voorstel om voor het document de term 'Referentiekader' (TOR Terms of Reference) te gebruiken in plaats van de term 'statuten', wordt goedgekeurd door BACAS. In het kader van de vernieuwde dynamiek wordt een plan besproken om 4 maal per jaar te vergaderen en om in 2026 een gezamenlijke activiteit volgens een nieuw formaat te organiseren.

Klasse van de Natuurwetenschappen

Gewone leden:

1. Thys van den Audenaerde Dirk (1978)	37. Cuyt Annie (2013)
2. Van Montagu, baron Marc (1987)	38. Neyens Gerda (2013)
3. Thas Joseph (1988)	39. Van Lipzig Nicole (2013)
4. Vandekerckhove Joël (1990)	40. Van Speybroeck Veronique (2013)
5. Hirsch Charles (1994)	41. Darras Veerle (2014)
6. Jacobs Pierre (1996)	42. De Feyter Steven (2014)
7. Dumortier Freddy (1998)	43. Van der Linden Annemie (2014)
8. Van Broeckhoven Christine (1999)	44. Binnemans Koen (2015)
9. Van Houtte Paul (1999)	45. Gijbels Irène (2015)
10. De Kimpe Norbert (2003)	46. Van Der Straeten Dominique (2016)
11. Waelkens Christoffel (2003)	47. Verschuren Dirk (2016)
12. Inzé Dirk (2005)	48. Vaes Stefaan (2017)
13. Vincx Magda (2006)	49. Van Huffel Sabine (2017)
14. Ceulemans Reinhart (2009)	50. Bals Sara (2019)
15. Maex Karen (2009)	51. Van Bael Marlies (2019)
16. Poesen Jean (2009)	52. Verstraete Frank. (2019)
17. Steels Luc (2009)	53. Libert Claude (2020)
18. Van Damme Els (2009)	54. Ongena Jef (2020)
19. Van Maldeghem Hendrik (2009)	55. Smagghe Guy (2020)
20. Backeljau Thierry (2010)	56. Baes Maarten (2021)
21. Hofkens Johan (2010)	57. De Saeger Sarah (2021)
22. Schoofs Liliane (2010)	58. Sels Bert (2021)
23. Swennen Rudy (2010)	59. Van Keilegom Ingrid (2021)
24. Tavernier Jan (2010)	60. Decin Leen (2022)
25. Van Tendeloo Gustaaf (2010)	61. Adriaens Dominique (2023)
26. Aerts Conny (2011)	62. De Raedt Luc (2023)
27. Baets Roel (2011)	63. Du Prez Filip (2023)
28. Bogaerts Annemie (2011)	64. Hens Niel (2023)
29. De Mazière Martine (2011)	65. Vanderkerken Karin (2023)
30. Gheysen Godelieve (2011)	66. Madder Annemieke (2024)
31. Martens Johan (2011)	67. Nicaise Johannes (2024)
32. Peeters François (2011)	68. Preneel Bart (2024)
33. Van de Peer Yves (2011)	69. Cuypers Ann (2025)
34. Moens Luc (2012)	70. Roeffaers Maarten (2025)
35. Sevrin Alexander (2012)	71. Van Remortel Nick (2025)
36. Vandenabeele Peter (2012)	

Ereleden:

1. Bruynseraede Yvan (1988)
2. Vermeersch Pierre (1990)
3. De Schryver Frans (1989)
4. Vanquickenborne Luc (1986)
5. Veretennicoff Irina (1998)
6. Gomes Walter (1989)
7. Kersters Karel (1998)
8. Van Dyck Dirk (2006)
9. Schamp, baron Niceas (1990)
10. Gijbels Renaat (1997)

Buitenlandse leden:

1. 't Hooff Gerard (1981)
2. Allen John (1991)
3. Brandl Heinz (1992)
4. Claeson Tord (2003)
5. Daubechies Ingrid (2011)
6. De Vincentiis Mario (1988)
7. Dijkgraaf Robbert (2018)
8. Ebbesen Thomas (2011)
9. Fan Jianqing (2023)
10. Fresco Louise (2015)
11. Halzen Francis (2015)
12. Hermans Ive (2025)
13. Hewish Antony (1989)
14. Hirsch Peter (1995)
15. Korpel Adrian (1987)
16. Lehn Jean-Marie (1990)
17. Liu Shilian (1990)
18. Liz-Marzán Luis (2025)
19. Loreto Vittorio
20. Maes Pattie (2023)
21. Martin Jan (2011)
22. Masuhara Hiroshi (1998)
23. Nachtergaele Bruno (2025)
24. Rahmat-Samii Yahya (2001)
25. Rosei Frederico (2023)
26. Samori Paolo (2018)
27. Sato Hisayoshi (1991)
28. Schuller Ivan (1998)
29. Smets Erik (2012)
30. Spaepen Frans (2000)
31. Srivastava Hari (1991)
32. Szathmáry Eörs (2024)
33. Trouet Valérie (2025)
34. Van Doninck Walter (2014)
35. Van Harmelen Frank (2024)
36. Van Swygenhoven Helena (2014)
37. Weck Manfred (1994)
38. Weckhuysen Bert (2015)
39. West Richard (1981)

Klasse van de Menswetenschappen

Gewone leden:

1. Dewachter Wilfried (1986)
2. Witte, barones Els (1988)
3. Steel Carlos (1989)
4. Willems Dominique (1989)
5. Lesthaeghe Ron (1996)
6. Clarysse Willy (1998)
7. Tasmowski Liliane (1998)
8. Van Uytfanghe Marc (1998)
9. Billiet Jaak (2001)
10. De Nauw Alain (2001)
11. Foblets, barones Marie-Claire (2001)
12. Versluys Kristiaan (2001)
13. Batens Diderik (2002)
14. Cousy Herman (2002)
15. Cantillon Bea (2003)
16. Standaert Nicolas (2003)
17. De Grauwe Paul (2004)
18. Laureys Godelieve (2007)
19. Boone Marc (2008)
20. Wouters Jan (2008)
21. Van Damme Marnix (2009)
22. Van Goethem Herman (2009)
23. Vandenberghe Anne-Marie (2009)
24. Verschaffel Lieven (2009)
25. Veugelers Reinhilde (2009)
26. De Clercq Marc (2010)
27. Tollebeek Jo (2010)
28. Van den Berghe, barones Lutgart (2010)
29. Velle Karel (2010)
30. Wagemans Johan (2010)
31. Bourgeois Jean (2011)
32. Buysse Ann (2011)
33. Konings Joep (2011)
34. Lamberigts Mathijs (2011)
35. Geens Koen (2012)
36. Praet Danny (2012)
37. Schokkaert Erik (2012)
38. Vandorpe Katelijn (2012)
39. Velaers Jan (2012)
40. Davidse Kristin (2013)
41. Deneckere Gita (2013)
42. Maes Bea (2013)
43. Verhetsel Ann (2013)
44. Heirbaut Dirk (2014)
45. Onghena Patrick (2014)
46. Van Hulle Cynthia (2014)
47. Verhulst Sabine (2014)
48. Keunen Bart (2015)
49. Matthijs Koen (2015)
50. Mesquita Batja (2015)
51. Van Houtte Mieke (2015)
52. Govaere Inge (2016)
53. Van Riel Gerd (2016)
54. Demoen Kristoffel (2017)
55. Van Eeckhoutte Willy (2017)
56. Bouckaert Geert (2018)
57. Duerloo Luc (2018)
58. Cherchye Laurens (2020)
59. Delsaerd Pierre (2020)
60. Paoli Letizia (2020)
61. De Houwer Jan (2021)
62. Eeckhout Bart (2021)
63. Van Deun Peter (2021)
64. Van Hoyweghen Ine (2021)
65. Hermans Dirk (2022)
66. Sinardet Dave (2022)
67. d'Haenens Leen (2023)
68. Joosen Vanessa (2023)
69. Logie Ilse (2023)
70. Meier Petra (2023)
71. Van Bruaene Anne-Laure (2023)
72. Dumortier Els (2024)
73. Hoste Veronique (2024)
74. Rots Veerle (2024)
75. Walgrave Stefaan (2024)
76. Schoors Koen (2025)
77. Swennen Frederik (2025)
78. Verstraete Jean-Christophe (2025)

Ereleden:

1. Huyse Luc (1994)
2. Van der Wee, baron Herman (1977)
3. Eyskens, burggraaf Mark (1988)
4. De Mey Marc (1994)
5. Derolez Albert (1992)
6. Simons Ludo (1997)
7. Prevenier Walter (1985)
8. Bocken Hubert (1994)
9. Verhofstadt-Denève Leni (1997)
10. Alen, baron André (1999)
11. Van Rompuy, baron Paul (1994)
12. De Dijn Herman (1997)

Buitenlandse leden:

1. Ahrweiler-Glykatzi Hélène (1981)
2. Andrews Neil (2014)
3. Arnade Peter (2017)
4. Babcock Robert (2005)
5. Blockmans Wim (2004)
6. Cadiet Loïc (2010)
7. Carpi Federico (1997)
8. Clarck Peter (2015)
9. Crouzet-Pavan Elisabeth (2020)
10. Cuvigny Hélène (2016)
11. De Boeck Paul (2012)
12. de Vries Jan (2003)
13. Dewulf Jeroen. (2017)
14. Fenik Bernard (1988)
15. Gottwald Peter (2005)
16. Haegeman Liliane (1994)
17. Heerma van Voss Guus (2025)
18. Hermans Hubert (2017)
19. Herrin Judith (2023)
20. Hess Burkhard (2010)
21. Hooghe Liesbet (2011)
22. Howell Martha (2015)
23. Irvine Derry (2005)
24. Jacobs Francis (2005)
25. Kocka Jürgen (2016)
26. Lecuppre-Desjardin Elodie (2025)
27. Lesger Clé (2008)
28. Levelt Willem (1999)
29. Ma John (2010)
30. Markesinis, Sir Basil (1990)
31. McConica James (1988)
32. McGing Brian (2008)
33. Moureau François (2005)
34. Nijkamp Peter (2000)
35. Nowotny Helga (2014)
36. Pollmann Judith (2020)
37. Requejo Isidro Marta (2017)
38. Schuyt Kees (2001)
39. Shetreet Simon (2014)
40. Skafte-Jensen Minna (1997)
41. Sorabji Richard (2008)
42. Tax Peter (1999)
43. Van Damme Isabelle (2025)
44. Victor Benjamin (2013)
45. Widdershoven Robbert (2025)

Klasse van de Kunsten

Gewone leden:

1. Van Gysegem Paul (1981)
2. Dr. Heyrman Hugo (1993)
3. D'Haene Rafaël (1993)
4. De Keersmaecker Anne Teresa (1998)
5. Fabre Jan (1998)
6. Strauven Fracis (2000)
7. De Jonge Krista (2001)
8. Van Hove Luc (2001)
9. De Bondt Werner (2003)
10. Elias Willem (2003)
11. Stroo Cyriel (2003)
12. Van der Stighelen Katlijne (2003)
13. Coninx, baron Stijn (2004)
14. Delaere Mark (2005)
15. Robbrecht Paul (2005)
16. Van der Stock Jan (2005)
17. Buylen Michel (2006)
18. Bergmans Anna (2007)
19. Van Hee Marie-José (2007)
20. Van Kerckhoven Anne-Mie (2008)
21. De Buck Siegfried (2009)
22. Maes Francis (2009)
23. Posman Lucien (2009)
24. Van der Wee Barbara (2009)
25. Vermote Petra (2009)
26. Delrue Ronny (2010)
27. Martens Max (2010)
28. Ruyters Marc (2010)
29. Vandenbroeck Paul (2010)
30. Verschaffel Bart (2010)
31. Coomans de Brachène, jonkheer Thomas (2011)
32. De Keyzer Carl (2011)
33. Neutelings Willem Jan (2011)
34. Rathé Filip (2011)
35. Swerts Piet (2012)
36. Van Landeghem Jan (2004)
37. Vandenabeele Lukas (2012)
38. Baert Barbara (2013)
39. Van Parys Annelies (2013)
40. Vermeersch Vera (2013)
41. Borremans Michaël (2014)
42. de Zegher Marie-Catherine (2014)
43. Brossé, ridder Dirk (2016)
44. Hanssen Karin (2016)
45. Tas Rudi (2017)
46. Van Gelder Hilde (2017)
47. Dercon Chris (2018)
48. Maclot Petra (2018)
49. Swinnen Peter (2018)
50. Braeckman Dirk (2019)
51. Brosens Koen (2019)
52. Fonteyne An (2019)
53. Dewilde Jan (2020)
54. Jacobs Steven (2020)
55. Michiels Jan (2020)
56. Pawlowski Mauro (2020)
57. Dubois Hélène (2021)
58. Vermeulen Paul (2021)
59. Jonckheere Koen (2022)
60. Brams Koen (2023)
61. Demuyt Bart (2023)
62. Gullentops David (2023)
63. Sellink Manfred (2023)
64. Borchert Till-Holger (2024)
65. Schuermans Pieter (2024)
66. Sterckx Marjan (2024)
67. Van den Ende Eliane (2024)
68. Verhoyen Peter
69. Borret Kristiaan (2025)
70. Pattyn Chantal (2025)
71. Stalpaert Christel (2025)

Ereleden:

1. Bossuyt Ignace (1993)	5. Vlieghe Hans (1990)
2. Laporte André (1990)	6. Coryn Roland (1993)
3. Delmarcel Guy (1999)	7. Boenders Frans (1991)
4. Tinel Koenraad (1986)	8. Smets Marcel (2009)

Buitenlandse leden:

1. Ainsworth Maryan (2025)	18. Lebic Lojze (2004)
2. Baarsen Reinier (2019)	19. Manning Erin (2024)
3. Blumenthal Daniel (2018)	20. Marrow James (1997)
4. Büttner Nils (2023)	21. McGrath Elizabeth (2003)
5. Campbell Thomas (2025)	22. Ottenheim Konrad A. (2012)
6. Châtelet Albert (1990)	23. Pollock Griselda (2015)
7. Colomina Beatriz (2009)	24. Ritzen Peter (2023)
8. DaCosta Kaufmann Thomas (1997)	25. Ryslavy Kurt (2021)
9. De Bodt Saskia (2003)	26. Schuijjer Michiel (2008)
10. De Jongh Eddy (1988)	27. Sluijter Eric Jan (2004)
11. Foucart Jacques (1991)	28. Spronk Ron (2009)
12. Frampton Kenneth (2010)	29. Strazza Guido (2000)
13. Goezu André (1990)	30. Van Grevenstein-Kruse Anne (2010)
14. Hennel-Bernasikowa Maria (1995)	31. Viganò Paola (2023)
15. Hirsch Karl-Georg (1995)	32. Von Moos Stanislaus (2009)
16. Lachenmann Helmut (1997)	33. Winner Matthias (1990)
17. Lasala José (1997)	34. Zhong Han (1992)

Klasse van de Technische Wetenschappen

Gewone leden:

1. Vandewalle Joos (1996)
2. Verstraete Willy (1997)
3. Leuridan Jan (1998)
4. Van Vaerenbergh Ivo (1998)
5. De Moor Bart (2000)
6. Verhoeven Ronny (2002)
7. Verstraeten Paul (2002)
8. Bossyns Luc (2004)
9. Gosselin, baron Derrick-Philippe (2004)
10. Van Landeghem Hendrik (2004)
11. Verdonck Pascal (2004)
12. Van Roost Joost (2005)
13. Beazar Guido (2006)
14. Belmans Ronnie (2006)
15. D'haeseleer William (2006)
16. Lox Egbert (2006)
17. Moldenaers Paula (2006)
18. Höfte Monica (2009)
19. Malcorps Christiane (2009)
20. Schoukens Johan (2009)
21. Wauters, jonkheer Dirk (2009)
22. Bernard Alain (2010)
23. Fransaer Dirk (2010)
24. Taerwe Luc (2010)
25. Van Walle Eric (2010)
26. Wevers Martine (2010)
27. Thienpont Hugo (2011)
28. Velge Henri-Jean (2011)
29. Verbauwhede Ingrid (2011)
30. De Bruycker Paul (2012)
31. De Schutter Joris (2012)
32. Monard, barones Elisabeth (2012)
33. Buelens Christine (2013)
34. Hubin Annick (2013)
35. Berbers Yolande (2014)
36. Delcour Jan (2014)
37. Marin Guy (2014)
38. Baelmans Tine (2015)
39. Keppens Greet (2015)
40. Lagae Liesbet (2016)
41. Van De Walle Rik (2016)
42. Arnaut Filip (2018)
43. Vansteenkiste Nancy (2018)
44. Maselis Patrick (2019)
45. Steyaert Michiel (2019)
46. Caluwaerts Ann (2020)
47. Smolders Erik (2020)
48. Van Mierlo Joeri (2020)
49. Vander Sloten Jos (2020)
50. Debackere, baron Koen (2021)
51. Helsen Lieve (2021)
52. Verheyen Kris (2021)
53. De Belie Nele (2022)
54. Peeters Chris (2022)
55. Van Vlierberghe Manfred (2022)
56. Danneels Lieven (2023)
57. Gielen Georges (2023)
58. Stevens Chris (2023)
59. Tuytelaars Tinne (2023)
60. Van Hauwermeiren Tim (2023)
61. Berckmoes Tim (2024)
62. Berghmans Stéphane (2024)
63. Steegen An (2024)
64. Verhelst Marjan (2024)
65. Willems Patrick (2024)
66. De Bosschere Koen (2025)
67. De Winter Rudi (2025)
68. Steppe Kathy (2025)
69. Vander Stichele Jan (2025)

Ereleden:

1. Froment Gilbert (1984)
2. Beeckman Jean (2001)
3. Beernaert Stan (2001)
4. Depaemelaere Jean-Pierre (1996)
5. Gobin Robert (1994)
6. Haemers Guy (1992)
7. Lenaers Rob (2002)
8. Meers Urbain (1992)
9. Naze Michel (1995)
10. Ulens Stan (1998)
11. Van Belle Norbert (1992)
12. Van den Balck Valentin (1989)
13. Wissaert Roland (1992)
14. De Man Hugo (1990)
15. Frimout, burggraaf Dirk (1994)
16. Van Brussel Rik (1990)
17. Verbaeten Pierre (2000)
18. Berlamont Jean (2001)
19. Lagasse Paul (1996)
20. Michiels Leo (2004)
21. Tambuyzer Erik (2006)
22. Van Campenhout Jan (2011)
23. Vandamme Erick (2000)
24. Verpoest Ignaas (2004)
25. Oosterlinck, baron André (2009)
26. Willems, baron Jacques (2001)
27. Van Cauwenberghe Achiel (1989)

Buitenlandse leden:

1. Abbeel Pieter (2021)
2. Adriaens Peter (2012)
3. Bird Robert Byron (1994)
4. Ceder Gebrand (2015)
5. D'Hooghe Alexander (2016)
6. de Hoop Adrianus (1997)
7. Desmedt Yvo (2015)
8. De Winne Frank (2020)
9. Ferrero Alessandro (2010)
10. Frangopol Dan (2016)
11. Kacprzyk Janusz (2019)
12. Li Guo-Qiang (2018)
13. Mareels Iven (2010)
14. Monostori László (2011)
15. Noterdaeme Jean-Marie (2012)
16. Pollefeys Marc (2025)
17. Rabaey Jan (2011)
18. Sússtrunk Sabine (2025)
19. Sweldens Wim (2011)
20. Vandebroek Sophie (2010)
21. Van Eetvelde Greet (2025)
22. van Houten Fred (2011)
23. Van Mieghem Jan (2015)
24. Van Wassenhove Luk (2010)
25. Verbeek Peter-Paul (2023)
26. Verriest Erik (2012)
27. Viceconti Marco (2023)
28. Waterman Ronald (2010)
29. Zijm Henk (2016)
30. Zwaenepoel Willy (2010)

Jonge Academie

1. Ahmed, Haseeb (2025)
2. Ajossa, Francesca (2026)
3. Algaba, Andres (2024)
4. Babayigit, Aslihan (2025)
5. Balosso-Bardin, Cassandre (2026)
6. Baumann, Stefan (2025)
7. Bellemans, Aurélie (2023)
8. Boto Ordóñez, María (2022)
9. Bourabain, Dounia (2026)
10. Claes, Tinne (2024)
11. D'haeseleer, Jozefien (2025)
12. De Backere, Femke (2025)
13. De Greve, Kristiaan (2022)
14. De Ridder, Sander (2023)
15. De Smet, Melissa (2026)
16. De Winter, Stefanie (2025)
17. DeCock, Marie (2026)
18. Ghyselincx, Zoë (2022)
19. Goossens, Eva (2023)
20. Gorissen, Benjamin (2025)
21. Haelewaters, Danny (2022)
22. Hoijtink, Marijn (2023)
23. Kurtz, Paul (2023)
24. Lazar, Tamas (2026)
25. Libin, Pieter (2024)
26. Mackens, Shari (2024)
27. Malfliet, Anneleen (2023)
28. Masquillier, Caroline (2020)
29. Meeusen, Cecil (2024)
30. Mesuere, Bart (2023)
31. Moore, Thomas (2024)
32. Peeraer, Frederik (2026)
33. Prothiwa, Michaela (2025)
34. Rogge, Sven (2023)
35. Stevens, Jeroen (2024)
36. Stragier, Maarten (2024)
37. Trappeniers, Kevin (2020)
38. Van Assche, Annelies (2022)
39. Van Bavel, Hannelore (2026)
40. Van der Stocken, Tom (2022)
41. Van Dijck, Cedric (2024)
42. Van Lancker, Wim (2023)
43. Van Schependom, Jeroen (2022)
44. Vandamme, Dries (2022)
45. Vandersickel, Nele (2022)
46. Vandesande, Sien (2026)
47. Verhelst, Xavier (2022)
48. Wille, Beatrijs (2025)
49. Willem, Lander (2025)
50. Wolfs, Esther (2024)
51. Zarouali, Brahim (2023)

Commissies van de Academie

Kandidaturencommissie

Klasse van de Natuurwetenschappen:

De Feyter Steven, bestuurder

Van Der Straeten Dominique,
onderbestuurder

Steels Luc, uittredend bestuurder

De Mazière Martine (2026-2028)

Gheysen Godelieve (2021-2026)

Gijbels Irène (2024-2026)

Libert Claude (2026-2028)

Van Tendeloo Gustaaf (2025-2027)

Klasse van de Menswetenschappen:

Duerloo Luc, bestuurder

Dumortier Els, onderbestuurder

Verhulst Sabine, uittredend bestuurder

Boone Marc (2023-2028)

Van Deun Peter (2026-2028)

Van Houtte Mieke (2023-2028)

Wagemans Johan (2025-2027)

Walgrave Stefaan (2026-2028)

Klasse van de Kunsten:

Martens Maximiliaan, bestuurder

Van Landeghem Jan, onderbestuurder

Ruyters Marc, uittredend bestuurder

Buylen Michel (2025-2027)

de Zegher Catherine (2024-2026)

Delrue Ronny (2026-2028)

Smets marcel (2026-2028)

Tas Rudi (2022-2024)

Klasse van de Technische Wetenschappen:

Malcorps Christiane, bestuurder

Delcour Jan, onderbestuurder

Beazar Guido, uittredend bestuurder

De Schutter Joris (2025-2027)

Marin Guy (2021-2026)

Moldenaers Paula (2021-2026)

Stevens Chris (2026-2028)

Wevers Martine (2021-2026)

Laureatencommissie

Klasse van de Natuurwetenschappen:

De Feyter Steven, bestuurder

Bogaerts Annemie (2021-2026)

Tavernier Jan (2021-2026)

Van Huffel Sabine (2021-2026)

Van Tendeloo Gustaaf (2021-2026)

Klasse van de Menswetenschappen:

Duerloo Luc, bestuurder

Govaere Inge (2023-2028)

Lamberigts Mathijs (2021-2026)

Matthys Koen (2023-2028)

Verhulst Sabine (2026-2028)

Klasse van de Kunsten:

Martens Maximiliaan, bestuurder

Dewilde Jan (2022-2027)

Strauven Francis (2021-2026)

Van der Stighelen Katlijne (2024-2026)

Van Hove Luc (2024-2026)

Klasse van de Technische Wetenschappen:

Malcorps Christiane, bestuurder

Lagae Liesbet (2021-2026)

Vandewalle Joos (2021-2026)

Verdonck Pascal (2025-2027)

Werkgroepen Langlopende Projecten

Academisch Cultureel Forum

Van Hove Luc, voorzitter
Bertels Kurt, ondervoorzitter
Gosselin, baron Derrick-Philippe
Monard, barones Elisabeth
Steels Luc

Thys van den Audenaerde Dirk
Van Keymeulen Jacques
Waelkens Christoffel
Wagemans Johan
Velle Karel, secretaris

Adviesraad Jonge Academie

Van Huffel Sabine, covoorzitter
Vandewalle Joos, covoorzitter
Baelmans Tine
Bols Peter
Buysse Ann
Ginis Vincent
Ieven Greet
Van Hoof Lieve

Van Hove Luc
Van Kerckhoven Anne-Mie
Vandenbussche Wim
Waelkens Christoffel
Wagemans Johan
Willaert Frank
Willems Dominique

Commissie Historische Wetenschappen

Boone Marc, voorzitter
Van Goethem Herman, ondervoorzitter
Bourgeois Jean
Clarysse Willy
De Jonge Krista
Delsaerd Pierre
Deneckere Gita
Derolez Albert
Duerloo Luc
Martens Max
Prevenier Walter

Simons Ludo
Sterckx Marjan
Strauven Francis
Tollebeek Jo
Van Bruaene Anne-Laure
Van der Stighelen Katlijne
Van der Wee, baron Herman
Vandorpe Katelijn
Velle Karel
Vlieghe Hans
Witte, barones Els

Commissie Publicatiebeleid

Lamberigts Mathijs, voorzitter
Bocken Hubert
Clarysse Willy
Delaere Mark
Heirbaut Dirk

Thas Joseph
Van Kerckhoven Anne-Mie
Verstraeten Paul
Zeeuwts Sofie, secretaris

Redactiecomité van het Nationaal Biografisch Woordenboek

Boone Marc, voorzitter	Tollebeek Jo
Duerloo Luc	Van Bruaene Anne-Laure
Kestemont Mike	Van Keymeulen Jacques
Prevenier Walter	Vandeweghe Willy
Rubens Robert	Velle Karel
Spinoy Erik	Witte, barones Els
Strauven Francis	Lambrecht Nico, redactiesecretaris

Reflectiegroep Energie

Van Vaerenbergh Ivo, voorzitter	Fransaer Dirk
Albrecht Johan	Gosselin, baron Derrick-Philippe
Belmans Ronnie	Hens Hugo
D'haeseleer William	Sterckx Luc
De Buck Pascal	Ulens Stan
Desmet Jan	Van Mierlo Joeri
Devogelaer Danielle	Van Roost Joost
Dufresne Luc	

Reflectiegroep Kunst, Wetenschap en Technologie

Monard, barones Elisabeth, voorzitter	Swinnen Peter
Bertels Kurt	Van Montagu, baron Marc
Bouckaert Geert	Van Vaerenbergh Ivo
Maex Karen	Velle Karel
Martens Maximiliaan	Wagemans Johan
Steels Luc	

Reflectiegroep RRI

Vandewalle Joos, voorzitter	Martens Max
Bouillon Roger	Monard, barones Elisabeth
Cousy Herman	Mortier Freddy
Dumolyn Bart	Ongheena Patrick
Ginis Vincent	Schokkaert Erik
Hanssens Johan	Van Avermaet Philip
Hens Kristien	Van Damme Els
Lagae Liesbet	Van Der Straeten Dominique
Lamberigts Mathijs	Van Houtte Mieke
Lox Egbert	Van Houtte Paul
Marin Guy	Van Hoyweghen Ine

Van Riel Gerd
Van Steirteghem André
Verstraete Willy

Willems, baron Jacques
Albert Jan, secretaris

Stuurgroep Wetenschapscommunicatie van de KVAB en JA

Ghyselinck Zoë, voorzitter namens de JA	Linseele Veerle
Berbers Yolande, voorzitter namens de KVAB	Livémont Eline
Bibert Niels	Maes Francis
Darras Veerle	Maison Kris
De Wolf David	Matthys Koen
Decorte Paulien	Sevrin Alexander
Deslé Barbara	Stroeykens Steven
Detobel Lise	Van Laer Jef
Galbusa Peter	Van Rijckeghem Céline
Gijssels Liesbeth	Verbrugge Karel
Grieten Els	Verbruggen Sammy
Haex Kristof	Verhetsel Ann
Hoijtink Marijn	Zarouali Brahim
Jonckheere Koen	Albert Jan, secretaris
Keppens Greet	

Wetenschappelijk Comité Humanisme in de Nederlanden

Vanden Broecke Steven, voorzitter	Laureys Marc
Derolez Albert, vice-voorzitter	Papy Jan
Bracke Wouter	Peeters Hugo
De Nave Francine	Sacré Dirk
De Schepper Marcus	Sué Sylvette
De Smet Rudolf	Tournoy Gilbert
Delsaerd Pierre	Van Houdt Toon
Forrez René	Verweij Michiel
Golvers Noël	Waterschoot Werner
Lamberigts Mathijs	

Wetenschappelijk Comité Klassieke Studies

Clarysse Willy, voorzitter	Poblome Jeroen
Boiy Tom	Saerens Cecilia
De Coninck Luc	Schepens Guido
De Grootte Marc	Schorn Stefan
Delattre Alain	Uytterhoeven Inge
Depauw Marc	Van Beek Bart
Engels David	Van Nuffelen Peter
Erdkamp Paul	Van Rengen Wilfried
Hauben Hans	Van Uytfanghe Marc
Laes Christian	Vandorpe Katelijne
Ma John	Verreth Herbert
McGing Brian	Wouters Alfons
Melaerts Henri	Zuiderhoek Andries

Wetenschappelijk Comité Rechtsgeschiedenis

Heirbaut Dirk, voorzitter	Fieremans Niels
Monballyu Jos, erevoorzitter	Forrez René
Horvat Stanislas, secretaris	Gelderblom Oscar
Aerts Koen	Guthke Thorsten
Batsel Filip	Hofman Elwin
Bauer Dominique	Janssens Gustaaf
Bricker Andrew	Lambrecht Thijs
Buylaert Frederik	Laske Caroline
Cappelle Kaat	Leloup Pieter
Coppein Bart	Lesaffer Randall
D'hulst Lieven	Maes Christophe
Dauchy Serge	Martyn Georges
De Koster Margo	Oosterbosch Michel
De ruyscher Dave	Opsommer Rik
De Rycke Wouter	Penna Daphne
De Win Paul	Put Eddy
Debaenst Bruno	Quintelier Bart
Decaluw Michiel	Roden Dimitri
Delafontaine Ramses	Roelens Jonas
Delameillieure Chanelle	Stevens Fred
Deseure Brecht	Todorovic Milijana
Dhondt Frederik	Van de Voorde Johan
Druw Wouter	Van de Woestijne Jasper
Dumolyn Jan	Van Den Auweele Dirk
Dupont Wannes	Van der Beken Tom
Dusil Stephan	Van Gelder Klaas

Van Goethem Herman
Van Haecke Lawrence
Van Hofstraeten Bram
Van Hoof Lieve
Van Hulle Inge
Van Melkebeek Monique
Van Petegem Paul
Vandenbogaerde Sebastiaan
Velaers Jan
Velle Karel
Verboven Koen

Verfaille Joke
Verleden Frederik
Vermeer Mark
Vermeir René
Verscuren An
Volckaert Florenz
Vrancken Valerie
Wallinga Tammo
Wauters Bart
Wijffels Alain
Zoeter Matthijs

Commissies voor de Academische Fondsen

O. Callebautfonds

De Octaaf Callebautprijs is bestemd om belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van de kwaliteitsvoeding, en meer algemeen van de voedingsomstandigheden ook in de derde wereld. Deze prijs omvat twee luiken: de gewone prijs kan om de twee jaar toegekend worden voor een studie die betrekking heeft op hoger vermeld domein. Daarnaast kan om de drie jaar een onderzoekskrediet worden toegekend met het oog op navorsing op het hoger aangeduid terrein.

Delcour Jan
Maselis Patrick
Schamp, baron Niceas

Thys van den Audenaerde Dirk
Van Damme Els

Mgr. J. Coppensfonds

De Jozef Coppensprijs is bestemd om belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van: de geschiedenis van de Leuvense universiteit; de geschiedenis van de Bijbelse exegese; oudtestamentische studies. De prijs wordt om de vijf jaar toegekend.

Lamberigts Mathijs
Praet Danny

Van Deun Peter

Mgr. C. de Clercqfonds

De Mgr. Charles de Clercqprijs is bestemd om belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van de religieuze geschiedenis van Vlaanderen. Deze prijs wordt om het jaar toegekend.

Duerloo Luc
Lamberigts Mathijs

Praet Danny

O. Dupontfonds

Het navorsingskrediet van het Octaaf Dupontfonds is bestemd om fundamenteel wetenschappelijk onderzoek te bevorderen op het gebied van menselijke en dierlijke fysiologie en fysiopathologie, met toepassing van biotechnologische methoden. De toekenning gebeurt om de twee jaar met beurtrol tussen de Académie royale de Médecine de Belgique (2015), de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (2017), de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van

België (2019), de Académie royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique (2021), enz.

Foidart Jean-Michel, vast secretaris van de Académie royale de Médecine de Belgique

Bols Peter, vast secretaris van de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België

Viviers Didier, vast secretaris van de Académie royale de Belgique

E. Duvergerfonds

De Erik Duvergerprijs is bestemd om een belangrijk oorspronkelijk kunsthistorisch of historisch werk te bekronen dat handelt over de Nederlanden tot het jaar 1900 en dat in grote mate steunt op archivalische bronnen. Deze prijs wordt om de twee jaar toegekend.

Boone Marc

Cousy Herman

Maclot Petra

Martens Maximiliaan

Van der Stighelen Katlijne

J. Gillisfonds

De Jan Gillisprijs is bestemd om belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van de geschiedenis van het wetenschappelijk denken. De prijs wordt om de twee jaar toegekend.

Delsaerdt Pierre

Ongena Jef

Thys Van den Audenaerde Dirk

Tollebeek Jo

Mgr. R. Lenaertsfonds

De Mgr. Renaat Lenaertsprijs is bestemd om een verdienstelijk en onuitgegeven werk op het gebied van de muzikwetenschap te bekronen, gesteld in het Nederlands, of in een internationaal erkende congreestaal. De prijs wordt om de twee jaar toegekend.

Delaere Mark

Laporte André

Maes Francis

H. Schoutedenfonds

De Henri Schoutedenprijs is bestemd om belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van de zoölogie. Deze prijs zal om de twee jaar toegekend worden aan een studie over faunistiek (bij voorkeur van Afrika), systematiek, ecologie, ethologie of anatomie der dieren.

Smagghe Guy

Thys van den Audenaerde Dirk

H. Vanderlindenfonds

De Henri Vanderlindenprijs is bestemd om belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van de sterrenkunde. Deze prijs wordt om de twee jaar toegekend.

Aerts Conny

Waelkens Christoffel

Baes Maarten

F. Van der Mueren fonds

De Floris Van der Muerenprijs is bestemd om oorspronkelijk en voortreffelijk wetenschappelijk werk op het gebied van de musicologie in de breedste zin van het woord te bekronen. Deze prijs wordt om de vier jaar door de Klasse der Kunsten toegekend voor het werk van een navorsers, beneden de 40 jaar, dat in het Nederlands geschreven is.

Delaere Mark
Laporte André

Maes Francis

P. van Oyefonds

De Paul van Oyeprprijs is bestemd om oorspronkelijk onuitgegeven werk te bekronen in voorkeurorde over: veldwerk op het gebied der hydrobiologie in de breedste zin van het woord; systematiek der protisten of der evertebraten; biogeografie; algemene biologie.

Adriaens Dominique
Backeljau Thierry
Thys van den Audenaerde Dirk

Verschuren Dirk
Vincx Magda

F. Van Cauwelaerfonds

Het Frans Van Cauwelaert Fonds heeft tot doel Vlaams wetenschappelijk onderzoek aan te moedigen. Dit zal geschieden door het toekennen van een prijs aan auteurs van Belgische nationaliteit voor een oorspronkelijk, in de regel in het Nederlands gesteld werk van onbetwistbaar wetenschappelijke waarde, hetzij in boekvorm gedrukt of als manuscript aan het Frans Van Cauwelaert Fonds ingezonden.

Deze prijs wordt afwisselend toegekend aan: 1. Exacte en technische wetenschappen, 2. Biomedische wetenschappen, 3. Humane wetenschappen.

Van Rompuy Herman, voorzitter

Boelens Marc

Delcour Jan

Dumortier Freddy

Gheysen Godelieve

Laureys Godelieve

Monard, barones Elisabeth

Opdenakker Ghislain

Storme Matthias

Van Cauwelaert Koen

Van Cauwelaert Kristien

Velaers Jan

Organisaties gerelateerd aan de KVAB

Koninklijke Commissie voor Geschiedenis

Velle Karel, voorzitter	Deploige Jeroen
Demoulin Bruno, ondervoorzitter	Kestemont Mike
De Paepe Jean-Luc, secretaris- penningmeester	Lanneau Catherine
Vanthemsche Guy, secretaris- penningmeester	Meijns Brigitte
Dubois Sébastien, adjunct secretaris- penningmeester	Tollebeek Jo
Cauchies Jean-Marie	Van Bruaene Anne-Laure
de Moreau de Gerbehaye Claude	Van Goethem Herman
	Wilkin Alexis
	Yante Jean-Marie

Ereleden:

Bruneel Claude	Kupper Jean-Louis
de Hemptinne Thérèse	Milis Ludo
Galand Michèle	Prevenier Walter
Goossens Jan	Van Loon Jozef
Janssens Gustaaf	

Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie

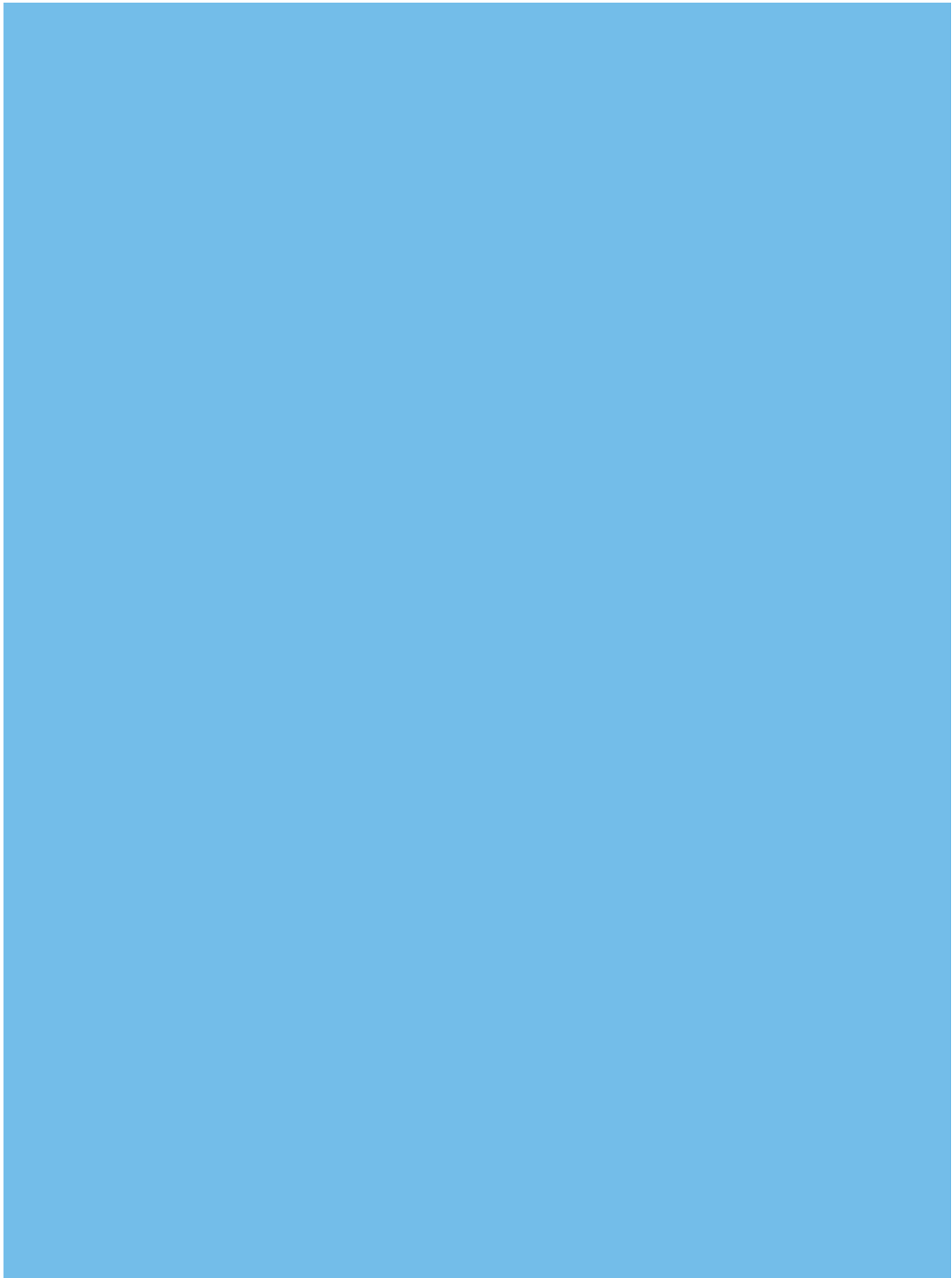
Renard Etienne, algemeen voorzitter	Goossens Jan
Cajot José, secretaris-generaal	Kempeneers Paul
Marynissen Ann, voorzitter Vlaamse afdeling	Leenders Karel
De Grauwe Luc, secretaris Vlaamse afdeling	Marynissen Ann
Breitbarth Anne	Mennen Victor
Debrabandere Frans	Van Langendonck Willy
Devos Magda	Van Loon Jozef
Ghyselen Anne-Sophie	Vandekerckhove Reinhild

Ereleden:

De Schutter Georges	Vandenberghe Roxane
Van Durme Luc	Vannieuwenhuyze Bram
Van Osta Ward	Willemyns Roland

Union Académique Internationale

Vertegenwoordigers van de Academie:	
Martens Maximiliaan	Steel Carlos

**Vlaamse
overheid**

KONINKLIJKE VLAAMSE ACADEMIE VAN BELGIE
VOOR WETENSCHAPPEN EN KUNSTEN

